

Dwagi Yai Gesi Po Lukgo Aşani

Hasia nedebo tau sabo po

Te Jisasde po aşani bidi nogi Luk aga te Israel hani isawai bidi bidiyu, tama agai Grik po wali. Agai te munamuna mabo şe yali, te dokta bidi bidai. Tama me sogo aga Pol dali te haniani tba pali. Agai e bukude elalubo po te Grik bidi me delibolo aşena tolali. Lukgo te Jisago te haniani seęe dali dene tolobo olo we bidi dali homu dene eyu godolo eyu, tama agai augwali tau sali se te Lukgo dabolo waselebo dao.

Lukgo Jisasde aşani po meba te gasa bidi dabe Matyu me Mak me Jon augwali selago aşebo, te Luk agaduba naga te po aşani. Te Jisas aga ame nane sogode pedelali se po me, te aga ogwade bidali po me, te agai pusali po digi po begelali po meba me, te tobage po te Lukgo naga aşani. Te bidi Lukgo po te bukude naga aşenama silibeo. Menio. Luk agai naga dago te nogi ebo "Godigo seba tagala palai bidigo po" nogi wabo buku te me Lukgo aşani

Lukgo Tiofilusbolo aşenama mawai po

¹ Genuai bidi Tiofilus, polobadu te bidi hauwa augwaligo te Godigo polobadu da tomode yali se po aşebo homu eyu bugagia sina wai dao.

² Augwaligo te se gagalobo te gedugo suali bidi dabego po siyu wali pai dao. Te gedugo suali bidi

dabe augwaligo te po pupusu bilai dao. ³ Tama tibaso, eno me te po naga aşenama, nagebolo tolainu te ebao. Hauwa sogo mu te şę pagede eno te şę gedugo suali bidi dabebolo hanalu wai dao. Megi eno bugagia dodolama, te aşęyu te ebao. Tialima, deli po naga tama dao. ⁴ Tama nago polobadu augwaligo nagebolo ola mani po mu yai daba homu emainu, eno te po ma te aşena tolobao.

Enselgo Sekaraiabolo Jon ame naibao wali

⁵ Te bidi nogi Herot te Juda bagego gavman tobolu bidi bidibadi, polobadu Israel hani augwa pris bidi me nogi Sekaraia bididualio. Ađai hani sibi nogi Abiya sibi da, te hanide pris bidai bidi dao. Te Sekaraiago Aron hani sibi we nogi Elisabet sai. Te Aron hani sibi me te pris şę ebo hani bidi bidai. * ⁶ Te bidi Sekaraia dali aga we dali si te God gedude dolasa bidiyu, te God tonaludubadi, te augwali sigo dwai şę me ebeo. Augwa si Godigo bomu yai po tigidali wali pidu digi, te Genuai Bidigo po dabe me tigidali wali palio, tama augwali sigo dwai şę me ebeo. ⁷ Tiali goli augwali si wai menio. Te we Elisabet aga haliga dađu wai. Te Elisabet dali Sekaraia dali augwali si monu dabe mosi dabe eyu, wai ame nabo usu meni yai.

⁸⁻¹⁰ Te Sekaraia aga dali deli şę ebo bage şeba asaialio, te Moni Lotu Beba, te Sekaraia aga pađa wali bodolude, te şede dagalali. Tama tibaso, Sekaraia ađai aga pris şę eyu, tama aga te denami yai nai siago ulubo şę egi palio, Godigo

* **1:5:** 1 Sto 24:10

gesabidide. Te ebo şe page da, te Godibolo gedu haluasa po pusubo tiwai. Tama tibaso, aga te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, tama te denami yai nai siago uludubadi, we bidi te bulu badu tonaludu, augwaligo Godibolo gedu haluasa po weyu bidali.

¹¹ Tebadi yaide, Godigo ensel bidi me deli du-lama, te denami yai hano holobo pesage doloba polo badu dolalubo suali. ¹² Tama Sekaraiago Godigo ensel bidi dolalubo sulama, moni noma sali, wi yali. ¹³ Tiali goli, te enselgo agabolo te po wali, "Sekaraia, nage wi tagalao. Te Godigo nago agabolo hanalu wali po odalio. Naga we Elisabetgo nago ogwa me deli ame naibao. ¹⁴ Nago te ogwa nogi Jon poao. Aga ame nabo si, dage si me gasa we bidi hauwa me bugai homu naga yaibao. Magi baso meni. ¹⁵ Godigo gesabidide agai nogi genuai elaluaibao. Agai diluai we dabe tulamuo. Te Jon aga ame nabo sogo gagalama, Godigo Dwagi Yai Mobo Bidi aga dali bidaibao. * ¹⁶ Te Jon agai te Israel we bidi dabe hauwa te God augwa Genuai Bidiba ma begasa asao po wabo bidi dao. ¹⁷ Agai te Godigo po polobadu pusa mawai bidi Elaijago yali şe me, bomu me tigidali selama, Genuai Bidi nosali asaibao obaso, te Jon aga polasa paibao. Agai te aya dabego homu hasegelama, wai bqu hobede emai yaibao. Me agai te po sela şabo bidi dabego homu hasegelama, augwali doloba pai bidigo homu somai yaibao. Agai bidi hauwa sisi elama elaludu, Genuai Bidi asabo tonalu mai yaibao. Tama tibaso, te we bidi augwaligo te

* **1:15:** Nam 6:3

Jonde bugai homu mu yaibao,” te ensel bidigo te po wali. *

¹⁸ Te po olama, Sekaraiago te ensel bidibolo hanalu te po walio, “Te eno we me, ena me, te da si mosi dabe monu dabe yai dao. Mena tama ma nago te po eno mu dao wagowe?” ¹⁹ Tama ensel bidigo te po wei ponoyu te po wai, “Ena nogi Gabriel dao. Ena God gesabidide dolalubo dao. God aga digi ena tagala palama, nagebolo dwagi yai po pusigi pa tobo obaso, nagebolo te po pusagasiyu te obao. * ²⁰ Nago odao. Nago eno wali po mu dao homu işabaso da, nago pedauwali dagana saibao. Dagana selama, nago po me wasişabadi, eno po tų sisu pabo bodolude nage doloa paibao. Te eno po tų sisu pao wali bodolude te ş yaibao,” ensel bidigo te po wali.

²¹ Te gasagi yai nai pedalobaso, Sekaraiago u be tomode tonalubadi, te we bidigo aga magi yaliwe homu yali, aga magi baso gesegebawe homu yali. ²² Tama nosali aga buluba asama, po wabo usu ebeo. Agai nogogo naga bagi ela bilali. Tama augwaligo te tama tebo sulama, “U be tomode magi nai sualiwe namao,” wali.

²³ Te Sekaraia aga ş silabo bodoluba yaga-sobaso, aga buluba soali. ²⁴ Tama nosali aga we Elisabet haliga yalio. Aga bede dualalubadi, polua a naga palio. ²⁵ Elisabet agai te po wai, “Te Genuai Bidigo ena olo dali tau selama, isabo magade eno wai saibao. Tama tialigo we bidi gesabidide ena hale yai goli, megı agai te hale sela şawai dao,” Elisabet agai te po wali.

* **1:17:** Mal 4:5-6 * **1:19:** Dan 8:16; 9:21

Ensel bidigo Mariabolo Jisas ame naibao po walio

²⁶ Te we Elisabet haliga elama, polua a naga olama, me badu nogo deli wagisu, tama Godigo te ensel bidi nogi Gebriel te bulu me nogi Nasarethba pao walio. ²⁷ Gesi wegi me te bidi Josepbolo noma po wai, te wegi nogi Maria dao, “Te wegi pageba po pusigi pao,” te Godigo te enselbolo te tama po wali. ²⁸ Te bidi Josep te Devitgo hani bidi dao. Tama te ensel bidi Gebriel te Maria pageba pelama, “Giligade dao,” te po wali. “Genuai Bidigo nage meggi hobede yalio, nage bugai homu yabo se yalio. Aga nage dali bidibao,” wali.

²⁹ Te wegi Mariago te po odobo si, aga homu tuqa palio. Agai homugo e bidigo magi po nama wabowe, te homu yali. ³⁰ Tama te ensel bidigo Mariabolo “Nage wi egio,” te po wali. “Godigo nage dali dwagi yai homu ebao. ³¹ Edao! Nage haliga yaibao. Nage haliga elama, ogwa tega paibao. Te ogwa nogi nago Jisas poao. Aga genuai bidi bidaibao. ³² Tama Godigo te po waibao, ‘Aga nogi Genuai Godigo Ogwa dao,’ waibao. Godigo aga genuai bidi nigilaibao, aga nqa Devitgo yali gilama. * ³³ Te tigidali sogo Jekopgo hanigo genuai bidi bidaibao. Aga te we bidi sesemane sogo tonaluaibao,” te enselgo te po wali. ³⁴ Tama Mariago enselbolo te po hanalu wali, “Ena bidigo we menio. Tama magi ilama, tama tiwaibawe?” ³⁵ Tama te ensel mobo bidigo po wei ponoyu, te po walio, “Te Godigo Mobo Bidi

* **1:32:** 2 Sml 7:12, 13, 16; Ais 9:7

asama, tama agai bomogo nage mesegalueibao. Tama tibaso, nago tega pabo wai nogi Godigo nogi poaibao, 'Dwai şe işabo ogwa dao,' waibao, 'Te Godigo Ogwa dao,' waibao. ³⁶ Edao. Naga be bidi we Elisabet mosi dabe mu bidai goli, agai ogwa haliga elalubao. Polobadu augwaligo te wego wai ame nogobeo wai dao. Tiali goli, megi aga haliga elalubadi, polua a naga olama, me badu nogo deli polo pai dao. ³⁷ Godigo me işıwıwai şe me menio," te ensel bidigo te po wali. * ³⁸ Tama Mariago te po wali, enselbolo, "E. Ena Genuai Bidi agai şe ebo we dao. Eno homugo nago enabolo wali po tı sisu pomai yaiba," te po wali. Tama te enselgo Maria taga palio.

Mariago Elisabet sugi pali

³⁹ Te tamadi ganama, ensel dali po miani elalubadi, Maria aga Judia hanude bulu du meba palio. ⁴⁰ Teba sabolama, aga Sekariago beba sabolama, Elisabetbolo "Giligade dao" wali. ⁴¹ Tama Mariago "Giligade dao" wali po obadi, Elisabetgo haligade elaluali wai mobodo yalio. Te Godigo Dwagi Yai Mobogo Elisabet beasagasalio. ⁴² Tama Elisabetgo midigi sali, Mariabolo daga olama, te po wai, "Te Godigo nage dali dwagi yai homu mu ebe yabao, gasa we dabe aiyaba elalualio. Nago uda haliga elalubo ogwago me tama naga te waibao, olo bidi dabe aiyaba elaluaibao. ⁴³ Godigo ena te moni dwagi yai şe magi baso maniwe, te eno Genuai Bidi aga idago ena suagasali. Te ena genuai we menio. ⁴⁴ Edao! Nago enabolo 'Giligade dao'

* **1:37:** Gag 18:14

wabo odama, eno haligade elalubo waigo dwagi yai homu eyu, mobodo yalio. ⁴⁵ Genuai Bidigo nagebolo wali poba nago homu begi pai yabao. Tama teyu, nage bugai homu mu te ebao. Nosali Genuai Bidigo yaibao wali şe tų sisu paibao,” Elisabetgo te po wali.

Mariago wali teąbi po

⁴⁶ Te Mariago te po wali, “Eno homugo da Genuai Bidigo nogi ugwaba sobao. ⁴⁷ Tama eno nomago ena tau sabo Godibolo bugai homu mu ebao. Te ena agai şe ebo we da. ⁴⁸ Tiali ena da, olo bage da. Tama agai ena kegeda pabo menio. Te megi me, nosali me bidibo we bidigo Godigo enabolo bugai homu mani po naga ola paibao. Magi baso meni. ⁴⁹ Moni Bomai Godigo enabolo te genuai şe yali pode te obe dao. Agai nogi gasagi yai mu tedali dao. ⁵⁰ Te God agai po tų sisu pabo we bidibolo agai olo tau sabo şe me, te iba bidada pabo bidigo ogwago ogwa dabego me, agai po tų sisu pidubaso da, agai tama tede piduabo tolai dao. Agai nogogo bomai şe yai dao. ⁵¹ Po sela şayu augwaligo augwa nogi kegenanu ebo bage agai augwali besela şawai dao. ⁵² Agai gavman tobolu bidi dabe aiyaba elaluama, te nogi meni yai bidi nogi ugwaba sabo dao. ⁵³ Agai te nasi ebo bidi dwagi yai naigo tabi paęalobo dao. Agai te sibage hauwa mubo bidi olo dali gudula palobo dao. ⁵⁴ Polobadu mu Godigo dago nų dabebolo bodolu mawani. Tama megi agai bodolu tų sisu pobao. Da Israel dabe agai şe ebo we bidi dabe dao, tama megi agai da tau magasalio. ⁵⁵ God agai dago nų dabebolo te po

wali, ‘Te eno Abraham hobede eyu, te aga hani me, ibaba ame nabo ogwa me, tama naga tede paibao.’ Tama te wali po agai kegeda pabeo,” Mariago te po wali. *

⁵⁶ Te Maria Elisabet dali bidibadi, polua sela bidama da, tama nosali aga buluba ma pali.

Elisabetgo Jon tega pali

⁵⁷ Te Elisabet agai wai tega pabo bodolu asobaso, te agai ogwa tega pai dao. ⁵⁸ Aga hani dabe me, te deli bulu bage me tigidaligo Godigo Elisabet aga olo dali tau sali po odama, tigidali Elisabet dali bugai homu ela silai dao.

⁵⁹ Te Sarere deli silama, tama augwaligo te ogwa tigiwali togwagasali, te tebo Juda dabego polobadu tama tolai şe dao. Tama augwaligo homugo “Agai aya nogi Sekaraia ma poaibao,” te po wali. ⁶⁰ Tiali goli te ogwa aga idago po weyu,” Te egobeo. Dago e wai nogi Jon poaibao,” te po wali. ⁶¹ Tama augwaligo te po weyu,” Te naga deli hani bagede te tiwai nogi nago awa dabede me, hai dabede me tiwai nogi elalubo menio,” te po wali. ⁶² Augwaligo nogogo bagi eyu, Sekaraiabolo “E wai nogi de poaibawe?” te po wali.

⁶³ Tama Sekaraia agai nogogo bagi eyu, “Te buku aşbo nai me sesao,” olama, tama agai e tama aşanio, “Agai nogi Jon dao.” ⁶⁴ Tama augwaligo homu tųą palio. Polo tama Sekaraia agai po wabo ma usu yalio. Tama agai hamena ma usu yali. ⁶⁵ Te po weyu, agai Godigo nogi ugwaba sali. Tama augwa deli bulu bidi dabe me

* **1:55:** Gag 17:7; 1 Sml 2:1-10

wi kisu dali. Augwali tigidaligo te po ola silama, pomo mu yalio, te Judia dabego bulu bageba me bulu agebele me. ⁶⁶ Augwaligo te po odobo si, monu pomo mu ebaso, augwaligo te po wali, “Te wai nosali mena tama tiwai wai bidigowe?” wali. Genuai Bidigo bomo aga dali bidibo augwaligo koneanio.

Sekaraiago wali t qabi po

⁶⁷ Godigo Tedali Mobo Bidigo Sekaraia beasagaso baso, te Godigo po pusuyu, te po walio, ⁶⁸ “Dena Genuai Bidi Israel dabego God nogi kegenaninao. Agai aga we bidi da tau sagasalio. ⁶⁹ Tilama, agai da ma abelai dao. Polobadu aga s  yali bidi Devitgo eda dadalo asali hanide bomai bidi me deli pedelama, te bidi Godigo da ma sabo bidi nigilai dao. ⁷⁰ Polobadu agai po pusa mani bidi dabego waligia te yaliao. ⁷¹ God agai polobadu agai da boi bidigo nogode ma saibao wali po te sabao, te da dali dwai homu ebo bidigo nogode me agai da sali. ⁷² Agai dago w j dabe moni hobede eyu, tau saibao wali bidi te asalio. Tama agai polobadu bodolu mani aga me konealubao. ⁷³ Agai dago w j Abrahambolo bomai bodolu mu mawai dao. Tama megı agai polobadu yaibao waligia yainu te ebao. Boi bidigo nogode agai da ma sainu ebao wai. ⁷⁴ Tama agai s  dago d   olama, tulama, wi egobeo. ⁷⁵ Da e t de bidibo sogo dago dwai s  is ma, dolo t du pelama, agai s  inao. Tama aga gesabidide da dolasa bilinao,” Sekaraiago te po wali. ⁷⁶ Agai te po me Jonde wali, “Eno ogwa, ‘Nage nosali Moni Godigo po pusa mabo

bidi mu dao,' Godigo te po waibao. Nage bolo polasa paidigi Genuai Bidi nosali asaibao. Nage polasa pelama, aga asobo tų sisi ela muaibao.

* ⁷⁷ Agai we bidibolo nago po ola menama, konealueibao. Agai augwaligo dwai şe dabe sela şanama, augwali ma sai hagede ebao homu yaibao. ⁷⁸ Dago God da dali hobede mu elama, agai e tama tiwaibao. Te dagalu be posobo ula elalubo e tųba dabolo tagala palaibao. ⁷⁹ Tama te hulide bidalubo bageba ula ilimainu, me isabo pade elalubo bage me, te bage tau somainu tiwaibao. Agai da te dwagi yai homude bilibo tųdu pabo po agai dabolo mobo ola mawaibao," Sekaraiago te po wali. *

⁸⁰ Nosali e wai Jon genuai elama, te aga noma bidi me bomu yai pedalumainu ilali. Tama aga te we bidi meni yai bulude bidali. Tama nosali aga te Israel we bidigo gesabidiba hanilagaselama, bidali.

2

Mariago Jisas ame nani (*Mat 1:18-25*)

¹ Te sogo gavman tobolu bidi Sisar Ogastus bidibo sogo, te tigidali we bidi nogi sabo sogo bodolu muani. ² Te sogo hasia mu augwaligo nogi sabo gagalali. Te Siria tųgo gavman tobolu bidi nogi Sairinias te sogo bidai dao. ³ Tama tibaso, tigidali we bidi augwa page buluba nogi sai hagede pela silalio. ⁴ Tama te bidi Josep me aga bidali odogo bulu te Galili tų pedaide elaluali

* **1:76:** Mal 3:1 * **1:79:** Ais 9:2

bulu Nasaret taga pelama, te aga waji Devitgo te Judia tode nigali hanu nogi Betlehem hanuba holalio. ⁵ Josep dali aga daganasa bidibo we Maria dali augwali si me nogi sai hagede holalio. ⁶ Tama Mariago haliga elalualio. Augwali si Betlehem tede bidibadi yaide, Mariago wai tega pabo bodolu maga yalio. ⁷ Tama Maria agai hasia ogwa ame nani. Tama pedai ugwa nanamenu dabego belama, tama kibu bulmakaugo nai tubo halobageba te ogwa wai pilagalama elalualio. Magi baso menio. We bidi osogo pibo be pagana saide.

Ensel dabego kibu sipsip tonalubo bagebolo po pusali

⁸ Te bulu bogu badu kibu sipsip tonalubo bage me badu bidaluai, tama augwaligo hulide me kibu sipsip tonalubo dao. ⁹ Genuai Bidigo ensel bidi aga augwali pageba aselama, te Genuai Bidigo ula augwaligo tigide te moni ula yali. Tama augwali moni wi mu yali. ¹⁰ Tiali goli "Wi egio," enselgo te po wali. "Ena dage pageba dwagi yai po sela sobao, te we bidigo te po odama, bugai homu mu emainu ebao. ¹¹ Megi pio hulide Devitgo hanude wai me tega pai dao, te agai dage ma dobola saibao, aga te we bidi tau somainu sa muani Genuai Bidi dao. ¹² Dagego gegegi peyu da, te wai boqu me ugwa nanamenu dabego mesega galama, tama bulmakaugo nai tubo halobage tomode pilai elalubo sueibao. Telalubo sulama, dagego te po mu daba homu yaibao," te enselgo te po wai.

¹³ Te enselgo te po obadi, polo tama dagalu badu ensel hauwa mu dulama, te ensel dali dololalubo سوالو. Augwaligo Godigo nogi ug-waba siyu, tama walio, ¹⁴ “God agai nogi ugwanu mu kegenanao. Tode bidibo we bidi homu tegaluama, bidao. Augwalibolo Godigo dwagi yai homu ebao,” te ensel dabego te po wali.

Kibu sipsip tonalubo bagego Jisas sugi pali

¹⁵ Te ensel dabe dagaluba ma pebelawaide, te sipsip tonalubo bagego te po wali, “Da Betlehema pelama, megi Genuai Bidigo dabolo wali po page sugi pebelawaibao,” wali. ¹⁶ Tama augwali polo pali. Gege pelama, Maria me Josep dali augwali si سوالو, te wai boq me bulmakaugo tubo nai halobage tomode pila mubo سوالو. ¹⁷ Sulama da, te waide augwaligo odali po dabe te bidi Josep dali Maria dali augwali sibolo te po dabe pusa mani. ¹⁸ Tigidali we bidigo te sipsip tonalubo bidi dabego wali pode noma mu سوالو. ¹⁹ Tama Mariago te po odobo si, agai te po page me, agai gedugo سوالو se me, mena tama yaliwe te homu idu konealudu geani. ²⁰ Tama te sipsip tonalubo bage te sipsip tonalubo seba ma geasa peyu, Godigo nogi kegene nalani. Te augwaligo gedugo سوالو se dabe me, te augwaligo odali po dabe me, tu sisu pela silali. Tama tibaso, augwaligo bugai homu elama, augwaligo Godigo nogi ugwaba kegenanali.

Jisas nogi poali

²¹ Te Sarere deli bidama, nosali augwaligo te wai tigiwali togolama, aga nogi Jisas polali. Te

wai aga idago tabide menibadi, hasia te enselgo te nogi ola mawai.

Augwaligo Jisas te Moni Lotu Be tempel teba magasali

²² Te wai dali aga ida dali si habu selali bodolu ela soaide, Mosesgo waligia, tama aga ida dali aya sigo Jerusalemba Genuai Bidibolo mawainu sela pali. ²³ Genuai Bidigo bomo yai pode aşani yaligia, "Wego hasia ogwa ebaso da, Genuai Bidigo nogoba muião," tama po aşani, te augwali sigo te po wali pali. * ²⁴ Tama augwali sigo te Godibolo maiabo ba hi si ma ba ni sasi si sela pelama, te Godiba maiabo pogo me asai dao. Te Genuai Bidigo bomo yai pode wali yaligia tialio.

²⁵ Te sogo bidi me nogi Simeon Jerusalemdede bidalio. Te aga doloba pai kolesaga eyu, te Godiba lotu wabo bidi bidai dao. Aga te Israel dabe tau sabo bidi asobo tonaludu gesege yai dao. Godigo Tedali Mobo Bidi aga dali bidibaso, tama Godigo Mobo Bidigo agabolo weyu, te aga polo isigobeo po wai dao. ²⁶ "Te Genuai Bidigo we bidi tau somainu sa muani bidi Krai sulama, nage isaibao," te po wali. ²⁷ Tama Godigo Mobo Bidigo Simeon hodolama, tama Moni Lotu Be tempel tomoba pali. Godigo bomo yai pode wali po yaligia emainu, te aga ida de aya sigo Jisas te be tomoba sela pali. ²⁸ Simeongo nogogo te wai dobola selama, tama agai Godigo nogi ugwaba siyu, e tama te po wali, ²⁹ "Genuai Bidi, megi nago şe ebo bidi pomainao, megi ena homu

* **2:23:** Sai 13:2, 12

tegaluama, bidaio, polobadu nago wali yaligia.
³⁰ Eno gedugo nago da ma sainu yali se eno
sualio. ³¹ Nago te tigidali tode bidibo we bidi
gesabidide sisi ela muai dao. ³² Sole ula deli dao,
tego deli te Israel hani isawai we bidibolo ula ola
mawaibao. Tama agai moni nogi te Israel hani
we bidi dabebolo mawaibao,” Simeongo Jisasde
te po wali. *

³³ Te ogwa aga aya de ida si Simeongo
te ogwabolo wali pode augwali si noma sali.
³⁴ Simeongo Godigo bugai homu Jisas dali aga
aya de ida si augwalibolo me ilao wali. Agai Jisas
aga ida Mariabolo te po wali, “Odiao. E waigo
pode Israel we bidi hauwa augwaligo God taga
paibao. Tama hauwa bage me augwali God paba
asaibao. Te aga daj tiwai me deli nigalueibao,
tama bidi hauwago agabolo dwai po waibao.
³⁵ Tama tibaso, we bidi hauwago geme dualaluali
homu te pebeli diliba pedelaibao. Tiali goli nage
da, te bainat hwa ge tiwai me deli elalu, te nago
hoboludu togwalubo tiwai ebaso, te homu dene
tiwai yaibao,” Simeongo te po wali.

³⁶⁻³⁷ Te Simeon agai wali po silibo si, te mosi
dabe we me deli te Godigo po pusa mani profet
we tiwai we bididuali, te we aga nogi Ana dao.
Aga te Fanuelgo wegi dao, te Aser hani we dao.
Te we mosi dabe mu dao. Te mosi we te Moni
Lotu Be tempel tomoba asali. Te mosi we gesi tigi
elalubadi bidigo selama bidali, te kibu be nogo a
naga me badu nogogo si te 7 yia dao. Tama nosali
aga bidi isaide, te agaduba naga bidali kibu be 77

* **2:32:** Ais 42:6; 49:6; 52:10

bidali. Te aga bidi dali bidali kibu be dali deliba taluyu, te bidi sese me si me si tama me si me si, te 84 yia dao. Te we agai te Moni Lotu Be tempel taga pabo menio. Aga nai habu selama, Godibolo gedu haluasa po hanaludu bidama, Godigo se me ulade eyu, hulide eyu yai dao. ³⁸ Te sogo me aga paba aselama, Godibolo "Nage usu dao" wai dao, Godigo te wai mawai baso. Te Godigo Jerusalem bage ma sai hagede tonalubo we bidi dabebolo te ogwa wai bidibo po pusa mani, te mosi we Anago.

Josep Nasarethba ma pali

³⁹ Te Josep dali Maria dali sigo Godigo bomo yai pode yao wali se dabe ela silama, augwa te Galili to pedai tomode elalubo bulu Nasaret be naniba ma pali, ⁴⁰ Tama te ogwa gawabulu elama, bomu mu yali. Godigo aga olo mu tau sabo kolesagade olo dali mu tau selama, dwagi yai kolesaga elalualio.

Jisas wabo ogwa Moni Lotu Be tempel tomoba pali

⁴¹ Te Jisas aga aya dali ida si Genuai Bidigo te Juda dabe augwali dai ilalide Godigo enselgo augwali ela soali te kone palu tubo nai tubo sogode tigidali kibu be tomode augwali si Jerusalembe holoduai dao. ⁴² Jisas kibu be nogo si olama, sago si digi peda sai elalubadi, augwali te nai tubo sogo Jerusalembe holodubogia holali. ⁴³ Tama te nai tubo bodolu ela sobaso, augwa buluba pebelabo gagalali. Tiali goli, te ogwa Jisas Jerusalemde me biduali. Aga bidibo aga ida dali aga aya sigo konebe. Augwali sigo te homu

yai, “Aga te pebelabo bage tomode pabe yaba” homu yali. ⁴⁴ Tama deli sogo augwali palio. Te sogo pio augwali sigo augwa be bidi dabe, augwa abagi dabe tomode Jisas gegali, mu menio. ⁴⁵ Susiabaso, augwali si Jerusalemba geasa ma pali, tede gegali. ⁴⁶ Augwa si gegedubadi, sela sogo hulide usu nama gegalio, nosali augwali sigo aga te Moni Lotu Be tempel tomode suali. Te Juda dabego po ola mabo bidi dabe tomode duguladubo suali. Augwaligo po wabo odalu, agai me ugwaba hanalu idubo suali. ⁴⁷ Agai po odali we bidi dabe tigidali noma sali, “Agai homu poa pelamubao, agai pusali po dwagi yai po dao,” wali. ⁴⁸ Aga ida dali aya sigo sulama, noma sali. Aga idago agabolo te po wali, “Idao, magi baso nago tama te ebawe? Naga aya dali dadi si homu adaladu baso, gegaligo sai dao,” te po wali. ⁴⁹ Tama agai augwali sigo po wei ponoyu, te po wali, “Magi baso dage sigo ena gasa bulude gegeduai dawe? Eno ayago bede bidabo da, dage sigo konebewe?” ⁵⁰ Tiali goli augwali sigo agai te wali po page konebe. ⁵¹ Tama aga ida de aya si dali Nasaretba aiyaba ma dulali. Tama tigidali sogo agai ida dali aya sigo po wali piduali. Tama aga idago tigidali po aga homuba munama, te daḡ olaluali. ⁵² Tama Jisas genuai elama, agai homu kolesaga dwagi yai mu yali. Godigo me e tḡde bidigo me Jisas godolo mu elama, kua pali.

3

Te we bidi baptais mabo bidi Jon agai Godigo

po pusali

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

1-2 Te Sekaraiago ogwa Jon te bidi meni yai bulude bidibadi, Godigo agai po agabolo konelali. Tama te sogo tr gavman genuai tobolu bidi me nogi Taiberius, me sogo Sisar wabo da, agai şe gagalali kibu be nogo si olama, me şağ şese silali. Bidi me nogi Pontias, me sogo Pailat wabo, te Judia bulude aga gavman tobolu bidi bidai dao. Me Herot aga Galili tõe gavman tobolu bidi bidali. Aga ama Filip te bulu me nogi Ituria dali Trakonitis dali si tonaluali. Bidi me nogi Lisantias agai te bulu me nogi Abilene tonaluali. Te sogo te pris bidigo tobolu bage nogi Anas dali Kaiafas dali si bidibadi dao. ³ Godigo po Jonbolo ola mobaso, Jon aga te pabo aı nogi Jordan sesege bulu dabeba pali. Agai te bulu we bidi dabebolo po pusuyu, tama te po wali, "Dagego dwai şe eboba tуди ilama, dage tigidali baptais sao, tama Godigo dagego dwai şe yali gegeda palomainu," tama po pusudu geani. ⁴ Jongo yali şe te Godigo po pusali profet bidi Aisaiago polobadu bukude aşani yaligia te ebao. Aisaiago te polobadu bukude aşeyu, tama te po wai dao, "Te bidi me deligo bidi meni yai bulu tomode i udubao, 'Genuai Bidi asobo tų geselao. Aga bilabo tų dolo mu nigao. ⁵ Tigidali odogo dabe mu pağanao. Tigidali bobiabi dabe du dabe kigila palao. Gagila bilai tų dabe me dolo ma dodolao. ⁶ Tigidali we bidigo Godigo olo hobede elama, tau sabo kolesaga augwa gedugo sueibao,' " te Aisaiago te po polobadu aşai dao.

*

⁷ Tama we bidi hauwa mu Jon agai augwali baptais momainu Jon aga pageba beasagasali. “Dage dwai hasamani dabe,” agai augwalibolo te po wali. “Godigo dage dali yabo şeşede dage sana pagameo po tego dagebolo waliwe?”
⁸ Dagego dwagi yai şe ebo sulama, dagego dwai şe dabe tudiba şawai yabao po waibao, te gasa bidigo te po waibao. ‘Abraham da dago wai mu da, dago dwai şe meni,’ te homu ebo gagali igimio. Eno dagebolo megı mu po tama obe dao. Godigo e elewi dabego Abrahamgo bulai wai hani sibi nigilabo homu eyu da, te agai tegı dao. ⁹ Ni gelabo bidigo te ni tigide sae ilama, te sae nide hwı munalubaso da, te ni tamadı tama gelaibao homu yaibao. Ni dabe du gesego walışıwani ni dabe da, gelama, isiba şawaibao. Dage te tobage sae ilalı ni tiwai dao,” Jongo te po wai.

¹⁰ Te bagego agabolo hanalu wali, “Dago megı magı şe egowe?” ¹¹ Jon agai te poba wei ponoyu, te po wali, “Holobo ugwa sı munalubo bidigo me deli te holobo ugwa meni yai bidibolo mao. Me tubo nai munalubo bidigo me te meni yai bidibolo dobayao,” Jongo te po wali.

¹² Takis sesa bilibo bidi dabe me badu Jon pageba te baptais sainu asama, hanalu wali, “Po ola mabo bidi, dago magı yagawe?” wali. ¹³ “Te takis mone sa wali gilama dolo tama naga weli pelama siyu, te dagego homugo edelama obanu sigı pigimio,” Jongo te po wali.

* **3:6:** Ais 40:3-5

14 Enesigi bidi dabe me badu Jon pageba asama, hanalu wali, “Da da, magi yaliwe? Dago da magi egowe?” Jonggo augwalibolo te po wali, “Dagego gasa bidigo mone bomo elama, sigimio, me tibo po tu elama, sigimio. Duga mabo mone deli naga sabo homu elasa siao,” wali.

15 Te we bidigo bugai homu mu hodolali. Augwaligo homugo Jon te Godigo we bidi tau somai hagede sa muani bidi Kraisi yaliwe homu yali. 16 Tama tibaso, Jonggo augwali tigidalibolo te po wali, “Eno dage da aigo naga baptais mobao. Tiali goli ena ela holai bidi deli nosali asobao. Eno agai saḡa nadoba pedabo me usu me egobe. Tama te bidi agai te Godigo Tedali Mobo Bidi dage me badubolo mawaibao, te baptais mabo tiwai. Agai dage me badubolo sia mawaibao, te baptais mabo tiwai. 17 Nai dagalobo bidi aga savol selama, tubo nai wit ge dali sabea dali si dagalaibao. Tilama, aga te nai ge naga aga beba muyu, sabea naga te siaba muaibao. Tama te nosali asobo bidi agai te we bidi dagalu me te hasi yaibao, augwali me badu agai te sula sisabo siaba mawaibao,” Jonggo te po wali.

18 Te hauwa sogo haniani tudu Jonggo dwagi yai poba asiao nama, te Godigo po pusubo sogo agai mobo maduali, te we bidibolo, dwai ebo kolesaga hasegelemai hagede Jonggo tama odualio. 19 Tiali goli, Jonggo pogo gavman tobolu bidi Herot guni pagede mu ela paludali. Te magi baso menio. Aga amago we Herodias aga dagala selama, me hauwa sogo dwai dwai se mu iduali. 20 Tama Herot aga Jon kalabusiba ma muanigo Herot agadi dwai se tomoba mu togwa pai dao.

Jongo Jisas baptais mani
(*Mat 3:13-17; Mak 1:9-11*)

²¹ Te Jongo tigidali we bidi baptais menama, tama nosali agai Jisas me baptais mani. Tama baptais selama, Godibolo po odubadi yaide, dagalu tomode si buga pali. ²² Tama Godigo Tedali Mobo Bidi dagaludu dulali. Te Godigo Mobo Noma Bidi ba hi tiwai aga toboluba dugayagasali. Dagalu badu i weyu, te po wali, "Nage eno homu keçalubo Ogwa mu dao. Eno nage dali dwagi yai homu elalubao," te po wai.

Jisas aga nõugo nogi dabe e dao
(*Mat 1:1-17*)

²³ Te bidi Jisas agai kibu be bidi sese deli olama, me bidigo nogo si wagi sobadi, te 30 yia wabode aga se ebo gagalalio. Tigidali we bidigo homugo Jisas Josepgo ogwa daba homu yali. Tama Josep aga aya Heli. Heli aga aya Matat, Matat aga aya Livai. ²⁴ Livai aga aya Melki, Melki aga aya Janai, Janai aga aya Josep. ²⁵ Josep aga aya Matatias, Matatias aga aya Amos. Amos aga aya Nehum, Nehum aga aya Esli, Esli aga aya Nagai. ²⁶ Nagai aga aya Mat, Mat aga aya Matatias, Matatias aga aya Semen, Semen aga aya Josek, Josek aga aya Joda. ²⁷ Joda aga aya Joanan, Joanan aga aya Resa, Resa aga aya Serubabel, Serubabel aga aya Sealtiel, Sealtiel aga aya Neri. ²⁸ Neri aga aya Melki, Melki aga aya Adi, Adi aga aya Kosam, Kosam aga aya Elmadam, Elmadam aga aya Er. ²⁹ Er aga aya Josua, Josua aga aya Elieser, Elieser aga aya Jorim, Jorim aga aya Matat, Matat aga aya Livai. ³⁰ Livai aga aya Simeon, Simeon aga

aya Juda, Juda aga aya Josep, Josep aga aya Jonam, Jonam aga aya Eliakim, ³¹ Eliakim aga aya Melea, Melea aga aya Mena, Mena aga aya Matata, Matata aga aya Natan, Natan aga aya Devit, ³² Devit aga aya Jesi, Jesi aga aya Obet, Obet aga aya Boas, Boas aga aya Salmon, Salmon aga aya Nason. ³³ Nason aga aya Aminadap, Aminadap aga aya Atmin, Atmin aga aya Arni, Arni aga aya Hesron, Hesron aga aya Peres, Peres aga aya Juda. ³⁴ Juda aga aya Jekop, Jekop aga aya Aisak, Aisak aga aya Abraham, Abraham aga aya Tera, Tera aga aya Nahor, ³⁵ Nahor aga aya Seruk, Seruk aga aya Reu, Reu aga aya Pelek, Pelek aga aya Eber, Eber aga aya Sela. ³⁶ Sela aga aya Kainan, Kainan aga aya Arpaksat, Arpaksat aga aya Siem, Siem aga aya Noa, Noa aga aya Lamek. ³⁷ Lamek aga aya Metusela, Metusela aga aya Enok, Enok aga aya Jaret, Jaret aga aya Mahalalel, Mahalalel aga aya Kainan. ³⁸ Kainan aga aya Enos, Enos aga aya Set, Set aga aya Adam, Adam aga aya God dao.

4

Satango Jisasbolo dwai se yanama, sinayani
(*Mat 4:1-11; Mak 1:12-13*)

¹ Jisas tigide Godigo Tedali Mobo Bidi paḡaḡanaluai. Tama Jisasgo te Jordan pabo aḡ taga pelama, ma geasa pali. Tama Godigo Mobogo aga te bidi meni yai buluba odasa pali. ² Jisas te bidi meni yai buluba pelama bidibadi yaide, Sarere a naga olama, a naga sogo, te 40 dei bidai elalubadi, Satango Jisasbolo dwai se

yanama sinayagasali. Te sogo usu nama Jisasgo nai munu me tubeo. Tama te sogo silibo si, Jisas nasi yali. ³ Tibaso, Satango agabolo wali, “Nage Godigo Ogwa da wida, teda nago wele elewibolo po olama, tubo nai gagagi sobaso da, nage tuao.” ⁴ Tiali goli, Jisasgo agai po wei ponoyu, te po wali, “Woo, Godigo bukude wali po e tiwai po wai dao, ‘Te tubo nai bretgo naga te bidi bidabo ula magobeo.’ ” * ⁵ Nosali Satango Jisas odasa holama, polo tama tigidali we bidi tõe bidibo ola mani. ⁶ Satango te po wali, “Te tigidali we bidi tonalubo bomo me, genuai nogi me, nagebolo naga mawaibao. Te tigidali nai eno tonalubo dao. Eno gasa bidibolo maiabo homu ebaso da, mawaibao. ⁷ Nago enabolo kidu tõba polama, enabolo lotu po weyu da, teda te nai dabe naga saibao,” Satango te po wali. ⁸ Tibaso, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Woo, Godigo bukude wali po e tiwai po wai dao, ‘Nago naga Genuai Bidi God dali naga lotu po weyu aga dologode bidao. Tama nago agai ş deli naga daş olama yao,’ te po wai dao,” Jisasgo te po wai. *

⁹ Nosali Satango Jisas Jerusalem Moni Lotu Be tempel poa pali daiba mu sela holali. Tama Satango te po wali, “Nage Godigo Ogwa da wida, edu aba samanao. ¹⁰ Godigo po wali bukude te po wai dao, ‘Godigo aga ensel dabebolo olama, nage saboa sagasaibao,’ te po wai dao. * ¹¹ Tama te bukude me te po wai dao, ‘Augwa nogogo nage tola selama, elewigo nage me şağade me

* **4:4:** Bom 8:3 * **4:8:** Bom 6:13 * **4:10:** Tib 91:11

selegobeo,' wai dao," te po wali. * 12 Tiali goli, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, "Te bukude po tama telalubao, 'Nago Genuai Bidi God olo subigila usu sigio, sinagio. Aga te nago God dao,' " te po wali. * 13 Satango tama sinana bilali dobaso, Jisas aga taga pali, me sogo ma sinawainu yai.

Jisasgo Galili tde s ebo gagalali

(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Te Godigo Tedali Mobo Bidigo bomode Jisas ma pelama, Galili tba sabolali. Aga asali po te bulude mu pagia pali. 15 Hauwa sogo Jisas agai po te Juda dabego bomo yai po ola mabo be dabede te we bidibolo ola madu geani. Tama tibaso, tigidalı we bidigo aga nogi ugwaba sali.

Nasaret bagego Jisas tudiba ilali

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Te bidi Jisas polobadu aga dwasianu badi bidama, gomunai yali pesage te Nasaret be nani tomoba palio. Te Sabat sogo aga te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba pidu bogia. Tama tede aga te Godigo wali po buku po nedai hagede, dolalugulali. 17 Augwaligo agabolo polobadu Godigo po pusa mabo profet bidi nogi Aisaiago aşani po buku nedao olama mawai. Tama agai te buku dagalama, po e tama aşai sualı, augwalibolo haninama nedali.

18 "Genuai Bidigo Mobo Bidi ena dali bidibao. Agai dwagi yai po eno te nai meni yai we bidibolo ola momainu ena sa muai dao. Agai ena tama po

* 4:11: Tib 91:12 * 4:12: Bom 6:16

pupusu bilimainu tagala palai dao, ‘Dage kalabus yali bage kalabus tagala piąo. Gedu widai bage, dage duga gedugo ma sueibao.’ Kalabus seęo tabibo

bage augwaligo seę togolomainu agai ena tagala palai dao. ¹⁹ Genuai Bidigo e tųde bidibo we bidi ma sagasabo bodolu magayagasobaso, pupusu

bilimainu ena tagala palali,” *

te aşani po Jisasgo haninama nedali, aga digi aga homugo tiyai. ²⁰ Te Jisasgo te buku ma mesegelama, te buku tonalubo bidibolo menama, aga dugagulali. Tama te be tomode bidali we bidigo aga naga tonono yali. ²¹ Tibaso, agai te po wabo gagalali, “Megi tama te eno nedali po dolo tų sisu pabo po duga te odali dao,” te po wali.

²² Te we bidi tigidali augwaligo Jisas nogi ugwaba sali, tama Jisasgo dwagi yai po pusalide augwali tigidali noma sali. Tiali goli, augwaligo te po wali, “Mena tamawe, e bidi da, Josepgo ogwa meni yali wenagao,” te po wai dao.

²³ Te Jisasgo augwalibolo te po wali, “Mu tama, dagego enabolo hasia bolo te po waibao, ‘Dokta bidi, naga digi naga ma geseleyu yao. Nago bulu me nogi Kaperneamde yali seę po dago odai dao. Tama naga te yaligia nage e pesagede me ma tama tiao,’ dagego enabolo waibao.” ²⁴ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Eno dagebolo mu tama te obe dao, Godigo po ola mabo bidigo po aga bulude bidu wabo, aga te bulu bidigo mu tama odobo menio. ²⁵ Eno

* 4:19: Ais 61:1-2

dagebolo mu tama obe dao, Godigo po pusa mabo bidi Elaija bidali sogo, kibu be sela olama, me kibu be tomode togolama, tulubage munu me tulai menio. Tigidali pesagede nasi ela pai dao. Te sogo Israel hani wilawe we hauwa mu bidai dao. * ²⁶ Tiali goli, Godigo Elaija te Israel hani wilawe we me tau somainu teba pao wai menio. Tiali goli, te Israel hani isawai bage Saidon tõe, Sarefat be nani we wilawe deli bidibo madi naga tau sigi pao wai dao, Godigo. ²⁷ Me Godigo po pusa mabo bidi Elaisa bidali sogo, Israel bage oiyabe bidi hauwa bidai dao. Tiali goli, augwali me deli ma geselai menio. Me ma, te Israel hani isawai oiyabe bidi me deli bidai, te Siria tõe. Agai nogi Naman. Te oiyabe bidi deli digi Elaisago ma geselai dao," Jisasgo te po wali.

²⁸ Te Juda dabego homo yai po ola mabo bede bidali bagego te po odoyu, moni şeşe yali. ²⁹ Augwali hodaluama, Jisas nogo tuluama, aga te be nanidu kegasa pelama, buluba şayani. Te be nani dude şeş yai dao. Tama augwaligo te sau mabo dageba Jisas odasa pali, te sauba şawai hagede. ³⁰ Tiali goli, Jisas aga te bidi hauwa tomo agebeledu diş sesa palima, aga polo palio.

*Jisasgo bidi me tigide dwai haubo sela şayani
(Mak 1:21-28)*

³¹ Te bidi Jisas Galili bulude be nani me nogi Kaperneamba dulali. Tama te Sabatde we bidi Godigo po ola maduali, te Juda dabego homo yai po ola mabo be tomode. ³² Tama agai po bomo yai mu wabo odama, te we bidi noma sali.

* **4:25:** 1 Kin 17:1

³³ Te be tomode bidi me dwai haubo dagawai bidi bididuali. Agai moni hai olama, te po wali, “Tega Jisas, nage Nasaret bidi da. ³⁴ Nage dabolo magi şe yainu asaliwe? Nage da dolainu asaliwe namao. Eno nage koneani. Nage Godigo gasagi yai tedali wiegi yai bidi da,” wali. ³⁵ Tama Jisasgo agai po tomode togwa şayu, te po wali, “Nage sagiasa peyu, te bidi taga soao,” wali. Tama te dwai haubogo te bidi augwali tomode te t̄ba şayani. Tama te dwai mobogo taga pelama, te bidigo tigi me dolobe. ³⁶ Tibaso, tigidali we bidi midigi yali. Augwa hasi ugwa tonu, eda tonu eyu, te po wali, “E ma, magi po wagawe? Dwai haubobolo bomu elalubo bidigo wabo po gagawai wabo yabao. Te po odama, wabo po selama, te dwai haubogo te bidi taga pobao,” te po wali. ³⁷ Jisasgo tama tiali po te bulu tigidali bila similali.

Pitago aga augo gasi Jisasgo pogo silali
(*Mat 8:14-15; Mak 1:29-31*)

³⁸ Te Jisasgo te Juda dabego bomu yai po ola mabo be taga pelama, tama Saimongo be tomoba pali. Saimon aga au tigi moni posolo gasigo mu isai şai pila muani. Te we tau somainu eyu, augwaligo Jisas i wali. ³⁹ Te we pageba Jisas aga dolalugi pelama, “Te dwai gasi, nago te we taga pao,” Jisasgo te po wali. Te po obaso, te gasigo te we taga pali. Tama tilama, te we polo tama ma hogoda sanama, be page asali bidi dabe nai ula mabo şe ela bilali.

Jisasgo we bidi hauwa geselali
(*Mat 8:16-17; Mak 1:32-34*)

⁴⁰ Te giliga ge aba degasaide, te gasi yali bidi aga abagi dedego augwali Jisas aga pageba odasa aselawali. Tama agai nogo te gasi we bidi dononama, mumuna bilali. Tama augwali tigidali ma gesa pali. ⁴¹ Dwai haubo dabego we bidi hauwa taga pali. Tama te dwai haubo dabego hai olama, te po wali, "Nage Godigo Ogwa dao." Augwaligo koneani, Jisas te Godigo we bidi tau somainu sa muani bidi Kraisi da. Tama tibaso, augwaligo te po te we bidibolo waidali weyu, agai augwaligo po tomode togwa şayani.

Jisasgo be nani dabede şe ela bilali
(Mak 1:35-39)

⁴² Te sogo do kigamu hulide mu Jisas hogoda sanama, bidi meni yai buluba mu pali. Nosali te we bidi augwaligo gegali digi sulama, augwali taga pidali weyu, "Jisas, nage ede bidao," wali. ⁴³ Tiali goli, agai wei ponoyu, te po wali, "Godigo eno şe emai hagede, tagala palali şe gasa hanuba me egi pabo elalubo. Godigo we bidi tonaluabo po pupusa memena bilabo şe elalubo," te po wali.

⁴⁴ Tama aga te po Juda dabego bomu yai po ola mabo be dabe tomode ola maduali, te Juda dabego tşde.

5

Jisasgo te bidi dabe me badubolo ena wali asişo wali
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Te me sogo Jisas te Genesaret sigi aşı sesegede dolalubadi, Jisas aga pageba Godigo po odainu

we bidigo mu odoğa sagasalio. ² Tama Jisasgo te geba si sigi ı bogo badu gebeadubo sualı. Tiali goli te suęu sabo bagego geba osogo tagalama, augwa te agane togobo nai umben ı teladualio. ³ Jisas aga Saimongo geba meba hola pali. Agai te Saimonbolo “Te geba sigi ı tomoba ugwaba dwanu pogwa palao,” te po wali. Tama aga te geba daide duguladu, te we bidibolo Godigo po pusa mabo dage ma wadolalı.

⁴ Agai te po pusa silama, Saimonbolo te po wali, “E geba sigi ı tomoba ugwanu ma nogelama, duga suęu sainu da, te agane togobo wa umben te ıba tuliagameo.” ⁵ Saimongo wei ponoyu, te po wali, “Genuai Bidi, moni huli sesabi dago yabo se idualı goli, te suęu deli munu me sai menio. Tiali goli, nago po obaso da, eno agane wa te ıba tuluaıbao,” wali. ⁶ Tama augwaligo te agane togobo wa dabe ıba tulama, suęu umabo mu tualigo te agane wa pađe togwa paı se yanio. ⁷ Tama tibaso, augwa gasa gebade bidalı age dabe me badu ma augwalı tau sagasomainu i wali. Tama augwalı aselama, te geba si suęu paęanani. Tebadi yaide, te geba si te weba hoa sigulainu se yanio. ⁸ Tama Saimon (me sogo Pita wabo bidi) agai te tebo sulama, Jisasgo saęa pagede aga kidu sugunama, Jisasbolo te po wali, “O Genuai Bidi, nago ena taga pao. Ena da, dwai se ebo bidi dao,” te po wai. ⁹ Agai augwaligo te salı suęu sulama, noma mu salı. Aga dalı bidalı bidi dabe me noma mu salı. ¹⁰ Bidi me nogi me Sebedigo ogwa si Jems dalı Jon dalı si me, Saimon aga age solo da. Augwalı si me moni noma salı. Tama Jisasgo Saimonbolo te po wai,

“Nage wi egio. Nosali nago we bidi siyu tama tiwaibao,” te po wali. ¹¹ Tama te geba si i saniba ma nogelama, tigidali nai dabe tede tagalama, augwali tigidali Jisas wali pela sialio.

Jisasgo oiyabe bidi me deli geselali

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Me sogo Jisas be nani me delide bidibadi yaide, oiyabe gasi sai bidi aga pageba asali. Te oiyabe gasigo aga tigi sibi tigidali mu usu nai bidi da. Te bidigo Jisas sulama, kidu sugunama, agai Jisasgo bomo gonobo po weyu, te po wali, “Genuai Bidi, nago homugo usu dao wida, teda nago ena wiegi yai ma ilama tama ena te meda meni yai tiwai ma bidaibao,” te bidigo te po wai.

¹³ Tama Jisasgo nogo debelama, te bidi tigiba dişyu, te po wali, “Awe, eno homugo nage gasi usu ilaibao. Tama nage wiegi yai pedalao, te meda meni yai bidi bidao,” Tama te sogo polo tama te bidi dwagi yai ma yali. ¹⁴ Tama Jisasgo te bidi aga dali te po wali, “Bugagia dua dao. Nago bidi me deli dali eno nagede yali şe po me wagio. Menio. Nage dolo pelama, tama nago tigi te pris bageba waseligi pelama, tama agai nago tigi osola sumainao. Te elama, tama nago te Godibolo te ofa mao, te bidi Mosesgo te kolesaga yao wali po tiwai gilama emainogo yao. Tama tiyu te bidi dabego koneyu, te nago gasi silali, nage te meda meni yai bidi tiwai megi ma bidibao, te homu augwaligo yaibao,” Jisasgo te po wai. * ¹⁵ Jisasgo agade “Po pusulamuo” po wai goli, agai yali şe po pususu paligo ugwa

* **5:14:** Prs 14:1-32

genia palio. Tama umabo we bidi aselama, agai wabo po odagasali, agai augwaligo gasi dabe sela şamainu yai. ¹⁶ Tiali goli, hauwa sogo agai te we bidi dabe bidalubadi pali. Aga te bidi meni yai sesawai digiba pelama, agai Godibolo gedu haluasa po wagi pidu geduai dao.

*Jisasgo nogo şaęa isai bidi dwagi yai ma ilali
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Me sogo Jisas be me tomode bidai. Agai te we bidibolo aga po pusa mawai. Tama te Farisi hani sibi dabe me, te Godigo bomo yai po konebo bidi dabe me, augwali bidibadi, augwaligo aga tonaluali. Augwali te Galili bulu tş bulu tigi-dalidu asai, te Judia tşdu me, te Jerusalem be nanidu me asai. Tama Genuai Bidigo te gasi dabe silabo bomo Jisasbolo mani. ¹⁸ Bidi mebago te nogo şaęa dili kimi isai bidi te aga gologobe ni wade munama, tolasa asali. Te sela asali, te be tomoba sela pelama, te Jisas pageba muwainu yai. ¹⁹ Tiali goli, te we bidi hauwa mu te be tomode paęana sai elaluali. Augwaligo sunumi gegali. Meni baso, be peduba te togobilidu holali. Te be asege be dao. Te be pedu haluali nai dagala munama, tama augwaligo te bidi aga te ni gologobe wa dali te we bidi bidibo tomoba, te Jisas bidibo digi gesabidi badu aiyaba tagalaluama mugulalio.

²⁰ Jisas agai suali, te bidi dabe agai poba homu begi pai bidi dabe da. Sulama, agai te nogo şaęa isai bidibolo te po wali, "Abagi, eno nago yali dwai şe sela şayanio," te po wali. ²¹ Tama Godigo bomo yai po page konebo bidi dabe dali, te Farisi

hani sibi dabe dali, augwa hasi ugwa tono, eda tono eyu, te po wali, “E bidi magwai bidi yaliwe? E bidigo Godigo nogi dolobo po olamuo. God deligo naga bidigo dwai şe sela şabo da.” Te po wai. ²² Tama Jisasgo augwaligo ebo homu koneama, agai augwalibolo po wei ponoyu, te po wali, “Dagego magi baso tama homu ebawe? ²³⁻²⁴ Eno po bomu elalubo dagebolo ola mawainu, te eno mena tama wagowe? Eno e bidibolo te po naga wabo si, ‘Nago dwai şe dabe sela şayani,’ teda eno pogo bomu elalubo dagego hania konegobeo. Me ma, eno e bidibolo te po wabo si, ‘Nage hodaluama, bilao,’ tama aga hodaluama agai aga pibo somo selama hogodasa pobaso da, teda dagego eno pogo bomu elalubao waibao. Ena da, Godigo Bidi Mu da. Bidigo dwai şe e tşde sela şabo bomu elalubo dagego suyaganio,” wali. Tama agai te nogo şağış isai bidibolo te po wali, “Eno nagebolo obe dao, hodaluama, nago somo selama, beba pao.” ²⁵ Polo tama, tigidali we bidigo tonalubadi yaide, te nogo şağış isai bidi hodaluama, agai odobe wa selama, beba pai. Aga beba peyu, Godigo nogi ugwaba sali. ²⁶ Tama tigidali we bidi gegemani mu selama, Godigo nogi ugwaba sali. Augwali wi elama, te po wali, “Megi dago gasagi yai şe mu ebo sualio.”

*Jisasgo bidi me nogi Livai i wali
(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Te nosali Jisas te be nani taga pobadi yaide, agai te maket takis sabo bidi me deli suali, aga ofis bede. Te bidi nogi Livai. Tama sulama, Jisasgo agabolo “Nage ena wali asao,” wali.

²⁸ Livai hodaluama, agai ebo şe tagalama, Jisas wali pali. ²⁹ Tama Jisas moni nogi elalubaso, Livaigo agai bede nai ulubaso, te takis sabo bidi hauwa mu dali, te gasagi yai bidi dabe me, augwali te nai tuagasali. ³⁰ Tama te Farisi hani sibi bidi dabe me, te Godigo bomo yai po konebo bidi dabe me, augwaligo te sulama, Jisas wali pabo bidi dabebolo wado po weyu, te po hanalu wali, "Dage te takis sabo dwai bidi dabe me, te dwai şe ebo dabe me, te augwali dali hodobo magi baso nai tubawe?" ³¹ Jisasgo augwalibolo po wei ponai. Dwai dwai şe ebo bidi dabe te gasi bidi dabe aq elalubaso, Jisasgo tama po digi sugunuyu te po wali, "Gasi meni yai bidi te dokta bidi pageba pabo menio. Gasi yai bidi naga te dokta bidi pageba pabo dao. ³² Ena te homu doloba pai bidibolo 'Nage homu begalao' po wagasobeo. Te meni. Ena te dwai şe ebo we bidibolo 'Duga homu begeleao' po wagasali," te po wali.

Tubo nai gisilibo şe
(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Te Farisi hani sibi me, te Godigo bomo yai po konebo hani bage dabe me, augwaligo Jisasbolo te po wali, "Te bidi Jon aga wali pabo bidi dabe augwaligo tubo nai gisilama, Godibolo po wabo dao. Tama te Farisi hani sibi wali pabo bidi dabe me, augwaligo me tebo şe gilalma ebo dao. Tiali goli, nago bidi dabe augwaligo te nai gisilibo şe ebo menio. Augwa nai me we me tudubo dao," wali. ³⁴ Tama Jisas aga dali aga wali pabo bidi dabe me, tebadi agai te we sabo bidide po

begelama, wai. “Te bidi mego we sabo sogode, dagego aga abagi solobolo ‘Nai osogo gisiliao’ po wabo menio. Magi baso meni. Te we sabo bidi augwali dali bidibo sogo augwali bugai homu ebo dao. ³⁵ Tama nosali me sogo te boi bidi dabego te we sabo bidi gasa buluba sela pelama, aga age solo homu dene ebaso, te sogo nai osogo gisilabo sogo pedelaibao,” Jisasgo te po wali.

³⁶ E po begelai po digi po me Jisasgo augwalibolo pusa mayu, te po wali, “Bidi mego me gesi ugwa nami pisalama, pobidi badia pai ugwa nami me hobologobeo. Mego tama teyu da, aga te gesi ugwa pisawaiba, tama gesi ugwa te pobidi ugwa ma gagagobeo. ³⁷ Ma mego me te gesi bomai wain wẹ te poloba sipsip tigiwaliba tabigobeo. Mego te eyu da, te gesi bomai wain wẹgo te sipsip wali aulua sanama, buluba gea paibao. Tama te sipsip wali aulua pelama, doaibao. ³⁸ Gesi bomai wẹ te gesi sipsip waligo nigali botolba tabiao. ³⁹ Te bidi mego te polobadu muai bomai ą tulama, gesi bomai ą ma tuabo homu ebo menio. ‘Polobadu muani bomai ą da usu da,’ te po wabo da,” Jisasgo te po wali. Te po weyu, agai te Farisi bagebolo te po page wai hagede, te poloba po dali, te gesi po dali te si augwaligo taluamuo.

6

Sabat side se ebo po
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Me sogo Sabatde te Jisas me aga dali bidali bidi dabe me, augwali te gi tomodu pali. Tama

te gide te rais tiwai nai wit holobo gi dao. Tama augwali pobadi, te bidi dabe augwaligo te wit ge togolama, nogogo pelegelama, te sabea wali ma te agau buluba tedela şanama, te ge dabe tubo gagalali. ² Tama Farisi hani sibi dabe me badu tede bidali. Augwaligo te sulama, te po hanalu wali, “Te dena bomu yai pode tama po wabo da, ‘Sabat sogode şe egio.’ Tama te po wai goli, dagego e şe magi baso ebawe?” wali.

³⁻⁴ Tama Jisago augwalibolo te po wali, “Te dagego te dena nõu bidi nogi Devitgo yali şe po dagego nedebewe? Me sogo aga me, aga dali bidali bidi dabe me, augwali nai sili bidibadi tama moni nasi eyu bidali. Tama tibaso Devitgo Godigo lotu be tomoba pelama, te Godigo gesabide muani bret selama tuali. Aga hani dabego me tuali. Tiali goli, te bret te habu selai elalui, tama te pris dabego naga tubo usu yaibao wai, te bomu yai pode. Tiali goli te bret augwaligo me tuali digi, Godigo gedude dwai şe ebeo. Dagego te aşani po nedebewe?” *

⁵ Tama Jisago augwalibolo te po wali, “Ena da, te Godigo Bidi Mu da. Ena da, te Sabat sogode te genuai bidi dao. Tama tibaso, bidigo Sabatde mena şe yagameo te eno waibao,” wali.

*Nogo penenai bidi Jisago Sabatde dodolai po
(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)*

⁶ Te me sogo Sabatde Jisas te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tomoba pelama, we bidibolo po ola mani. Tama tede te dolo nogo penenai bidi me deli bidai. ⁷ Tama te Juda dabego bomu

* **6:3-4:** Prs 24:9; 1 Sml 21:1-6

yai po konebo bidi dabe me, te Farisi sibi dabe me, augwaligo Jisas gedu diliasa tonaluali. Magi ebowe weyu, te Jisas po tu ela mawai hagede te page gegali. Augwaligo Jisasgo te Sabatde te nogo dwai bidi dodologowe weyu, tonaluali. ⁸ Tiali goli, aga digi te bidi dabego ebo homu koneani. Tama agai te nogo penenai bidibolo te po wali, "Nage holalua, te we bidi bidiboma teba tomoba dolaluagasao," wali. Tama te bidi hodaluama, we bidi tomode dolaluagasali. ⁹ Tama Jisasgo te tonaluali bagebolo te po wali, "Te eno dagebolo hanalu obao, dago Sabatde dwagi yai se yaibawe? Dago bomo yai po dabego mena po wabo dawo? Dago bidi dolabo se yaibawe, ma dago tau saibawe?" te po hanalu wali. ¹⁰ Tama agai te bidi dabe gedu tonono biliama, te nogo penenai bidibolo te po wali, "Nago nogo debelao." Tama te bidigo tama tilama, agai nogo bugagia ma gesa soali.

¹¹ Te bidi Jisasgo te nogo dwai bidi ma dodolobo se ebo tononaluali bidi dabe da, te bomo yai po konea pai bidi dabe me, te Farisi hani me augwaligo te se ebo sulama, moni sebe eyu, guni bula salio. Augwa hasi augwaligo te bidi Jisas mu ela muabo sunumi gegabo po mibo poagalobo se yalio.

*Jisasgo aga tagala palabo bidi dabe sa muani
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Te sogo Jisasgo Godibolo po wainu eyu, tama bulu duba holama, moni huli sesabi Godibolo po udali. ¹³ Tama te be posobo si, aga wali pabo we bidi aga pageba i olama, agai te bidi dabe nogo si

olama, saęa me badu si daı ilali. Tama nosali agai te bidi dabe “Eno tagala palabo bidi dabe da” wali. ¹⁴ Tama te bidi dabe nogi e dao, me Saimon (Jisago aga nogi Pita poai), me bidi nogi Andru, te Saimon aga amanu. Me bidi si nogi Jems me Jon. ¹⁵ Me bidi si nogi Filip, me Bartolomyu, me bidi si nogi me Matyu, me Tomas. Me bidi nogi Jems, te Alfiusgo ogwa da. Me bidi nogi Saimon, agai nogi me Selot. ¹⁶ Bidi me aga nogi Judas, te gasa bidi Jems aga ogwa dao. Gasa bidi aga nogi Judas, aga te Keriot bulu bidi dao. Nosali te bidigo Jisas te boi bidi nogoba muani, Jisas po hwa pabo bidi.

*Jisago we bidi dabebolo agai po pusa mani
(Mat 4:23-25)*

¹⁷ Te Jisas te bulu dude bidama aiyaba ma dulai, aga tagala palabo bidi dabe dali dulali. Tama dulama, augwali te bulu odogo tı maluba sabolama, te aga hanide po pusali. Tama umabo we bidi aga pageba asali. Augwali me badu te Judia tıdu asai, me badu Jerusalem be nanidu asai, me badu te nabis bulu sidu asai, me nogi Taia, me nogi Saidon, tedu me asali. ¹⁸ Augwali Jisago ola mabo po odagasai. Te gasi yai bidi dabe bugagia dodolomai hagede asai. Me badu we bidi dwai haubo bidibo we bidi aselama, Jisago te dwai haubo sela saıyu, “Te dage pao,” wali. ¹⁹ Jisas agai bomogo gasi yai we bidi hauwa usu ilibaso, mebago me Jisas agai tigi diıwainu yali, augwali dwagi yai ma emai hagede.

*Bugai homu dali hobede dali si
(Mat 5:1-12)*

20 Te Jisasgo aga hani bidi dabeba tonono bilama, te po wali, “Te dage nai meni yai we bidi, bugai homu iyao. God da dagego tobolu bidi dao. 21 Dage megi nasi ebo bage, dage bugai homu iyao. Dage nosali tabiaibao. Dage megi gela wabo bage, dage bugai homu iyao. Nosali duga gisugu waibao. 22 Megi dagego ena te Godigo Bidi Mu wali pobaso gasa bidigo dage dali sesanobo po weyu, dage buluba gudula palu, dage bidasabo po dwai weyu, dage dwai bidi dao obaso da, teda dage bugai homu pemene yao. 23 Magi baso meni, dage bugai homu elama, gawi iyao. Tama tibaso, dagebolo maiabo nai genuai mu te dagalude elalubo. Dagebolo tama se ebo bage augwa noyu dabego me Godigo po ola mabo bidi dabebolo me polobadu tama teduai dao. 24 Tiali goli, dage megi nai hauwa munalubuo we bidi dabe dwai side bidaibao. Duga homu tegaluama, bugagia bidali sogo te ela pali dao. 25 Te nai dabe megi elalubo bage, dage dwai side bidaibao. Nosali duga nasi yaibao. Te megi gisugu wabo bage, dage dwai bede bidaibao. Nosali dage moni homu dene elama, gela waibao. 26 Tama tigidali we bidigo dage kegenano baso da, nosali dwai bede bidaibao. Augwa noyogo me te tiwai po naga tibo po pusa mabo profet bidibolo tebo po udai dao,” Jisasgo te po wali.

*Boi bidi dali bugai homu iyao
(Mat 5:38-48)*

27 Te Jisasgo te po ma wadolu, te po wali, “Megi dage eno pusubo po odalubo bidi dabe, dagebolo eno megi e po pusubao. Dagego boi

bidi dali dwagi yai homu eyu, dage sesalubo bidi dabebolo dwagi yai se eyu iyao. ²⁸ Dage i ola mabo bidi dabebolo dwagi yai homu elama, dage dali dwagi yai homu isabo bagede Godibolo po olama, dwagi yai homu ilabo po waiyao. ²⁹ Bidi mego nago nabogode ele baso da, me badu me elemainao. Bidi mego eda badu gulali holobo ugwa saket bomo elama sobaso da, te ug-wadu tomode gudali holobo ugwa me somainao. ³⁰ Mena bidi augwaligo nagebolo magi nai me mao obaso da, te nago mao. Bidi mebago nago nai homonama sobaso da, te ena ma mao wagio, somainao. ³¹ Nagebolo gasa bidigo te dwagi yai se emainao homu ebogia, te nago gasa bidibolo me tama tiyao," wali.

³² "Dagebolo dwagi yai homu ebo bidi dabebolo naga duga dwagi yai homu eyu da, magi baso Godigo te dagebolo dwagi yai homu yao po waibawe? Dwai dwai se ebo bidigo me augwalibolo dwagi yai homu ebo bidi dali dwagi yai homu ebo dao. ³³ Ma, te dagebolo dwagi yai se ebo bidi dabebolo naga duga dwagi yai se eyu da, magi baso Godigo dagebolo dwagi yai homu yao po waibawe? Dwai dwai se ebo bidi dabego me te tama naga te tiwai se ebo dao. ³⁴ Dugabolo wei maiabo homu ao ebo bidibolo naga te nai osogo mayu da, te magi baso Godigo dagebolo dwagi yai homu ilao po obawe? Dwai dwai se ebo bidi dabego me te tama naga tebo dao. ³⁵ Tegio. Boi bidibolo dwagi yai homu elama, augwalibolo dwagi yai se iyao, nai olo menama, wei ma sigimio. Genuai Godigo te agabolo nage usu dao wasiqwai bidi dabebolo me, te dwai

şę ebo bidi dabebolo me dwagi yai şę ebo da. Tama tibaso, dagego te şę yalide, dage maiabo nai genuai mu nosali elalubo. Tama dage Genuai Godigo ogwa dabe yaibao. ³⁶ Duga Ayago we bidi hobede elama, tau sabogia, dagego me we bidi hobede elama, tau şiao,” Jisasgo te po wali.

*We bidi dagalabo habu selali po
(Mat 7:1-5)*

³⁷ Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, “Dagego gasa bidi dabe dagalama, augwali dwai bidi dabe da po weyu, posobo po wagimio. Tama tiyu da, Godigo dage dagalama posogobeo. Şęęę yai po dagego dobagio. God agai dagebolo şęęę yai po doбайдali weyu, dagego gasa bidibolo şęęę yai po wagimio. Gasa bidigo dagebolo dwai şę yali te sela şanama, kegeda palişo. Tama tiyu da, teda Godigo dagego dwai şę yali kegeda palaibao. ³⁸ Gasa bidibolo nai maişo. Godigo dagebolo me tiwaibao. Te wei Godigo dagebolo edelama, duga nogoba gelaibao. Duga gasa bidibolo mani tiwai, Godigo dagebolo ma tama mawaibao,” Jisasgo te po wali.

³⁹ Jisasgo e po digi po augwalibolo pusali, “Gedu widai bidi mego me gedu widai bidi tų ola magobeo. Tama tiyu da, augwali si dali si te ađ gamia soabo dedageba tulalueibao. ⁴⁰ Skul wai mego aga tisa ela holai elalubeo. Tiali goli, aga skul silama, şę usu selama, aga tisa dali usu si yaibao. ⁴¹ Magi baso nago naga amago gedude elalubo dwasianu pobele bage suai, tiali goli nago naga gedude elalubo genuai pobele bage te bų nami tiwai te nago magi baso subo

meniwe? ⁴² Nago naga gedude te genuai bŋ nami tiwai elalubo pobele bage sela şaşıabadi, te nago magi baso naga amabolo te po weyu, ‘Ama, nago gedude elalubo pobele bage eno sela şawaio,’ te po obawe? Nage ugwadu homugo naga po wabo bidi, hasia bolo nago naga gedude te bŋ nami tiwai elalubo pobele bage guda şayao. Tama tiyu nosali te nago gedu bugagia wiegi yai ebaso, teda naga amago gedude elalubo pobele bage sela şayu guda sabode nage usu yaibao,” Jisago te po wali.

*Ni aga du dwai walobo po
(Mat 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Jisago te po digi po ma wadolali, “Bugagia pua pai holai nigo du dwai walobo menio. Ma, haganawai nigo du geswai walobo menio. ⁴⁴ Ni aga du dagego subaso da, te ni dagego konebo dao. Magi baso menio. Bidigo te sesani yai bono dilibide siga du togobo meni. ⁴⁵ Sesani yai bono dilibide me bobi dabe togobo meni. Geswai bidigo aga homude pağanalubo dwagi yai şe ebo dao. Dwai bidigo da, aga homude pağanalubo dwai şe ebo dao. Bidi aga homude pağanaluai po aga pedauwaligo wabo dao,” Jisago te po wali.

*Be şe ebo bidi si
(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ Te Jisago te po digi po ma wadolu, te po wali, “Te dagego eno yao wali şe isanama, magi baso enabolo ‘Dago Genuai Bidi dao’ po ola obawe? ⁴⁷ Eno wabo po odagasama, wali pabo bidi da, mena tama tiwai yali wenama sumainu, ola mawaibawe? ⁴⁸ Aga be şe eyu, be beli ni

aiyanu mu diganama, masigi daiba bululama, şe yani bidi aq, te elalubao. Te be şenama, nosali te pabo aı asobo si, te be degelebe, te be degebe. Magi baso meni. Te be şe yani bidigo gisiga şe yai eyu, degebe. ⁴⁹ Tiali goli, eno po odama, wali pişabo bidi da, te bidi aga be beli ni bugagia bulisişawai digi, weş asiyu pogolobode polo mu pagesa soali. Tama te be mu dolali,” Jisasgo te po wali.

7

Jisasgo te Rom genuai bidigo şe ebo bidi tau sali

(Mat 8:5-13)

¹ Te Jisasgo we bidibolo te po pusa silama, nosali Kaperneam be nani tomoba pali. ² Te Rom ami genuai bidigo te 100 ami bidi dabe tonalubo bidigo te aga dali homu keş pelama şe ebo bidi isai hagede seanio. ³ Tama te ami genuai bidigo Jisas te Kaperneam hanude bidibo po odama, te Juda dabe tobolu bidi me badu tagala palali. Jisas asama, aga şe ebo bidi dwagi yai ma ilaimainu, te bidi dabebolo Jisas oda sigi pişao wai. ⁴⁻⁵ Tama te Juda tobolu bidi dabe Jisas pageba sabolama, Jisasbolo hanalua suali. Augwaligo agabolo te po wali, “Te Rom ami genuai bidi dwagi yai bidi da. Agai da Juda dabe dali homu keş pabo da. Agai dago bomo yai po ola mabo be şe ebo agai masigigo da tau sali. Tama tibaso, nago agai dwagi yai şe wei ponao,” augwaligo te po wali. ⁶ Tama Jisas augwali hodobo pali. Jisas te bidigo be paşe asobadi yaide, te bidigo aga abagi dabe tagala palama, Jisasbolo te po wagi pali, “Genuai

Bidio, nage eno beba asomaina homu ebo tiwai egobeo. Ena geswai wiegi yai bidi menio. Ena genuai bidi meni yai baso, nage eno beba asobo usu egobeo. ⁷ Tama tibaso, ena me ena digi nage pageba asobo homu ebeo. Tiali goli, nago po naga wao, eno şe ebo bidi dwagi yai eyu gesa paibao. Ena me gasa bidi dabego bomo dologode bidibo bidi dao. ⁸ Ena me te ena genuai nogi elalubo bidigo tonaluyu bidibo dao. Tama eno digi te ena ami bidi dabe te ena dologode augwali bidibo dao. Tama eno me delibolo te po weyu, 'Nage pao' obaso da, teda aga pabo dao. Tama eno gasa bidi me dali te po weyu, 'Nage asa' wali da, teda aga asobo dao. Tama eno ena şe ebo bidibolo te po weyu, 'Nago te şe yao' obaso, teda agai te şe ebo dao," te Rom ami genuai bidigo te po wai. ⁹ Tama te po wali Jisasgo odama, noma sali. Tudiba begelama, aga wali asali we bidibolo te po wali, "Te Israel bage tomode me Godibolo tama tiwai homu ebo bidi eno me suai menio. Megi dagebolo te mu po obe dao," te po wali. ¹⁰ Te ami genuai bidi aga po sela asali abagi dabe te ami genuai bidigo beba ma begasa pelama, te şe ebo bidi bugagia ma bidibo suali.

Wilawe wego ogwa Jisasgo hodolali

¹¹ Te bidi tau sali, te sogo do Jisas be nani me nogi Nainba pali. Aga wali pali bidi dabe me, umabo we bidi me aga dali pali. ¹² Te be naniba sabaligi pobadi, te isai bidi me deli te pubaligi peyu tolasa soabo سوالio. Te isali bidi wilawe wego ogwa deli digi tama pubaligi su sobaso, aga ida me we bidi me hauwa wali

asali. ¹³ Tama Genuai Bidigo te wilawe we sulama, moni hobede mu eyu, "Gela wagio" wali. ¹⁴ Nosali Jisas aga pelama, te isai bidi muani ni gologobe wa dişadi, te ni gologobe wa tolasa asali bage dolaluali. Tama "Ogwa bidi, hodaluao, eno mu po nagebolo tama obe dao," Jisasgo te po wali. ¹⁵ Tama te isali bidi hodaluama, po wabo gagalobadi, Jisasgo aga idabolo ma mani. ¹⁶ Tama te tigidali we bidi moni wi elama, augwaligo Godigo nogi ugwaba sali. Augwaligo te po wai, "Moni Godigo po ola mabo bidi da tomode megı e pedaligulai yabao. God aga we bidi tau sagasu, te asai yabao." ¹⁷ Jisasgo te tiali po tigidali Juda dabego buluba me, te bogo badu elalua pabo buluba me, pela silali.

*Baptais mani bidi Jongo Jisasbolo po wagi pabo
bidi dabe tagala palali
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Te Jon aga wali bilibo bidi dabego Jisasgo ebo şe suali po Jonbolo pusa mani. ¹⁹ Tama Jon aga wali bilibo bidi si i wali. Tama te bidi sibolo "Genuai Bidibolo hanalugi pao," wali, "Nage Jongo te nosali asaibao wali bidi dawı, ma gasa bidi me asobo dago tonaluaibawe?" Jongo tama Jisasbolo wao po wali. ²⁰ Tama tega si Jisas pageba asiyu, "Te we bidi baptais mani bidi Jongo dadi si nage pageba nage te asaibao wali bidi nage tama dawı, ma gasa bidi me tonaluagawe, po omainu dadi si tagala palalı," te po wali.

²¹ Te sogo naga tama Jisasgo olo gasi me, dwai gasi mu me, te dwai noma bidi elalubo bidi me

dwagi yai ma ilali. Tama gedu widai we bidi me gedu ma pedalali. ²² Te po obaso, Jisago augwalibolo te wei ponoyu te po wai, "Dage pelama, Jonbolo te tigidali şe dagego odali po me te suali şe me te po tigidali agabolo wagi pao. Dagego e subao, te gedu widai bidi dabe augwali gedu usu ma iliyu, te şağş dwai bidi dabe augwali bugagia ma bilibo dao. Te oiyabe yai bidi dabe augwali tigi wiegi yai pedaliyu, tama olo degai bidigo po ma odobo dao. Te isai bidi dabe augwali ma hodaluyu, tama te magi nai meni yai bidi dabe augwaligo te Godigo wiegi yai gesi po odobo dao. ²³ Tama bidi enade homu si isişama tama ena aga tudiba musişabo bidi, te bidi aga wiegi yai homu pemene yao," Jisago te po wai.

²⁴ Tama tede bidali we bidibolo Jisago te po hanalu wali," Polobadu dage te bidi meni yai buluba pali, te bidi Jon dagego sugi pali, te dagego magi nai sugi paliwe? Ma, dagego te awi dili me deli, te waligo memenege ilibaso sugi paliwe? Menio. ²⁵ Te menio. Magide suainu pai dawew Wiegi yai ugwa gudali bidi dagego sugi paliwe? Te menio. Te tobage ugwa gudalubo bage, te doado bage umabo munalubo dabe, augwali te genuai gavman tuni bidigo wiegi yai be dabede bidibo dao, te bidi meni yai bulude meni. ²⁶ Tiali goli dage magi baso pai dawew Ma, te Godigo po pusubo profet bidi me deli sugi pai dawew Awe, eno dagebolo obao, e Godigo po pusubo profet bidigo da, agai te gasa te Godigo po pusali profet bidi dabe te tigidali aiyaba elalualio. ²⁷ Te Jon agade te gasa profet

bidigo Godigo wali po polobadu aşai dao,
'Suao, te eno po pusabo bidi tagala palobaso,
tama
aga nage asabo digi polasa paibao. Agai nago tu
sisi
iligi paibao.' *

²⁸ Ma wadolu, Jisasgo te po wali, "Eno dagebolo obe dao, e tde ame nabo we bidi tigidali Jongo aiyaba elalualio. Tiali goli, te Godigo obo tomode bidibo moni nogi meni yai bidi me agai nogigo te Jon aga moni nogi aiyaba elaluaibao," Jisasgo te po wali. ²⁹ Te bidi Jongo baptais mani we bidi dabe me, te baptais sali te takis sabo bidi dabe me, augwaligo Jisasgo wali po odolama te homu yai, Godigo mu po dolo wali da homu yalio. ³⁰ Tiali goli, te Godigo augwali tau sainu yali homu Farisi sibi dabe me, Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi dabe me, augwaligo te homu sela şanama, "Jongo da baptais mabo hagelabo," te po wai dao.

³¹ Ma wadolu, Jisasgo te po wali, "Dage megi bidalubo bage magideba usu nagawe? Dage magi nai tiwai yagawe? ³² Dage da, te maketde gagali ebo wai puluba a, te elaluba. Te wai puluba mego hai ulugu weyu, 'Dago ona sulubadi goli, dagego tebi ebe. Me ma, dago gela obadi goli, dagego gela wabe.' Magi baso meni. ³³ Te we bidi baptais mabo bidi Jon asama, nai gisilu, bomai we gisilu yali goli, dagego te agade 'Aga da, te dwai noma bulalubo bidi dao,' te po wali. ³⁴ Me ma, ena Godigo Bidi Mu asama, nai tuyu, a tuyu ebadi goli, dagego enabolo 'Buluba sela

* 7:27: Mal 3:1

sawai bidi dabe, takis sabo bidi dabego abagi dao,' wai dao. Me dagego enade 'Bomai ai me nai e tudu gebo dwai bidi dao,' wai dao. ³⁵ Tiali goli, Godigo po wali pabo we bidi dabebolo Godigo kolesaga mu augwalibolo mu ola mabo dao," Jisasgo te po wali.

Jisas te Farisi sibi bidi nogi Saimongo bede nai tuali

³⁶ Te Farisi bidi mego Jisas agai beba nai tuagasomainu eyu, i wali. Tama Jisas agai beba pelama, nai tuainu, ni nami daide dulalu tişluali, Juda dabe augwaligo nai tubo şe ebogia. ³⁷ Te be nanide dwai dwai şe idubo we me deli bidai. Te wego Jisas te Farisi bidigo bede bidibo po odama, masigigo nigai genagi deli denami yai wel paşanalubadi, te beba sisali. ³⁸ Jisasgo şaşı pagede tudi badu dolaludu, gela weyu, aga gela guago Jisas şaşı sawali nadugwali. Tama te we aga bobobage tobolu nisigo Jisasgo şaşı sawali holama, şaşı sawali si nono nenama, te denami wel aga şaşıde pilali. ³⁹ Tama Jisas i wali Farisi bidigo aga homude 'E bidi Godigo po ola mabo bidi tigi sogo da, teda te mena tama bilibo wego ena diş yagasobo we homu egi dao, ma mena tama bidibo we yaliwe wagi dao,' te Farisi bidigo te homu yali.

⁴⁰ Jisasgo te Farisi bidibolo te po wali, "Saimon, nagebolo eno pusabo po me deli elalubao." "Tisa bidi, enabolo pusao," Saimongo te po wali. ⁴¹ Jisasgo tama gagalali, "Gasa bidigo bidi me sibolo mone negeli mani. Bidi mebolo 100 kina mobadi, mebolo 10 kina mayu yali. ⁴² Tama

nosali tega sigo te mone wei ponabo aq isabaso, agai mone negeli si sela sawani. Mena bidigo te mone negeli munani bidi dali homu mu kealuaibawe?"

⁴³ Saimongo te po wali, "Eno homugo mone genuai mu sali bidigo te bidi dali homu mu kealuaibao," wali. "Nago po dolode walao," Jisasgo te po wali. ⁴⁴ Te sogo naga Jisas te we pageba ugwaba begegi soyu, Saimonbolo te po walio, "E we nago subawe? Ena nago beba asali goli, nago ena bugagia gesesiawai, eno saqa ai tela yabo ai me mawai meni. Tiali goli, e wego gela guago eno saqa sawali ai tedalama, aga bobobage tobolu nisigo eno saqa holali. ⁴⁵ Nago beba ena asobadi, dwagi yai homu elama, nago ena nono nabe. Tiali goli, e wego da, ena asobode gagalama eno saqade nono nabo togobeo. ⁴⁶ Nago wel eno toboluba me mube. Tiali goli, e wego dwagi yai denami welgo eno saqa sawali usu nani. ⁴⁷ Eno nagebolo obe dao, agai enade mu tia pabogo agai dwai dwai se yali mu sela sawani nama e ola maniao. Mego ena dali homu dwasianu kealuba, ta dwai dwai se yali dwasianu sela sawani te ola mobao," Jisasgo te po wali. ⁴⁸ Tama Jisasgo te webolo te po wali, "Nago dwai dwai se yali polo sela sawani," wali. ⁴⁹ Me badu ni namide dugulaluali we bidi augwa homugo te po wali, 'E niwai bidi yaliwe? Agai we bidigo dwai dwai se yali sela sabo dao,' augwaligo te po wali. ⁵⁰ Tiali goli, Jisasgo te webolo "Nago enaba homu beagasaligo nage sana palali dao. Nage dwagi yai homu dali pao," wali.

8

Jisas dali pali we dabe

¹ Te tiali magede, Jisasgo Godigo we bidi tonalubo dwagi yai po pupusu biligibu genuai be nani dabe dali, dwasianu be nani dabeba pali. Aga dali bilibo nogo si olama, şağ si peda sigisu tama bidi dabe aga dali pali. ² Te we dabe, me badu dwai haubogo tuaide Jisasgo sela şayani we dabe me, me badu gasi ebaso, te gasi sela şayani we dabe me, augwali Jisas wali bilali. Te we me nogi Maria, aga bulu nogi Makdala. Polobadu dwai haubo nogo a naga olama, me badu nogo si peda selama, te tama haubo noma bidigo te we tolalubaso, Jisasgo sela şayani. ³ We me nogi Joana, Herotgo bede şe ebo genuai bidi Kusago we dao. We me nogi Susana. Me badu we dabe hauwago augwa monego Jisas me, Jisas aga dali bilibo bidi dabe me tau sali.

Tubo nai ge sasa bilibo bidiba elasa soali po digi po pusali

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ We bidi dabe hauwa moni be nani dabedu aseselama, Jisas pageba moni pesage odogolama bidibadi, Jisasgo te po digi po augwalibolo pusali. ⁵ “Me sogo bidi me deligo aga tubo nai wai ge te giba telaligi pai. Tama aga te nai ge tedelalo bilibadi, me badu tude tulaluali. Tama nosali te tude tulaluali nai wai me badu bidigo şağago agayu, me badu ba dabego tuali. ⁶ Tama aga te nai ge tededalo bilibadi, me badu elewi elalubo tş daiba tulaluali. Tama nosali te nai ge kulubi holali goli, tş ili meni duama, sasia pelama, isali.

⁷ Tama te bidigo nai ge me badu sesani yai bono siliba tedelaluali. Tama nosali holobadi yaide, te sesani yai bono dabe dali talua holama mesegelali, tama te nai isila pali. Tama me badu ge dabe dwagi yai t̄ba tulaluali. ⁸ Te nai dabe holama, du umabo walali. Duga po odabo olo elalubaso da, bugagia ođiāo,” Jisasgo te po wali.

*Te po digi po dabego se
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Jisas aga dali bilali bidi dabego hanaluyu,” Nago wali po digi po mena po olama, obawe?” wali. ¹⁰ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Godigo te we bidi tonalubo bomo geme dualalubo po page dagebolo da hanilai dao. Tiali goli, gasa we bidi dabebolo eno te po digi pogo naga ola mobe dao. Augwaligo gegali goli, te susiāmainu eyu, te odali goli, te konesiāmainu tebo dao,” Jisasgo te po wali. *

*Jisasgo te tubo nai wit ge tedelabo bilali bidiba
ela sigi soali po digi po page hanilani
(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Jisasgo te po ma wadolu, te po wali, “Te po digi po e tama po weyu, te walio. Te tubo nai ge da, te Godigo po dao. ¹² Te tubo nai ge t̄de tulaluali da, te bidi dabe augwaligo po odali goli, Satan asama, te poba homu begi pelama, sana pidali weyu, agai sela sayagasali po olama waliao. Satango homugo tiali, teyu te augwaligo homude konealubo po d̄aḡ obaso da, te Godigo augwali ma saiba homu yali. ¹³ Te tubo nai ge elewi elalubo t̄ḡ daiba tulaluali

* **8:10:** Ais 6:9-10

po wali da, te bidi dabe augwaligo dwagi yai homu elama, te po odali tiwai yali. Tiali goli, augwa homu tomoba te po mu musiama, olo ugwadu homugo te poba begi pelama elalubadi, te Satango dwai ş yanama sinabo sogo augwali tulalu, te Godiba homu muani tagalobo dao. ¹⁴ Te tubo nai ge sesani yai bono sili elalubo tomoba tudulaluali po wabo da, te da te bidi dabe augwaligo te Godigo po odali tiwai yali goli, e tşde ebo naide moni homu hauwa eyu, te nai doado bage hauwa elalu, te monede me, e tşde ebo şede bugai homu pemene eyu, tama te nai doado bagego augwali homu hogodabo mesegelama, te augwaligo Godigo po bugagia me odobeo. Augwali te nai du bugagia walama, te inawai nai tiwai elalube dao. ¹⁵ Te tubo nai ge te ili elalubo dwagi yai geswai tşde tudulaluali po wali da, te da te bidi dabego po odama, te augwa bugagia wali pelama, te homude daş ola sali tiwai yali. Te augwa haliga bugagia dolasa elalubadi, te augwa bomo elama bidu, te augwa nai du walobo tiwai te elaluali dao,” Jisasgo te po wali.

Bidi dabe augwaligo lam sole ula te baket dologoba gemi dualigio po wali, te po nogo habu sugunama wali

(Mak 4:21-25)

¹⁶ Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, “Bidi mego te lam sole domonama bogoli ebadi, tama sela asama, te senego mesegelu, ma pibo bet dologoba mugibu me egobeo. Menio. Te bidi dabe augwaligo te tebol sai daiba ugadu

dugulaibao, te be tomoba asobo we bidi dabe augwaligo te ula sumainogo tebo dao. ¹⁷ Te tigidali magi magi nai geme dualaluali, te nosali pebeli diliba hanilaibao. Te tigidali magi magi po te bidi dabego geme mesegaluali, te po te hania pebeli diliba pedelama, we bidigo odaibao. ¹⁸ Dagego te po odoyu, mu dua dao. Bidi mego nai meba tolalubo bidi yai baso da, teda Godigo agabolo gasa nai me ugadu daganama mawaibao. Tiali goli, bidi mego nai me deli menibadi goli, te dwasianu aga tobade munaluba homu yali nai sela paibao,” Jisasgo te po wali, te bidi dabe augwa homu agaba muani bidi dabeba magi paibao po wali.

De dede te Jisasgo ida me ama dabe dawew?
(*Mat 12:46-50; Mak 3:31-35*)

¹⁹ Jisas aga ida me ama dabe me aga pageba asainu yali goli, tama we bidi dabego sesela selama, te Jisas suabo aq ebeo. ²⁰ Mebago Jisasbolo te po wali, “Naga ida me, naga ama dabego me nage sueo olama, bulu badu e dodoladubao,” wali. ²¹ Jisasgo te we bidi augwalibolo te po wali, “Godigo po odama, wali pabo we bidi da, ta eno ida dabe, ama dabe dao,” wali.

Jisasgo moni wali tamunani
(*Mat 8:23-27; Mak 4:35-41*)

²² Me sogo Jisas me aga dali bilibo bidi dabe me moni geba ugwaba daiba holama, tomoba dualama, tama agai te po wali, “Da e sigi aı u badu bogo badu pinao.” Tama augwaligo nogebo gagalali. ²³ Tama augwaligo te we gebadu habesegego todogo pidubadi, te Jisas godege

piali. Moni bomai wali te sigi ađide pedelama, te geba tomoba ađi pağela şawani. Augwali dwai tuğa mu degelali. ²⁴ Augwaligo Jisas hodolagasu, te po wali, "Genuai Bidi, Genuai Bidi. Da isabo magana pali." Tama Jisas hodaloama, wali hageyu, te waligo sabilibo ađi hagelama togoliyu yali. Te waligo me, ađigo me moni te bomu hodali tagalama, ma tamugulali. ²⁵ Tama aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, "Magi baso enaba homu beagasobewe?" Tiali goli, augwali noma selama, wi yali. Augwa hasi ugwa tonu eda, tonu elama, te po wali, "E magwai bidi yaliwe? Agai te wali dabe, ađi dabebolo me hage baso, augwali sigo agai wabo po wali pabo dao," augwaligo te po wali.

Bidi me delide dwai haubo dabe elalubo Jisasgo sela şawani

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Te augwali te moni gebadu pelama, te u badu bogu badu Gerasa dabego buluba sabolali. Te bulu te Galili bulu dolo si dao. ²⁷ Tama Jisas te gebadu asobadi yaide, dwai haubogo toai bidi Jisas tiğa asali, te ađi saniba. Polobadu te be nanide bidama, bolu olo te isai bidi mubo ola be dabeba gudasa pelama, bidai. ²⁸ Te bidigo Jisas suyu, moni hai gela olama, Jisas şağa pageba degagaselama, moni i hai olama, te po wali, "Jisas, nage moni genuai Godigo Ogwa dao. Nago enabolo magi şe egowe? Nago ena dene magio," wali.

²⁹ Jisasgo dwai haubo pomainu gudulu baso, te bidigo te po wali. Polobadu hauwa sogo bidi dabego te bidi aligabo bidilama, kalabuside

muani. Mubadi goli, dwai nomago tulama, dią paludali. Tama te dwai haubogo te bidi te bidi meni yai bulu tomoba sela piduali. ³⁰ Jisasgo agabolo hanalu wali, "Nage nogi de dawe?" te po wali. "Ena nogi Hauwa dao," te bidigo te po wali. Dwai haubo noma bidi hauwa mu aga tigiba dagawani baso, te nogi "Hauwa" poai. ³¹ Tama te dwai haubo dabego Jisasbolo hanalu, te po wali, "Da megı dwai bulu te bidibolo dene mabo madiba mugio," wali.

³² Te kibu dabe umabo ugwadu sau pado pađe nai tuyu bidaluali. Tama te dwai haubo dabe augwaligo u kibu dabe tigiba dagana sigi pai hagede, Jisasbolo gonai. Tama gonobaso, Jisasgo augwa te emainu tagala palali. ³³ Tama tibaso, te bidi tagalama, kibu dabe tomoba pali. Moni te kibu dabe tigidali wi peyu, te sigidu sau padoba samonama, sigi aıba tulaluama, tama augwali te wę tulama poma peyu isila pai dao.

³⁴ Te kibu dabe negeduali bidi dabego te tebo sulama, polo pelama, moni be nani dabeba me, moni gi se eyu bidalubo bidi dabeba me te se yali po pupusu bilali. ³⁵ Te we bidi dabe augwaligo te tiali se po odama, sugibu pebelawali. Augwali Jisas pageba aselama, sualı, te dwai haubo dabego tulama wabo pali bidi te dwai haubo bidi sela saıbaso, te aga ugwa ma gudama, Jisas saıa pagede dugulalubo sualı. Aga polobadu wiegi yai homu dali ma elama, duguladubo sualı. ³⁶ Tama tibaso, augwali moni wi mu yali. Jisasgo te se ebo sualı bidi dabego te we bidibolo te bidi sana palobo sualı po pusalı.

³⁷ Tama te Gerasa bulu bidi dabe tigidali wi kisu

mu dobaso, Jisas pao olama, gudulali. Tama te po obaso, Jisas te geba daiba holama, painu yali. ³⁸ Tama te dwai haubo noma bidi dabego taga pali bidigo Jisasbolo po bomo elama mu hanalu wali, “Ena me nage dali paio,” wali. ³⁹ Tiali goli, Jisasgo te bidi ma geliyu, te po wali, “Nage ma geasa pelama, Godigo nagebolo yali şe po naga pesageba pupusu biligi pao.” Tama te bidigo te be nanide bidibo we bidi tigidalibolo Jisasgo agade yali şe po pupusu bilama, siminani.

Jisas aga ugwa diq yagasali we dali, Jairus aga wegi dali side po

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisas te sigi aı me badu pedai bogo badu te moni gebadu ma nogebadi yaide, te we bidi tigidali augwaligo aga asobaso sulama, te augwa dwagi yai homu pemene yali. Magi baso meni. Augwaligo aga asobo tonaluai dao. ⁴¹ Tama Juda dabego bomo yai po ola mabo lotu be tonalubo genuai bidi tobolu bidi nogi Jairus sabolali. Aga Jisas saęa pageba degelagaselama, “Nage eno beba asaibawe?” olama, hanalu wali. ⁴² Aga wegi deli digi kibu be nogo si olama, saęaęo si peda sigi soai te wegi isai sinabaso, te po wali. Jisas tı sisu pobadi yaide, genuai hani we bidigo aga mu beasa pali. ⁴³ We me deli bididuai, te wego tigde kaneme pidubadi, kibu be nogo si olama, saęaęo si peda sigi soali. Aga mone dabe tigidali aga tau somainu dokta bidi dabe abeliyu mone mani goli, augwaligo aga me tau sabo aę ebe. ⁴⁴ Te we bidi tomode te we Jisas tudi badu aselama, Jisas agai ugwa sabi badu diq yani. Te

sogo naga tama agai tigidu kaneme duludali polo tama togwa salio.

⁴⁵ Jisasgo te po hanalu wali, “Ena dego dią yaniwe?” Tigidaligo “Ena menio” ola silali. Tama Pitago te po wali, “Genuai Bidi, we bidi hauwago nage mu bealu, nage pogolobao.”

⁴⁶ Tiali goli, Jisasgo te po wali, “Eno bomo dią si da obaso, eno koneanio, bidi mego ena dią yani homu ebao.” ⁴⁷ Tama te wego agai yali se Jisas agai aga sulama konebaso, te we didibili dali eyu, Jisas saęa pageba kidu sugunagasalio. Te we bidi tigidali gesabidide Jisasbolo Jisas aga tigi dią yani po pusali. Tialigo aga ma polo gesa pali po pusali.

⁴⁸ Tama Jisasgo te webolo te po wali, “Eno wegi, naga enaba homu konealubo homu bealubogo nage te usu ilalięo. Dwagi yai homu elasa pao,” wali.

⁴⁹ Jisasgo te po odubadi yaide, genuai bidi Jairusgo bedu tolai po wagasobo bidi asali. Te po sesali bidi agai Jairusbolo te po weyu,” Nago wegi isai dao,” wali. “Te po ola mabo bidi aga asao po ma wagio,” wali. ⁵⁰ Tiali goli Jisasgo te po odama, Jairusbolo te po wali, “Wi egio. Enaba naga homu beadua. Nago wegi ma hodaluaiobao,” wali. ⁵¹ Tama Jisas te beba sabolama, bidi me asa wabe. Tiali goli, Pita badi, Jems badi, Jon badi, te wegi aga ida de aya si badi elama naga Jisas dali te be tomoba pali. ⁵² Te isali wegi diliigi asai we bidi tigidali te wai hagede moni hobede elama, gela wali. Tama Jisasgo augwalibolo “Gela wagimio, e wegi isibe dao. Aga olo pila mubao,” te po wali. ⁵³ Te wegi isai goli, Jisasgo mu isibe da obaso, augwaligo

Jisas gisugu mani. ⁵⁴ Tiali goli, Jisasgo nogogo te wegi nogo tulama, bomonama, "E wegi, nage hodaluao," te wali. Aga noma ma bula sagasama, te sogo tama polo hodaluai. ⁵⁵ Tama Jisasgo te wegi aga ida ayabolo "Tubo nai me te wegibolo mao," wali. ⁵⁶ Te wegi aga ida aya moni noma sali goli, Jisasgo "E tama tiali po gasa we bidibolo pusugio," wali.

9

Jisasgo te nogo si olama, sağago si bidi dabeba se mayu, tagala palali

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Te Jisasgo te nogo si olama, sağa badu peda sigi soabo bidi si te augwali deliba sisinimainu i olama, tama agai augwaliba te genuai bomo me nogi mayu, te augwaligo te we bidi dabede dwai haubo noma bidi sela sayu, tama augwaligo te tobage gasagi yai gasi dabe tigidali sela şanama, usu ma ilabo bomo manio. ² Tama God agai we bidi tonalubo po me, gasi yai we bidi tau siyu me emainu, Jisasgo augwali tagala palali. ³ Agai te bidi dabebolo te po wali, "Dage pelayu, magi nai me sela pigimio. Dono me, nai gonobo wa me, tuabo nai me, mone ge me, te ugwa si me, te tama nai dabe me sela pigimio, bede taga pao. ⁴ Dage mena buluba pobadi, augwaligo dage dali dwagi yai homu ebaso da, teda dage te bede naga bidao. Te be nani taga soabo bodolude taga soyu, te gasa buluba me peyu yao. ⁵ Te dage hanu me deliba pobadi yaide, te hanude bidibo we bidi augwaligo beba dage odasa pişama, tama

dagego wabo pode dwagi yai homu isaşaso da, te hanu bulu taga soao. Te dage soai hagede, te augwa kolesaga geda muani koneama sumai hagede, duga şağade elaluali pu hola şanama, taga soao,” Jisasgo te po wali. ⁶ Tama augwaligo Jisas taga pelama, tigidali be nani sisu pebelayu, Godigo dwagi yai po pusuyu, gasi bidi tau siyu ela pali.

Gavman bidi Herot homu kone tuğ pali
(*Mat 14:1-12; Mak 6:14-29*)

⁷⁻⁸ Te Galili tğ tonalubo tobolu bidi Herotgo te Jisasgo yali şe po dabe odali. Tama aga homu kone tuğ pali. Magi baso menio. Bidi mebago te baptais mani bidi Jon ma hodaluama, bidibao, wali. Mebago “Te polobadu bidali profet bidi Elaija ma pedelama, bidibao,” te po wali. Mebago polobadu Godigo po ola mani bidi ma pedelalio wali. Te po hauwa obaso, Herot aga homu kone mu tuğ pali. ⁹ Tama Herotgo te po wali, “Eno pode Jongo holo togwa şawai goli dao, e ma niwai bidi po eno odobo agawe?” Tibaso, Herot agai ‘Jisas da, te polobadu bidali bidi Jon dawe?’ homu eyu, tama ‘Jisas sueibao’ wai.

Jisasgo bidi umabo mu te 5,000 bidi nai mani
(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13*)

¹⁰ Jisasgo tagala palali bidi dabe augwali Jisas pageba ma sabolama, te augwaligo yali şe po dabe ma pusagasali. Tama Jisasgo augwali oda selama, pali. Te gasa we bidi dabe bidibadi tagalama, te augwali naga te hanu me deliba pali. Te hanu nogi Betsaida dao. ¹¹ Augwaligo te we bidi dabe taga pali. Umabo we bidigo

augwali pali po odama, augwali me nosali pali. Aga pageba augwali sabolobaso, Jisasgo dwagi yai homu elama, God agai we bidi tonalubo po pusa mayu, gasi yali we bidi meba tau sali. ¹² Giliga aiyaba osoga sobadi yaide, Jisas aga wali pabo bidi dabe augwali aga pageba aselama, agabolo te po wali, “E bidi meni yai digi dao. E we bidi tagala palama, augwa digi tuabo nai me, piabo be me gegemainao, te dwasianu be nani dabede me, te gi dabede me.” ¹³ Tiali goli, Jisasgo augwalibolo te po wali, “Tuabo nai duga digi mao.” Augwaligo wei ponoyu, te po wali, “Dago bret a naga badi, sũgũ si badi elama naga, munalubao. Moni we bidi dabego tuabo nai dabe dago abelegi pomainu obawe?” (Tama tede bidibo bidi dabe namba nedebote umabo mu, te 5,000 dao.) ¹⁴ Jisasgo aga bidi dabebolo weyu,” Te we bidi dabe dugayao po wao,” po wali. “Bugulama, te haniani nani elama, duga duga pao, te bidi sese si olama nogo si te 50 50 naga nidigi pelama, dugayao wao,” te po wali.

¹⁵ Te Jisas aga dali bidibo bagego agai wali po selama, dugaya baso, duga duga pali. ¹⁶ Tama Jisasgo te bret a naga badi, sũgũ si badi selama, dagaluba tonalu, Godibolo nage usu dao wali. Nage usu da olama, te nai pebedama, Jisas aga dali bidibo bagebolo menama, te bagego ma te we bidi dabebolo doboba pali. Te tibadi yaide, te tubo nai kua pali. Augwaligo te nai tulama, tabiali. ¹⁷ Tama Jisas aga wali pali bagego te we bidigo tulama me badu tagalali nai dabe nedama, bonou wa nogo si olama, saḡa si peda sigisu paḡa yani.

Pitago Jisas dolo mu nogi ya mani
(*Mat 16:13-19; Mak 8:27-29*)

¹⁸ Te me sogo Jisas agaduba Godibolo po odubadi yaide, aga wali pali bage aga pageba asali. “We bidi augwaligo ena da de da wabo dawewe?” augwalibolo tama hanalu wali. ¹⁹ “Mebago nage da te we bidi baptais mani bidi Jon dao wabo dao,” augwaligo te po wali. “Mebago ma nage Elaija dao, te wabo dao. Mebago ma polobadu Godigo po ola mani bidi ma hodaloai bidi dao wabo dao,” augwaligo te po wali. ²⁰ “Dagego homugo ma ena de da wabo dawewe?” wali. Pitago te po wei ponoyu, te po wali, “Nage da, Krais da, Godigo da Juda we bidi tau somai hagede tagala palali bidi dao,” Pitago te po wai.

Jisago aga dene selama, isabo po wali
(*Mat 16:20-28; Mak 8:30-9:1*)

²¹ Jisas agai augwaligo te po mebolo waidali weyu, bomona hageali, “Te po mesegeleiao,” wali. ²² Agai te po me wali, “Ena da, Godigo Bidi Mu da. Tama nosali te Juda dabego genuai bidi dabego me, te pris tobolu bidi dabego me, te Juda dabego bomoyai po ola mabo tobolu bidi dabego me, augwaligo ena buluba ela palama, dene genuai mu mawaibao. Augwaligo ena isilama, nosali sela wali sogo ena hodaluwaibao,” te po wali.

²³ Jisago tigidali we bidibolo te po wali, “Te ena wali me niwai bidi asainu da, aga tobade homu konebo gegeda pelama, ena tigde ebo dene tiwai aga bidibo donolama iduabo bidi, ena wali asao. ²⁴ Bidi me aga e tōde bidibo sogo

aga tobade aga tigi sese yaida homu eyu da, te doaibao. Me ma, bidi me ena wali asobadi yaide, aga t de bidibo sogo sia sobaso da, nosali bidibo ula selama, ma bidaibao. ²⁵ Bidi mego e t de elalubo nai tigidali aga sai goli, aga digi ma dolu ma aga ma aiyaba elalu, te nai dabego aga mena tama tau sabo usu egowe? Te menio. ²⁶ Bidi mego enade hale eyu, eno ola mabo pode hale eyu ebaso da, teda nosali eno te bidide hale yaibao. Nosali Godigo Bidi Mu aga bomo dabe dali, aga ayago bomo dabe, moni ensel dabego bomo dabe dali asobo sogo, te hale yai bidi suyu, ena Godigo Bidi Mu eno me te bidide hale yaibao. ²⁷ Te po koneao. Dage megı e bidalubo bidi dabe me badu isisabadi, Godigo we bidi tonalubo şe sueibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo tigi osogo hasegelali
(*Mat 17:1-13; Mak 9:2-13*)

²⁸ Te po olama, Sarere deli bidama, Pita badi, Jon badi, Jems badi, tama bage Jisasgo selama, bulu duba Godibolo po wainu holali. ²⁹ Tama agai Godiba gedu haluasa po obadi yaide, aga megı tama elaluali tigi gesabidi tagalama, gasa tigi yai gesabidi hasegelama, aga ugwa dabe me te gasa tedela yai mu gagalama, te ula umagi mu pedelalio. ³⁰ Te sogo naga polo tama bidi si aga dali po udubo suali, te bidi Moses dali Elaija si dao. Te Moses, polobadu mu te bidibolo God agai te bomo yai po Juda dabebolo mani. Te bidi Elaija aga nosali bidiyu, Godigo agabolo ola mani po agai te Juda bagebolo pusali bidi dao. ³¹ Te bidi si asali, te Godigo ula dali pedelama,

te dagalude elalubo pọ tedela mu tiwai yali. Te bidi sigo Jisas dali po uduali. Godigo polobadu wali po te dolo wali pomai hagede eyu, Jisas Jerusalemdede isabo bodolu maga baso, augwali sigo te po aga dali miduali. ³² Te sogo Pita me, aga abagi si me gedu magane ebaso, godege piai goli, hodaluama, te Jisasde te dagalu pọ tedela ula tiwai ula Jisasde elalu, te aga dali dolaluali bidi side me te tiwai ula elalubo suali. ³³ Tama te bidi sigo Jisas taga pidali weyu, Pitago Jisasbolo te po wali, "Genuai Bidi, da ede tama bidibo da usu dao. Da selago ugwa be sela şenama, me nage osogo bidabo be şe eyu, me Moses osogo bidabo be şe eyu, me Elaija osogo bidabo be şe eyu yaibao," te po wali. (Pita noma siyu, agai wali po page kuna konesiama tama wali.)

³⁴ Pita agai po odubadi yaide, pọ pedalama, pọ tiwaigo augwali mesaga sali. Tama te pogo augwali mesaga sagasobadi yaide, te Jisas dali bilali bage wi yali. ³⁵ Te pọ tomode po me dagayu te po wali, "E eno Ogwa dao. Agai eno şe emainu sa muani Ogwa dao. Dagego agai wabo po odao." ³⁶ Te po togwa sobadi yaide, Jisas agaduba bidibo suali. Te pedelali şe dabe augwaligo osogo hogwa selama, tama tiali po te we bidibolo dwasianu me pusube.

Jisasgo dwai nomago toai ogwa usu ilali
(*Mat 17:14-21; Mak 9:14-29*)

³⁷ Te sogo do te Jisas aga wali bilibo bidi dabe dali te bulu bubia bidu aiyaba dulubadi, te we bidi umabo te Jisas tiąba asali. ³⁸ Te we bidi tomode bidi me deligo moni hai i olama, te po

wali, “Po ola mabo bidi, eno nagebolo hanalube dao, e sua. Eno ogwa deli digi tama dao. ³⁹ Dwai noma bidigo tuai digi, moni hai olama, nogo şağā didigi ebo dao. Te aga kele dawede peşā dini pağana pabo dao, kelelaude. Tama tiduama, bomonama, dene ilama, taga pabo da. ⁴⁰ Naga wali bilibo bidi dabe augwaligo te dwai haubo noma bidi sela şamainu eno hanalu wali goli, augwaligo usu selama, usu meni baso, tagalai,” te po wali.

⁴¹ Jisago wei ponoyu, te po wali, “Magi baso dagego homu enaba begi pişama, gagega pidubawe? Ena dage dali nisu naga sogo bidigowe? Nisu naga sogo dagego seğe eno tologowe?” wali. Tama te ogwa aga ayabolo te po wali, “Nago ogwa eba sesao.” ⁴² Te ogwa Jisas pageba asobadi yaide, te dwai haubo noma bidigo elama, tōba degasa pelama, aga nogo şağā didigi yali. Tama Jisago te dwai haubo noma bidibolo hagebo po weyu, te haubo bidi sela şayu, te ogwa ma sana palama, aga ayabolo ma mani. ⁴³ Godigo moni bomu sulama, tigidali we bidi noma mu sali.

Jisago aga isabo po ma pusali
(*Mat 17:22-23; Mak 9:30-32*)

Te we bidi Jisago te yali se tigidali sulama, noma sali homu me elalubadi yaide, agai aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, ⁴⁴ “Megi eno dagebolo wabo po munu me kegeda pigimio. Augwaligo te ena Godigo Bidi Mu e tōde bidigo bomoba mawaibao.” Te po page mena tama

waliwe augwaligo konebe. ⁴⁵ Te po page augwaligo koneidali weyu, Godigo dualali. Tama te po page Jisasbolo ma hanalu wabo augwali wi yali.

De genuai mu dawe?
(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ “Da tomode de genuai mu dawe?” te po olama, Jisas wali bilibo bidi augwa hasi konila yali. ⁴⁷ Augwaligo te konila ebo homu Jisasgo koneama, dolo po mu oba homu emai hagede, wai bõu me deli oda selama, aga panogo badu dualali. ⁴⁸ Augwalibolo agai te po wali, “Bidi mego enade homu kone palu te ena tobade e wai bõu tiwai dali bugai homu eyu, tau sali da, te agai enade bugai homu eyu, tau siyu tebao. Bidi mego ena asobadi, bugai homu eyu tau sobaso da, teda ena tagala palali bidi dali bugai homu eyu tebao. Magi baso meni, bidi me aga digi nogi elaluama, te dage tigidali tomode aga nogi dwasianu mu elalubo bidi yai baso da, te aga polalubo bidi mu bidaibao,” Jisasgo te po wali.

Bidi mego dage boi bidi isiama hagebaso da, te duga abagi hasi dao
(*Mak 9:38-40*)

⁴⁹ Te bidi Jonggo po dagalama weyu, “Genuai Bidi,” te po wali. “Bidi mego Jisas nago nogide dwai noma haubo bidi dabe sela şaş bilibo dago sulama, te bidiba dago hagebo po wai dao. Aga nage wali pabo bidi meni baso, dago aga habu seliyu, hageai dao,” wali. ⁵⁰ Tiali goli, Jisasgo te po wali, “Dagego te tobage bidi hagegi biligimio.

Gasa bidi agai dageba boi bidi ebo şe işabaso da, te duga abagi hani bidi dao,” wali.

Samaria tş bidi dabego Jisas asobaso, dwagi yai homu ebe

⁵¹ Te Godigo Jisas dagaluba odasa holabo magabadi yaide, Jisasgo koneama, aga te Jerusalemba pabo homu mu elama, pabo gagalali. ⁵² Magi magi nai dabe sisi ela mumainu, po wagi pabo bidi dabe tagala palali. Augwali te Samaria dabego be naniba sabolama, tama augwaligo agai nai me doado bage dodolama, sisi ilainu yalio. ⁵³ Tiali goli, Samaria bagego aga Jerusalemba soabo po odama, tama augwali te Jerusalem bage dali boi bidi homu ebaso, augwaligo agade bugagia gesabo homu ebe. ⁵⁴ Tama Jisas aga wali bilibo bidi si Jems de Jon dali sigo te Samaria bagego te tama tebo kolesaga ebo sulama, augwali sigo Jisasbolo hanalu te po wali, “Genuai Bidi, nago homugo dago dagalu badu isi i olama, te bage isigo domai hagede yaiwe?” ⁵⁵ Tama Jisas tudiba begelama, augwali siba wado po weyu, hageali. ⁵⁶ Tama tiyu, aga augwali dali gasa be naniba pali.

*Jisas wali pabo bidi dabe nigainu yai
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Te augwa tş sisu pebelabadi yaide, bidi mego Jisasbolo te po wali, “Nage pabo digi, ena me nage wali paibao.” ⁵⁸ Jisasgo te po agabolo wali, “Te uni yowi dabe da, augwali pibo dedage te tşde elalubao, tama te ba dabe da, te augwali me pibo be elalubo dao. Tiali goli Godigo Bidi Mu da,

te aga tobolu munama piabo digi te bulu pesage menio,” wali.

⁵⁹ Agai gasa bidibolo te po wali, “Ena wali asao.” Tiali goli te bidigo te po wali, “Genuai Bidi, hasia bolo eno aya isibo tonaluaibao. Isibaso da, pubulaibao. Nosali ena nage wali asaibao.”

⁶⁰ Tama Jisago wei ponoyu, te po wali, “Te Godigo po odisabo isai bidi tiwai bidi dabe augwa digi te isai bidi dabe pubalomainao. Nage pelama, Godigo we bidi tonalubo po pupusu biligi pao,” te po wai.

⁶¹ Bidi mego agabolo te po wali, “Genuai Bidi, ena nage wali pai hagede digi, te hasia bolo ena pelama, ena ida aya dede dabebolo te augwali tobaligi pabo po wagi pabo usu egowe,” wali.

⁶² Jisago agabolo te po wali, “Bidigo eno se gagalama, te se ebadi tagalo baso da, te Godigo we bidi tonalubo pesagede te bidigo se ebo usu egobeo,” wali.

10

Jisago te aga se yabo gasa bidi dabe te 72 bidi dabe tagala palali

¹ Te nosali Genuai Bidigo bidi sese sela olama, me bidi nogo si olama, sagago si peda sigisu te 72 bidi sa munama, tagala palali. Aga nosali pabo pesage tigidaliba te bidi dabe si si tagala paliyu ela palio. ² Tama agai aga wali pabo bidi dabebolo te po wali, “Te nai hauwa mu te gide tau yai elalubao, tiali goli te tau yai nai sabo se ebo bidi hauwa menio. Tama tibaso dagego te gi aga ayabolo gedu haluasa po waiyo, tama

agai aga şe bidi tagala palama te gide elalubo nai sisinigi pomainogo wao. ³ Te şe polo egi pişo. Eno dage moni dwai uni yowi dabe tomoba te sipsip tagala palobo aş ebo dao. ⁴ Te mone ge bube be me, nai gonobo wa me, şaşa nadoba dabe sela pigimio. Tu dilide gasa bidi babe dali po weyu gesego igimio. ⁵ Te dage be me deli tomoba pabo sogo, te dagego hasia bolo te po waişo, 'E bede bidibo we bidi bugagia bidiaşo.' Te tiwai homu nagame ilibo po wao. ⁶ Homu tegaluama, bugagia bidibo bidi me te bede bidibaso da, nago dwagi yai homu me aga dali elalumainao. Te tobage bidi me meni baso da, nago wali po du walisaşbaso da, te po dugaba digi ma asomainao. God agai augwalibolo dwagi yai şe egobeo, te dagego koneaiba. ⁷ Te şe ebo bidi aga nai sabo dao. Dage te bede deli bidibadi, te tubo nai maiyu, aş me maiyu ebaso da, te nai tuişo. Dage te bedu me beba peyu ela biligimio. ⁸ Dage mena be naniba pobadi yaide, augwaligo dwagi yai homu elama, dawea sobaso da, te dage tumai hagede muani nai tuişo. ⁹ Dagego suali digi, te dage pali be nanide gasi yai we bidi bidibaso da, te augwali tau şaşo. Tede bidibo we bidibolo 'Godigo we bidi tonalubo şe dage pageba asali dao,' waişo. ¹⁰ Tiali goli, gasa be nani meba pobadi yaide, dage dali bugai homu elama, dawea siasaşbaso da, te be naniba pabo tu dilide dolalu, te po wao, ¹¹ 'Dagego e bulude elalubo te dago şaşaşde dagayane te pobebe bage te dago sela şaşo da, te duga konemai hagede ebaso. Tiali goli, dagego bugagia homu kone palao. Godigo we bidi tonalubo şe ebo bomo

dage pageba paşa yagasalio,' te po waişo. ¹² Eno dagebolo megi obe dao, Godigo we bidi po tu ela mabo sogode, te polobadu dwai bulu Sodom we bidi Godigo hobede elama, dwasianu seęę mawaibao. Tiali goli, te dagebolo bugai homu isişyu dawea sisşyane be nani we bidi dabeba mabo seęę te genuagi mu yaibao," Jisasgo te po wali.

*Homu begi pişabo be nani we bidi dabede po
(Mat 11:20-24)*

¹³ Te Jisasgo po ma wadolama weyu, te po wali, "Dage te hanu Korasin we bidi dabe, hobede mu yaibao. Betsaida bage, dage me hobede mu ebao. Magi baso menio. Te bidi me deli te hanu si Tair me Saidonba pelama, te eno dage tomode yali bidi noma sabo bomai se tiwai me igi pigi sogo da, teda te polo tama te Tair me Saidon, te hanu side bidali we bidi dabe homu begeligi dao. Tama augwa homu hasegeliyu, augwa dwai dwai se yalide moni homu eyu, dwai homu dene elama, te homu dene ebaso gudubo ugwa dabe gudulama, te augwa tobolude keli pilama dugulalugi dao. Te augwa yali dwai seđe homu kone palama tama tigi dao. * ¹⁴ Tiali goli, te Godigo e tşde we bidi po tu ilabo bodolu muani sogo pedalubo side, te dageba pedalubo seęęgo da, te Taia hanu dali me te Saidon te hanu side bidali we bidi dabeba pedalubo seęę aiyaba elalu, te yalawainu yaibao. Tiali goli, dagebolo da, te genuai seęę pedelaibao. ¹⁵ Tama dage Kaperneam hanude bidibo bage, te dagego homu

* **10:13:** Ais 23:1-18; Ese 26:1-28:26; Jol 3:4-8; Amo 1:9-10; Sek 9:2-4

te dagego nogi te we bidi augwaligo te sigiba dagaluba ugwanu mu holobao, te homu eba, agawe?. Tiali goli, mu menio. Te dage tigi dene ebo dwai sia dabo dedage pageba saʷaibao,” Jisasgo te po wali.

¹⁶ Jisasgo aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, “Bidi mego dagego pusubo po odobaso da, te agai eno po odoyu tebao. Bidi mego dage buluba ela palobaso da, te agai ena buluba ela palu tebao. Bidi mego ena buluba ela palobaso da, te ena tagala palali bidi me buluba ela palu tebao.” Jisasgo te po olama, te bidi dabe pali.

Te 72 bidi dabe Jisas pageba ma geasa asali

¹⁷ Te nosali Jisasgo te tagala palali bidi dabe dwagi yai homu mu dali Jisas pageba ma asali. Augwaligo te po wali, “Genuai Bidi, dwai noma haubo bidi dabego dago nago nogi olama, hage baso, dago po wali pali.” ¹⁸ Jisas agai te dwai haubo polalubo bidi nogi Satan agai bomo polobadu dolai dao homu eyu, te po wali, “Satan be sole gagawai dagaludu kegasa dulubo eno polobadu suai dao. ¹⁹ Edao. Eno dagebolo bomu mawai dao, dagego te Boi Bidigo bomu mu aiyaba elalumainu. Te hwa dabe me, te bidi gaʷ keledo hasamani me, saʷaʷago agabaso da, te dage gaʷ keleso da, dene isaʷai, te tiwai dagego te Boi Bidi Satan aiyaba elaluaibao. Agai bomu tigidali tego dage aiyaba elalugobeo. Augwaligo dagebolo magi se me elama, dene mugobeo. ²⁰ Dagego tama te ebo seʷe dwagi yai homu egimio. Te po tagalu, ma dagego nogi te

dagalude te buku mede aşai dao, tede dwagi yai homu iyao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo dwagi yai homu eyu, God Ayabolo usu da po wali

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Te sogo naga tama Godigo Dwagi Yai Mobogo Jisas dwagi yai homu mu ilali. Tama agai te po wali, “Ayao, nage te dagalu dali tş dali nigila tonalubo Genuai Bidi dao. Eno nage dali deli homu eyu nagebolo usu da po obao. Tşde homu kolesaga koneai bidi dabe augwaligo koneidali weyu tama nago te eno tamadi pusali po page nago geme dualai dao. Tiali goli te tşde elalubo homu kolesaga konesişwai we bidi augwalibolo nago te po page ola mawai dao. Awe, Aya, nago te tiwai yaibao homu elama, tama tede dwagi yai homu eyu nago tama tiwai naga yai dao,” wali.

²² Te we bidibolo Jisasgo te po wai, “Eno Aya agai tigidali nai eno nogoba muai dao. Tama niwai bidi me deli agai te Ogwa mu konea silai menio. Aya agaduba deligo naga te Ogwa konea silai dao. Tama niwai bidi me deli agai te Aya me konea silai menio. Ogwago naga konea silai dao, tama te we bidi dabebolo te Ogwa aga digi te Aya augwalibolo ola mobaso da, te augwaligo me te Aya konea silaibao,” wali. ²³ Tama aga wali bilibo bidi dabeba ibaba gelama, geme te po wali, “Te dagego megi subo şş tiwai te bidi dabe augwaligo me subaso da, te dwagi yai homu pemene iyao. ²⁴ Polobadu Godigo po pusa mabo profet bidi dabe me, te genuai tuni bidi king dabe me, augwaligo te ebo şş suainu yai goli me sui

menio. Augwaligo dagego odobo po odainu yai goli me odai menio,” wali.

Samaria bidigo dwagi yai kolesaga yali po elasa soyu pusali po

²⁵ Te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi me asama, Jisas usu sai hagede, agai po hanalubo po wagasali. Agai te po wali, “Po ola mabo bidi, eno noma te bugagia gamonabo pesageba painu, magi şe yagawe?” ²⁶ Jisasgo po wei ponoyu, te po wali, “Te Godigo po wabo bukude magi po wali elalubawe? Te wali po dabe nago nedama suali, mena page konebo dawe?” ²⁷ Te bidigo te po wali, “Te Godigo po wabo bukude te po wabo dao, ‘Nago Genuai Bidi God naga homu sese badi, naga noma sese badi, naga bomo sese badi, naga kolesaga sese badi elama, tigidaligo naga Godibolo homu keşluao,’ wabo dao. ‘Me ma, naga digi naga homu godolo mu eyu keşlubogia, te nago te bidi naga abagi hasi me godolo homu eyu me tama nage tiao,’ te po wabo dao,” wali. *

²⁸ Te Jisasgo po wei ponoyu, agabolo te po wali, “Te usu dao. Nago po dolo obao. Nago tama tiyu da, te naga bidabo noma bidigo ula te gamonabo bulu selama, bidada peyu, bidada paibao,” te po wali. ²⁹ Tiali goli, te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi aga hale idali weyu, Jisas agade doloba pai bidi dao homu emai hagede, agai Jisasbolo ma hanaluyu te po wali, “Eno abagi hasi da, te de dawe?” wali.

³⁰ Jisasgo te po wali, “Bidi me Jerusalemdu te Jeriko be naniba dulubadi yaide, nai wi sabo

* **10:27:** Prs 19:18; Bom 6:5

bidi dabe te geme sunumide dula selama, te bidi asobadi pageabi elama tulama, te bidi aga ugwa dabe pepedama, elama, tama augwaligo aga doado bage tigidali wi sali. Tama te bidi isabo pađe magawai te aga mesena isai tiwai munalubadi, taga palio. ³¹ Tebadi yaide, te pris bidi me deli te tuđu naga pali. Tama agai te elali bidi te tama telalubo sulama, te tu bogo badu bogelama ela soyu pali. Te bidi tau sabeo. ³² Tama nosali te tuđu naga Livai sibi bidi me deli teba sabolali. Te bidi munalubo sulama, te tu bogo badu me ela solama pali. ³³ Tiali goli, Samaria bidi me te tuđu naga asiyu, te bidi suali. Te sulama, tama te boi yai bidi dao, te homu elama, tagalobe, moni homu dene yali. ³⁴ Te bidi pageba pelama, wel dabe, bomai we dabe keni idaliyu te elali pesageba gelama, te ugwa bogogo kenama, te bidi aobo kibu daiba muani. Tama bidi osogo pibo beba sela pelama, tede agai tonaluali. ³⁵ Te sogo do agai mone ge si selama, te osogo pibo be page bidibolo mani. Te bidibolo te po wali, 'Nago bugagia tonalua. E mone ge si ususabaso da, ena ma asobo sogo nago e bidide pali mone eno nagebolo wei ma mawaibao,' te Samaria bidigo te po wai," Jisasgo te po wali.

³⁶ Te Jisasgo te po hanalu wali, "Te bidi sela tomode nago homugo mena bidigo te elali bidi te bidi aga abagi da homu yaliwe?" ³⁷ Tama te bomo yai po ola mabo bidigo wei ponoyu, te po wali, "Homu dene elama, tau sali bidi dao," te bidigo te po wali. Jisasgo ma te po wali, "Te yaligia te nago me tiao."

Jisas te Marta dali Maria dali sigo beba pai

³⁸ Te Jisas aga wali pabo bidi dabe dali pobadi yaide, be nani me deliba sabolali. Tama tede te we me nogi Martago Jisas asobadi, dwagi yai homu elama, bugagia gesali. ³⁹ Te we aga ama nogi Maria aga te Genuai Bidi saęa pagede dugulalu, aęai ola mabo po odaludalio. ⁴⁰ Tama Marta aęai te nai ulubo se dabe sulama, homu tuęa pali. Tama tibaso, aga Jisas pageba aselama, te po wali, "Genuai Bidi, eno amago e se dabe enaduba emainu taga soali nago konebewe? Ena tau sigi pao po wao." ⁴¹ Genuai Bidigo wei ponoyu, te po wali, "Marta, Marta, nage da te tigidali nai sulama, homu te tuęa pobao. ⁴² Tiali goli, seęe yai nai deli mu te elalubao. Tama Mariago homugo te saiba homu yali te seęai nai te saleao. Mego me dobagobeo," Jisasgo te po wai

11

Jisasgo Godibolo gedu haluasa po wabo ola mabo po

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Me sogo Jisas te bulu me deli badu pelama, te Godibolo gedu haluasa po olama, silama, te aga wali bilibo bidi mego agabolo te tama po wai, "Genuai Bidi, te nago dabolo me te Godibolo gedu haluasa po wabo se ola mao. Te bidi Jongo aga wali bilibo bidi dabe ola manigia yao," wali. ² Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, "Godibolo po weyu, e tama waięa, 'Dago Aya, dago homugo nago dwagi yai nogi ugwaba

somainao. Dago homugo nago we bidi tonalubo
şę
asomainao. ³ Da bidibo dononama dago homugo
tubo nai mao. ⁴ Gasa bidigo dabolo dwai şę ebaso
da, dago te sela şabo dao. Tama dago homugo
nago
te dago dwai şede sali şęę me sela şayao. Nago
da
te dwai şę emainu bomona sinabo pesageba sela
pigio,' te po waiyaşo," wali.

⁵ Te Jisasgo aga wali bilibo bidi dabebolo te po
wadolama ma weyu, te po wali," Dage me duga
abagigo beba huli tomode pelama, agabolo weyu,
'Abagi, ena te tubo nai bret negeli sela mao.
⁶ Eno abagi me eno beba asali goli, eno maiabo
nai menio,' waibao. ⁷ Te be tomode bidibo bidi
naga abagigo po wei ponoyu, te po waibao, 'Ena
hodoligio. Be tuş polo paiyai dao. Ena me, ena
wai me te pibo bedugude ugwa banuama piai
dao. Ena hodaluama, nage eno magi nai me
magobeo,' te po waibao. Megi da, magi yaliwe?
⁸ Eno dagebolo obe dao, aga naga abagi goli, aga
homugo eno magobeo homu yali. Tiali goli, aga
abagi hale işanama, hauwa sogo hanaludu geyu
bidibaso da, te aga ma hodaluama, te tuabo nai
mawaibao. Te po page tama telalubo. ⁹ Godibolo
po weyu tama tiaş. Nago mu meni ebo nai sainu
da, hanaludu bidama, nosali Godigo nagebolo
mawaibao. Hauwa sogo gegeşu bidibaso da,
Godigo nagebolo ola mawaibao. Be tuşa nogogo
begobego uşu bidibaso da, ta nagebolo dala
munaibao. ¹⁰ Magi baso meni. Tigidali bidigo
geşu haluasa po God dali hanalu wabo bidi dabe,

augwaligo te nai saibao. Te nai gegebo şe ebo bidi, agai te nai sueibao. Tama te be tuþa elebo bidi, teda Godigo te bidibolo tu dalobo dao," Jisasgo augwalibolo te po wai.

¹¹ Te Godibolo po wabode, Jisas agai augwalibolo te po me wali, "Dage meba duga ogwago şuęu tuainu hanalu badi yaide, dwai hasamani mawaibawe? Menio. ¹² Ba ge tuainu hanalu badi yaide, bidi gaę kelebo nai hwa mawaibawe? Menio. ¹³ Dage dwai dwai şe ebo bidi dabe goli, duga wai dabebolo dwagi yai nai mabo dao. Dagalude bidibo Aya me aga Dwagi Yai Mobo Bidi sainu hanalubo bidibolo mu mawaibao. Tama agai te dwagi yai nai mabo kolesagago dagego mabo kolesaga aiyaba mu elaluaibao," Jisasgo te po wali.

Augwaligo po weyu, Jisasgo te Belsebul dali şe ebo da po wali

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Me sogo Jisasgo te po wasiþbo dwai noma haubo bidi sela şadubadi, te dwai noma haubo bidigo te bidi tagala palobadi, te bidigo nosali po ma wabo gagalali. Tama te we bidi dabego te şe ebo sulama, noma mu salio. ¹⁵ Tiali goli, mebago ma "Te dwai noma tobolu bidi Belsebulgo bomomenama, te dwai noma te sela şabo dao," wali.

¹⁶ Te bidi mebago Jisas tola sabo bono gaga muyu te aga habela palomainu, te po wali, "Godigo bomonagebolo mani dago sumainu wida, te nago da noma sabo bomai şe me deli ela suao," te po wali. ¹⁷ Tiali goli, Jisasgo augwaligo ebo homu koneama, te po wali, "Te deli bulu

t kantri pedai bidi hani si ma bugulama, te boi hwıbaso da, teda polo tama te bulu t pedai dolaibao. Ma, te deli ayago togwali hani sibi tomode bugulama digi hwıbaso da, teda te deli hani sibi bidibo page dolaibao. ¹⁸ Tama te Satango hani bage si bugulama, hwıgi sogo da, teda magi ilama agai te tobage şe ebo bomogo te nai dabe tonalugi dawe? Dagego enabolo dwai noma haubo tobolu bidi Belsebulgo te enabolo bomo mawai digi eno te şe ebao, te po dagego obao. ¹⁹ Mu tama ena te Belsebulgo bomo ena dali elalubaso, eno te dwai haubo noma bidi dabe sela şaş bilibao te homu ebaso da, teda dego dage wali pabo hani bage augwali me te tau sabo şe egi dawe? Tiali goli, te duga hani dabego digi te dagebolo te po dolo ola mobaso, te dagego konebao, augwaligo te agai bomogo te şe ebo menio. ²⁰ Te şe ebogo te dagego geda muani şe te ola mobao. Dagego geda mubo po obao. Eno e şe ebo te Godigo bomogo naga te dwai haubo noma bidi dabe sela şaş bilibo dao. Te şe ebogo te Godigo we bidi tonalubo şe dage pageba asai elalubo te ola mobao,” wali.

²¹ Jisasgo te po ma wadolali. “Bomai bidi me deligo aga te boi hwıbo bainat hwı te nai dabe dali te aga bede sisi elalu, aga be tonalubadi yaide, te bede mubo nai dabe bugagia munalubo da. ²² Tiali goli, te boma paı bidi me deli pedelama, te boi sulama te bidi dali hwınama, te bidigo bomu aiyaba elalubaso da, teda te be page bidi aga tobade tişduali te boi hwıbo nai dabe tigidali te bomai bidigo sela pabo dao. Tama te be page bidigo polobadu wi salı nai te bomai bidigo

ma selama, tama dobabo dao. ²³ Bidi mebago ena dali homu muisabo bidi da, te bidigo ena dali te boi bidi tiwai te ebao. Ena sipsip tonalubo tau sisabo bidi da, te agai eno sipsip dabe osalubo bidi tiwai eyu te ebao,” Jisasgo te po wali.

Dwai noma ma geasa asobo po
(Mat 12:43-45)

²⁴ Jisasgo te po wabo ma gagalali, “Te dwai nomago bidi me taga pelama, wa pai buluba toma nabo pesage gegegi pobao. Tiwai pesage me susiabaso da, aga homugo tama te ebao, ‘Ena taga soali beba ma geasa paibao.’ ²⁵ Tama tibaso, bugagia ma dodolama, pobele bage meni yai beba ma pabo aq te bidi pageba peyu te ebo dao. ²⁶ Tama ma pelama, te 7 te tama dwai haubo noma bidi dabe agai odasa asobo da. Tama te gasa dwai noma haubo bidi dabego dwai dwai se ebo kolesaga te ebogo te hasia dwai mobo haubogo ebo dwai kolesaga aiyaba elalubo dao. Augwali asama, aga dali te bidi ma te tuagasobao. Tama tibaso, polobadu yali se tagalama, ugwanu mu te egi pobao,” Jisasgo te po wali.

²⁷ Te Jisasgo te genuai we bidi hani tomode te po dagayu, te po obadi yaide, te we me deli augwali tomode biduali wego te po daga olama, te tiwai po wali, “Nage ame nenama negali we da, bugai homu ebadi bogo dao,” te po wali. ²⁸ Tiali goli, Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Te mu dao. Tiali goli, Godigo po odama, wali pabo we bidi augwali dwagi yai homu mu ebadi bogo dao,” wali.

*Bidi mebago Jisasbolo bomai şę yao po wali
(Mat 12:38-42)*

²⁹ Te we bidi umabo Jisas odoga sagasobaso, agai te po wali, “Dage megi e sogo bidalubo hani we bidi dabe da, te dwai mu da. Dagego enabolo te ‘Godigo bomode te bomai şę ebao te koneainogo te şę ola mao,’ po wabo yabao. Tiali goli, dagego te bomai şę yabo daı tiwai ilibo dagego me sugobeo. Menio. Te Godigo te profet bidi Jonabolo polobadu yaligia enabolo me te şę ebo dagego sueibao. ³⁰ Polobadu Godigo po ola mabo bidi Jona aga isali tiwai. Tama ma hodolama, agai Godigo po te moni hanu te be nani nogi Ninive tede bidali we bidibolo Godigo po pusigi pali. Tama te tiwai ena te Godigo Bidi Mu te dage megi bidibo bagebolo pedelaibao. ³¹ Te Godigo te we bidi augwali po tı ilabo daı ilali side, te e tı pedai saut badu bidali genuai nogi yai we kwin agai te megi e sogo bidalubo we bidi dabego dwai şę yali po hania hanilama pusaibao. Magi baso meni. Te kwin we bogo badu mu bidali goli, te aga polobadu te Juda dabego king bidi nogi Solomongo dwagi yai kolesaga ebo po odai hagede, digibulu buludu genuai bulu tonalubo we asai dao. Tiali goli, eno Solomon aiyaba elalualio. Eno nogigo me agai nogi aiyaba elaluali goli, dagego eno po odobe dao. Tama dagego eno po odisaşbaso, te Godigo te we bidi po tı ebo sogo te genuai wego ‘Dagego te dwai şę te yaliao’ po waibao.
* ³² Polobadu Godigo po pusa mabo bidi nogi

* **11:31:** 1 Kin 10:1-10; 2 Sto 9:1-12

Jona agai te Ninive we bidibolo Godigo po pusa mobadi yaide, augwaligo odama, dwai dwai şe tagalai dao. Tama eno Jona aiyaba elaluali goli, dagego eno po odobe dao. Nosali Godigo we bidi po tų ela mabo sogo te Ninive we bidigo dagebolo 'Dwai şe dagego te yaliao' po waibao," Jisasgo te po wali.

Sole poba elasa soali po

(Mat 5:15-6:22-23)

³³ Jisasgo te po ma wadolama weyu te po wali, "Te bidi dabego te lam sole udulama, te be dedageba aiya muyu, ma te baket me deli tomoba dualogobeo. Menio. Te tebol daiba ugadu munama, tama te be tomoba asobo bidi dabego te sole sumainu, sole mubo tebol daiba mubo dao. ³⁴ Naga tigigo sole te naga gedu da. Naga gedugo be ula bugagia suyu, naga homu kolesaga dwagi yai yaibao. Tiali goli, naga gedu doyu da, teda nago homu kolesaga me te be hulua selama dwaibao. ³⁵ Naga tolalubo sole ula sula sidali weyu, bugagia tonalu dua yao. Tiyu nagede te elalubo ula te be hulua sai pedelabuo. ³⁶ Te naga tigide tigidalide te genuai ula usu nai eladu da, te me badu hulua sisama, te naga tigi tigidalide ula naga usu nai elaluaibao, te lam sole ula elalubogia yaibao," Jisasgo te po wali.

Jisasgo Farisi sibi dali Juda dabego bomu yai po ola mabo bidi dabe dali augwaligo dwai şe ebo wali

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Te Jisasgo te po silama, Farisi bidi mego agai beba aga dali nai tuagasao wali. Tama

tibas, Jisas te be tomoba pelama, nai tuainu dugulaluali. ³⁸ Jisas agai te Farisi dabego nogo wę telabo sę wali pişama, nai polo tubaso, te Farisi bidi noma sai. ³⁹ Tama Genuai Bidigo te po wali, “Dage Farisi dabego te kap dabe me, pou dabe me te eda badu bulu badu meda elalubaso, te bugagia dua digi me te ađide telabo dao. Tiali goli, dagego homude dwai sę yabo konealubao, gasa bidigo nai sulama, eno somainawe homu ebo bage dao. Tama te ebogo homu dwai dao ola mabo dao. ⁴⁰ Dage da, te mu umawai bage te yabao. Te nai dabe bulu badu nigali Godigo te nai dabe tomo badu me nigibe homu eba, agawe? ⁴¹ Tiali goli, te duga munalubo pou dabe, kap dabe tomode munalubo nai dabe te nai meni yai bidi dabebolo menama, dagego te tiwai kolesaga eyu da, te dage magi dwai meda meni yai wiegi yai mu ma yaibao. ⁴² Dage Farisi dabego duga gide ebo yalawai nai dwasianunu selama, Godibolo mabo dao. Te tama sę da dagego ebadi goli, te dagego doloba pai kolesaga ebo tagalu, te sęęę sai we bidi tau sabo menio, me dagego te God godolo mu ebo kolesaga ebo menio. Te tama tebo sę ebogo dage dene genuai mu saibao,” wali.

⁴³ “Dage Farisi dabe, dage dua dao. Te dage te Juda dabego bomu yai po ola mabo beba pelama, te nogi elalubo bidi duayabo pesageba dugawai homu ebo dao. Me ma, we bidigo maketde dage sulama, genuai bidi dao omaina homu ebo dao. Tama te ebogo dage dene genuai mu saibao. ⁴⁴ Dage dua tama dao. Dage da, te isai bidi te gų pagede pubulai madi elalubo te konesiama,

te bidi dabe te daide ugadu bilibo tiwai ebo dao. Te dage bulu badu tonobo te wiegi yai da homu ebao. Tiali goli, tomo badu da, dage mu dwaliao. Tama dagego gasa we bidi meda ilibo şe yai dao. Te şe ebogo nosali dage dene geswai saibao,” Jisasgo te po wali.

⁴⁵ Te Juda dabego bomo yai po ola mabo bidi mego agabolo te po wali, “Po ola mabo bidi, nago te tama po wabogo te dago nogi me dolobao.”

⁴⁶ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Dage te bomo yai po ola mabo bidi dabe me nosali dene genuai saibao. Dagego gasa we bidi tudiba şeşe yai walu mu te abilibo aş te ebao. Tiali goli duga nogo dwasianu debalama, tau sabe dao. ⁴⁷⁻⁴⁸ Polobadu duga nõşo God aga po pusa momainu tagala palali profet bidi dabe ela muai dao. Tama dagego te pubulali madigi gş page ma aulobao. Tama te ebogo dage nosali genuai dene saibao. ⁴⁹ Tama tibaso, Godigo dwagi yai kolesagago te po polobadu wai dao, ‘Te eno po pusa maiabo profet bidi dabe me, te eno po pusigi pomainu tagala palobo te aposel bidi dabe me, te eno augwalibolo tagala palaibao. Tama telama, augwaligo te bidi dabe me badu elu, me badu olo sesanama, osogo elaibao,’ te po wai dao.

⁵⁰ Tama tibaso, megi bidalubo bage te tigidali Godigo po pusa mabo bidi dabebolo polobadu bidali we bidigo yali şe wei siyu, dene saibao. Te Godigo e tş nicali sogo gagalasa asali, te megi e bidibo sogoba usu nagasu, te yali dwai şeşe te megi bidalubo we bidi dabede wei ponaibao.

⁵¹ Polobadu augwaligo te Godigo po pusa mani profet dabe ela muani. Te bidi me nogi Abel elali.

Te sogode gagalasa elala asali, te siminagasu, te bidi Sekaraia ela muani. Te bidi Sekaraia te Moni Lotu Be tempel tomoba pelama, dolalugi pali. Aga te Godibolo nai ula mabo sia nogobo alta pesage pagede bidali. Te habu mu selali pesage si tomo agebelede bidibadi yaide, augwaligo aga ela muani. Te tiali pode eno mu tama obe dao. Te tiali wei siyu megi bidibo we bidi dabe augwali moni dene mu saibao. ⁵² Dage bomo yai po ola mabo bidi dabego te mu po dualigi menigi sogo da, teda te we bidigo bugagia konegi da. Tiali goli, dagego te po dualali. Dagego te po bugagia odisawai, gasa we bidigo odainu sinabadi yaide, dagego augwali togolaliao,” Jisasgo te po wali.

⁵³ Te Jisas te bulu tagalama pobaso, te bomo yai po ola mabo bage me, te Farisi bage me, augwaligo agade dwai homu eyu, te aga nogi dolobo posobo po wabo gagalali. Augwaligo agabolo te haniani po hauwa bage mu hanalu walio. ⁵⁴ Te augwaligo te bidi Jisasgo wabo po me geda mubo wenaga suai hagede, te hanalubo po hauwa bage unula dogia sawanio.

12

Jisasgo dage ugwadu homugo tibo po wabo te Farisi bidi dabe gagayabuo po wali

(Mat 10:26-27)

¹ Te şe ebadi yaide, te umabo tausen we bidi Jisas pageba mu odogwa sagaselama, augwa hasi ma agaga bilalubo aq yalio. Tama Jisasgo hasia bolo aga wali bilibo bidi dabebolo te po wali, “Dage te Farisi bage te ugwadu homugo tibo po wabo bidi dabego ebogia yabuo. Dage te tiwai

gagaidali weyu, bugagia dilasa bidiąo. Bidi mego bret nigibo sogo, tomoba dwasianu bomonobo nai mubo dao. Tama nosali te bret boma pabo dao. Te Farisi dabego ugwadu homugo po wabo se, te dwai se dage tomoba asiyu da, dage tomode genia paibao, te bret bo dai tiwai yaibao. ² Magi magi nai tigidali mesegaluali, te daiba hania hanilaibao. Tigidali mesegalubo po me konea sialibao. Magi po me dagego hulide wali, te po ulade odaibao. ³ Dage mego te bidi meni yai be tomode bidu, te hulide te oloba pomu po olama dua digi wali po, te bidi mebago te be peduba holama, hai olama waibao,” Jisago te po wali.

*Bidigo te God delide naga wi yao po wali
(Mat 10:28-31)*

⁴ Te Jisago po ma wadolama weyu te po wali, “Eno abagi dedeo, eno dagebolo te tiwai po obe dao. Te bidi dabe augwaligo dage te olo tigi busi bulu elebaso, wi elamuo. Te nosali augwaligo magi se me isiąyu, te dagego noma bidi me isiligobeo. ⁵ Te eno po hanilama, dage dali obe dao. Te dagego mena bidide wi yaibawe? Te dagego wi yabo bidi dagebolo eno ola mawaibao. Te God dali dagego wi iyao. Te Godigo bidi elama, te noma bidi dali siaba sabo bomo agai usu yaibao. Eno mu tama dagebolo obe dao. God dali naga wi iyao,” wali.

⁶ “Te dagego koneia, te dwasianu a naga banu dabe te bidi dabego te nogeai mone ge 2 toea sigo te banu sabo meniwe? Tiali goli, Godigo te tiwai dwasianu banu deli me te homu kone me gegeda palogobeo. ⁷ Tama te ba dabe diluai

bage meni goli, Godigo augwali konealubo dao. Te dage bidi dabe da, te genuai diluai bage dao. Godigo duga tobolu nisi dabe tigidali nedama, konea silai elalubo dao. Tama tibaso, God agai dage bugagia tonalubaso, dage gasa bidide wi egimio,” Jisasgo te po wali.

*Dago bidi sabode Jisasgo nogi wabo hale egio
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Jisasgo te po ma wadolali, “Eno dagebolo obe dao. Bidi sabode bidibadi ‘Ao, ena da te Jisas wali pabo bidi dao’ wabo bidi, te bidi Godigo Bidi Mu eno dagalude Godigo ensel dabe sabode eno te po waibao, ‘Ao, te bidi ena wali asobo bidi dao.’ ⁹ Tialima, bidi sabode ‘Woo, ena Jisas wali pabo bidi menio’ wabo bidi, te Godigo tagala palai bidi eno me dagalude Godigo ensel dabe sabode eno te bidide ‘Woo, te ena wali asobo bidi menio,’ waibao. ¹⁰ Bidi mego Godigo Bidi Mu dali dwai posobo po obaso da, Godigo te bidigo dwai posobo po wali te agai homu kone isiayu gegeda palu tagalubo usu yaibao. Tialima, bidi mego Godigo Dwagi Yai Mobo Bidide dwai posobo po obaso da, Godigo te dwai po wali sela s̄abo usu egobeo. ¹¹ Dagego Godigo po pusubaso, augwaligo dage te Juda dabego bomo yai po ola mabo beba odasa selama, po t̄u ela mawainu eyu, ma te gavman tobolu bidigo gesabidide me po t̄u ela mawainu ebaso da, eno mena po obaso, te ena sana pabo po wagowe te homu eyu, te nago moni homu egimio. Magi baso menio. ¹² Te sogo tama te Godigo Dwagi Yai Mobo Bidigo nago

wabo po ola mawaibao, te nage tau sai hagede tiaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te nai doado bage hauwa munalubo te umawai bidibolo po digi po elasa soali po wali

¹³ Te bidi sabode bidi mego te po wali, “Po ola mabo bidi, eno amabolo dena aya isu dabolo taga pali nai duga si te doado bage buga siao po wao.” ¹⁴ Jisasgo wei ponoyu, te po wali, “Bidi mego te nai bugulabo bomo enabolo mabe, te nai bugulabo eno usu egobeo. Te eno şe menio.”

¹⁵ Te we bidi dabebolo agai te po wali, “Dua dao, duga tobage nai yogo idali weyu. Nai hauwa mu mubo te bidi geswai bidibo menio. Nai hauwa mu mubo te bidi te aga bidibo ula sabo te usu menio,” wali.

¹⁶ Te Jisasgo te po digi po pusali, “Nai hauwa mubo bidi mego tşde nai bugagia holama hauwa walobo gi me deli elaluali. ¹⁷ Aga homude te po wabo gagalali, ‘Ena gide holali nai muabo pesage dabe usu egobeo. Eno magi yagawe?

¹⁸ Eno te ebao,’ agai te po weyu, aga homugo tiali, ‘Eno gide ebo nai me, olo dwagi yai nai me muai hagede te eno hasia nai mudali be dabe huşinama, genuai be ma şe yaibao,’ te homu yai. ¹⁹ ‘Ena digi enabolo ma te po waibao, “Kisu bidi dao, ena homugo mu tuali, te nai dabe kibu be hauwade şe ela pali nai munalubao. Te tiali ena şe ebo tagalama, nai tuyu, aşı tuyu, elama, bugai homu eyu bidao.” Eno te po enabolo ma waibao,’ agai te homu yai. ²⁰ Tiali goli, Godigo te bidibolo te po wali, ‘Nage da, mu umawai bidi dao. Megi hulide tama nage isaibao. Nage isaide,

mena bidigo naga tobade yogwaluali nai dabe tigidali saibawe?" " Jisasgo te po wali. ²¹ Jisasgo te po silu, te po wali, "Te da e tõe bidi dabego augwa tobade nai umabo selama, sabobo aq te ebao. Tiali goli, Godigo gedude augwali te magi nai meni yai bidi bidaibao. Te nai dabe agade me elalugobeo," Jisasgo te po wali.

Godiba homu tialubo kolesaga po wali
(Mat 6:25-34)

²² Jisasgo aga wali bilibo bage dabebolo te po wali, "Tama tibaso, eno dagebolo te tama po obao, dagego te po begelama pusali pode te homu hauwa elama, te tigi tau sabo nai tulama bidabo te naiba homu dogia pigio, 'Te mena nai tugowe?' Te dagego tigi tau sabo seđe homu hauwa dogia pelama, te po wagio, 'Te dago mena ugwa dabe gudugowe?' te homu me dogia pigio. ²³ Tubo nai da, seęę menio. Tialima, bidi bidibo ula elalubode te seęę elalubao. Gudabo ugwa dabede da, seęę menio. Tialima, duga bidibo tigi elalubo da, te seęę te ebao. ²⁴ Te ba dabe suao. Augwaligo nai me bulama, nogogo sabe dao. Augwa tubo nai muabo be me meni dao. Tialima, Godigo augwali gesebo dao. Ba dabe da seęę menio. Dage bidi da, seęę ebaso, Godigo tubo nai mawaibao. ²⁵ Dage bidi mego moni homu ela pabogo aga isabo bodolu didigili pabo usu egowe? Menio. Dagego te tama homu eyu da bugagia bidada piduaiba te homu ebo usu egobeo. ²⁶ Te dagego te tama tiwai dwasianu seņu me yabo usu isaşaso da, teda magi baso dagego te gasa me me naide moni homu ebawe?

²⁷ Te bulu wel noswai duduli walobo dagego suião. Augwaligo şe dene homo elama, augwa au ebo menio. Augwaligo te ugwa dabe me nigibeo. Tiali goli, te eno dagebolo obe dao. Te polobadu bidali king bidi nogi Solomongo te nai hauwa mu muani bidi agai aga tigide me te ugwa wiegi wiegi yai au yali goli, te e noswai dabe duduligo yali augo te Solomongo au yali aiyaba elaluali. *

²⁸ Te noswai dabe Godigo aulubo dao. Te noswai dabe megı tama elalubo nago sualı goli, te do da sasia pelama, te bidi dabego togolama, isiba ulaibao. Te olo noswai tiwai da, te Godigo aulubo da. Dage we bidi dabego homu dwasianu mu Godiba te begi pobao. God agai dagebolo ugwa maiabogo te noswai aulubo aiyaba elaluaibao.

²⁹ Te dagego moni homu elama, te da tuabo mena nai dabe tueibawe, ma dago te mena aı dabe tugowe, te homu ebo dao. Dagego te tama homu elama, te nai gegegimio. ³⁰ Te God wali pişabo te tõe we bidi hani dabe tigidaligo te tama tebo moni homu elama, tigidali sogo gegebo dao. Dagego homugo tuabo homu ebo nai da, te duga Ayago agai dage maiabo homu konealubao. ³¹ Te nai dabe gegegebo tagalama, Godigo we bidi tonalubo şe wali bugagia pobaso da, ta nago homugo tubo nai me, ugwa me God agai mawaibao," Jisasgo te po wali.

³² Jisasgo po ma wadolama, "Te dage ena dali bilibo bidi dabe, dage te dwasianu hani sipsip tiwai dao. Te dage wi egimio. Magi baso meni. Duga Ayago dagebolo po weyu, te aga

* **12:27:** 1 Kin 10:4-7; 2 Sto 9:3-6

dagego king bidibao po olama, Godigo dagebolo te we bidi tonalubo şe mawainu, dwagi yai homu elalubao. ³³ Duga munalubo nai dabe tigidali gasa bidibolo menama, mone ge selama, nai meni yai we bidibolo maişo. Dagego tama tiyu da, ta duga wiegi yai nai dabe dagalude muişo. Tama tede te nai me dologobeo, bidi mego wi sogobeo, mano dabego me tugobeo. ³⁴ Duga homu me duga te wiegi yai nai dabe munalubo digi elaluaibao,” Jisasgo te po wali.

Te wiegi yai şe ebo bidi dabe dabego sisi elalubo po

³⁵ Jisasgo te po wali, “Magi magi nai asobo tonalu, sisi elaluaş. Duga ugwa dabe havana selama, te kukulu daş walama, te lam sole udulama tolalu, sisi elaluiş. ³⁶ Şe ebo bidi dabego augwa genuai bidi we keşo digi pai asobo tonaluali yaligia iyş. Te genuai bidi sabalu, tuşba bego bego wabo si, polo tama tuş dawai dao. ³⁷ Te genuai bidi asu suagasali, te şe ebo bidi dabe te godege pişama, te gedu dila pai bomonama bididubadi yaide, augwa genuai bidigo suagasobaso da, teda te şe ebo bidi dabe da dwagi yai homu pemene mu yaibao. Eno dagebolo obe dao, te genuai bidi agai digi te şe ebo bidi dabego şe ebogia, aga ugwa haganama, te kukulu daş walama, ‘Dage dua yao’ olama, tubo nai augwalibolo mawaibao. ³⁸ Te genuai bidi huli tomode me, ma be posabo magade te ba gogolo po hasia sogo obadi me, te aga asabo konesişbaso, te augwali sisi elasa bidibadi yaide, aga te huli tomode me, ma be posabo magade

me aga asobo si, te augwali dwagi yai pemene mu yaibao. Tama te po konealu iyao. ³⁹ Dagego te şe homu kone palao. Te be page bidigo te nai wi sabo bidi te mena sogo asobo te konegi sogo da, te da tonalubadi, te nai wi sabo bidi aga be aluama, te be tomoba asobo sulama gogolama tagaligi menio. Te tonalubadi ebaso, te nai wi sagasigi menio. ⁴⁰ Ena da Godigo Bidi Mu dao. Dagego ena ma asabo bodolu konesabaso da, dage me olo sisi tama elalu yao,” Jisasgo te po wali.

Genuai Bidigo homu tialubo wiegi yai şe bidi ma homu tialusiqbo dwai şe bidi te po olama wali (Mat 24:45-51)

⁴¹ Te Pitago Jisasbolo hanalu te po wali, “Genuai Bidi, nago te wali po digi po dabolo naga obawe, ma tigidali bagego me odomainu waliwe?” te hanalubo po tama Pitago wali. ⁴² Tama Genuai Bidigo wei ponoyu, te po wali, “Te eno te kolesaga elama, dwagi yai şe ebo bidibolo obao. Aga genuai bidigo te bidi te şe tigidali tonaluabo genuai bidi me ma nigilaibao. Te bidi te gasa şe ebo we bidi dabe nai dobayabo sogo dobayabo genuai bidi me nigilaibao. ⁴³ Te şe ebo bidigo aga genuai bidigo mani şe idubadi yaide, aga genuai bidigo ma suagasobaso, te şe ebo bidi dwagi yai homu mu yaibao. ⁴⁴ Eno dagebolo mu tama obe dao, te genuai bidigo aga te şe bugagia ebo bidi genuai bidi agai nai dabe tonaluabo bidi nigilaibao. ⁴⁵ Tialima, te şe ebo bidigo aga homude te tama homu yali, ‘Eno genuai bidi polobadu pai goli, gesege ebo’

olama, agai te gasa şe ebo bidi dabe me, gasa şe ebo we dabe me elu yali, tama agai nai hauwa tubadi, te bomai ađ me hauwa tuyu elama, te aga tobolu geę elama, te esela pai bidi tiwai eyu, te tama şe idubadi da, ⁴⁶ me sogo te şe ebo bidi agai gegeda pelama, te agai konesaıbo sogo me, te genuai bidi asama, te genuai bidigo te şe ebo bidi hwągo todogolama, denelege milama, muaibao. Tama agai te bidi te po odisaıbo bidigo pesageba muaiba.”

⁴⁷ “Te şe ebo bidi me aga genuai bidigo şe ya po wai goli, sisi elama, ya wali şe isaıwai bidi, te genuai bidigo te şe bidi bıgo dwaigila mu elaibao.

⁴⁸ Me ma, gasa şe ebo bidibolo aga genuai bidigo ya wali şe agai bugagia konesaınama, aga te bıgo elabo homu yabo şeba usu nama ebaso da, teda te şe ebo bidi te bıgo te yalawagia dua digi elaibao. Te genuai nai mu sali bidigo te genuai nai wei ma ponabo şe yabo te elalubao,” Jisasgo te po wali. “Te we bidi augwaligo nai hauwa te bidi me deli te bidigo nogoba muaeibaso da, teda augwaligo te bidibolo te genuai nai mu wei ponabo te genuai te elalubao,” Jisasgo te po wali

*We bidi bugulubo bidi Jisas dao
(Mat 10:34-36)*

⁴⁹ Te Jisasgo po ma wadolali, “E tıba sia noga-gasu, ena asai dao. Tiabo homu eno polobadu yai dao. ⁵⁰ Baptaıs sabode te ađgo eno tigi siminibo tiwai, te nosali dene me eno tigi siminaibao. Eno baptaıs sabo gilama te ena dene sabo şe elalubao. Te dene siminasabadi yaide, ena dwai homu mu ebao. ⁵¹ Dagego homugo eno e tıba te

tigidali we bidi dwagi yai homu ilagasali waliwe? Dagebolo eno mu po obao, te menio. Eno da te we bidi bugulagasu ena asai dao. ⁵² Tama we bidi bugulama, te tiwai me badu e badu bidaibao, me badu u badu bidaibao. Megi daji elama, deli bede a naga bidai yabaso da, bugulama, selago te me si dali boi bidi eyu, te me sigo te me sela bage dali boi bidi eyu yaibao. Aya dabego augwa ogwa dali dwai homu eyu yaibao. ⁵³ Ogwa dabego me augwa aya dali dwai homu yaibao. Ida dabego me augwa wegi dali dwai homu yaibao. Wegi dabego me augwa ida dali dwai homu yaibao. Ida dabego me augwa ogwago we dali dwai homu yaibao. Tama ogwago we dabego me augwa auwa dali dwai homu yaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te po weyu, te megii pedalubo se bodolu page koneao po wali

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Jisasgo te we bidi dabebolo te po wali, “Sia ge pabo badu dagalu sisili ela sobaso da, ‘Tulubage tulaibao,’ dagego te po polo wabo da, tama nosali tulubage tulubo dao. ⁵⁵ Tama me badu habu badu wali asobaso da, ‘Teda te giliga nanobo moni posolo yaibao,’ duga tama wabo dao. Tama moni posolo ebo dao. ⁵⁶ Dage ugwadu homugo po wabo mu umawai bage mu dao. Duga togo me dagalugo me ebo se sulama, konebo goli dao. Magi baso megii e ebo se page dagego konebewe?” Jisasgo te po wali.

Nage po tu ilibo bidi dali polo po dodolao wali
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ Jisasgo te po ma wadolali, “Magi baso dagego te mena kolesaga te doloba pai te dwagi yai kolesaga dawé, te homu elama dagalobo meniwe? ⁵⁸ Bidi mego nago dwai şe yali olama, nage po tų ebo pesageba odasa pobadi yaide, te bidi dali dage si te sunumidu pobadi yaide te po tų bugagia dodolao. Meni baso da, nage po tų ebo bidi pageba kekasa pelama, te bidigo nage enesigi bidigo nogoba muaibao. Augwaligo nage kalabuside muaibao. ⁵⁹ Eno nagebolo te po dolo mu tama obe dao, te po tų abelisąbaso, nage kalabus bede bididubadi yaide, te nageba dađ ilali monego nage te kalabus bede abelama simanisiąbadi yaide, nage munu me te bulu dią soagobeo,” Jisasgo te po wali.

13

¹ Te Jisas agai po obadi yaide, hasia asisąwai we bidi me pageba asali. Tama augwaligo Jisasbolo te po wali, “Te Galili tų we bidi me badu augwa sipsip kibu ela munama, Godibolo ofa olo mobadi yaide, tama te moni gavman tobolu bidi nogi Pailat agai po olama, gasa bidi dabego te we bidi ela muai. Tama ela munama, agai augwaligo kaneme me, te sipsip kibu kaneme me si taluali, tamadi,” augwaligo te po wali. ² Tama te po odama, Jisasgo augwalibolo te po wei ponani, “Te Galili tų we bidi augwali te tiwai isibasó, tama dagego homu augwaligo yali dwai şe te gasa Galili tųde bidibo we bidigo yali dwai şe aiyaba elaluali, dagego te homu ebawe? Te tebeo. ³ Eno dolo dagebolo obao, duga dwai şe ebo kolesaga tagalasiąbaso, teda dage me isaibao.”

⁴ “Te bulu nogi Siloam, tede moni bobobage sigi be degasa pai. Tama te sigi be degeyu yaide, we bidi hauwa te 18 elalio, augwali mu isali. Te be degali po dagego polo odali. Tama dagego e homu yali bogo, te Jerusalem be nani we bidi me badu augwaligo dwai şe dwasianu yali, tialima te sigi be degeyu elali we bidi augwali dwai dwai şe mu yali. Dagego te homu yali bogo. Te tebeo. ⁵ Eno dagebolo e po obao, duga dwai şe ebo kolesaga tagalasişbaso, teda dage me isaibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo nedu duba po digi po begelama pusali

⁶ Te po olama, Jisasgo augwalibolo e po digi po pusali. Agai te po wali, “Bidi mego agai wain gide ni haga elaluali. Tama nosali te bidigo te ni du walaliwe naga suagasali. Tialima, haga du walobeo. ⁷ Du walisişbaso, agai te gi şe ebo bidibolo te po wali, ‘Edao. Kibu be selade ena e haga du suagasidu geani. Tiali goli, du walobeo. E ni gelao. E nigo te tş ili magi baso olo sabo dawe?’ ⁸ Tama olama, te gi şe ebo bidigo te po wei ponani, ‘Genuai bidi, meo, e ni haga elalumainao. Kibu be delide elalumainu yaibao. Te kibu be tomode eno e ni haga pagede tş diganama, te tş ili mabo nai munama, tama taga paibao. ⁹ Tama nosali, du walobaso, usu da. Tiali goli e ni haga walisişbaso, eno gelaibao,’ te gi şe ebo bidigo te po wali,” Jisasgo te po wai.

Te Sabat sogode Jisasgo te tudi basia sali we usu ma ilalio

¹⁰ Te Sabat sogo mede Jisas te Juda dabego bomo yai po ola mabo be tomoba pelama, te we

bidi dabebolo Godigo po ola mani. ¹¹ Tama agai wabo po odali we bidi bidali tomode te tudi basia sali we bidali. Te dwai kauwa bidi mego te we daų olama, te dwai gasi te we tigide munama elalubadi, tama te kibu be hauwa 18 te tama kibu bede te we tudi basia selama elaluali, te aga bugagia dolo ma dolalugobeo. ¹² Tama Jisasgo te we sulama, agai te webolo i dwasianu weyu, asao wali. Tama te we asobo si da, Jisasgo te po wali, "We, nagede te elalubo gasi te silali dao, nage olo bidao," wali. ¹³ Te Jisas agai nogo si te tudi basia selama te suga sali wego tigide mubaso, tama polo tama te we tudi debela palu bugagia dolugulualio. Tama te wego Godigo nogi ugaba sali.

¹⁴ Te Juda dabego bomu yai po ola mabo be tobolu bidi agai sebe yali, Jisasgo te gasi yai we Sabat sogode dwagi yai ma ilalide. Tama tibaso, te tobolu bidigo te we bidibolo te po wali, "Nogo a naga bidama, e badu nogo deli sogo dago se ebo usu da. Tama te sogode e bidigo pageba asiao, agai dagego gasi sia somainu. Tialima, Sabat sogode asigimio," wali.

¹⁵ Te Genuai Bidi Jisasgo te tobolu bidibolo te po wei ponani, "Dage magi ebo bidi dawe? Dagego po mobo mabo da, tiali goli duga po mobo mabo te dagego tibo po dali weyu, te wabo po wali pabo meni. Te dagego wabo po me te ebo kolesaga me deli tigi tiwai si me elalubeo. Te Sabat sogode, dage tigidaligo te duga kibu hos me, te kau kibu me muani madi pelama, te we tumainu, te duga augwali muani pesage tagalama, te weba odasa pabo da, te Sabat sogode

tiaibao. Tama te se ebo si, dage moni homu ebo meni dao. ¹⁶ Me ma, e we da, te polobadu genuai bidi Abrahamgo hani we da. Tama e we te dwai kauwa bidi Satango daŋ wali, kibu be hauwa 18 bidali. Eno e we tau salio, e we bugagia sese bidimainu sana palalio. Dwagi yai se yalio. Eno dwai se ebeo. Dagego homugo te eno dwai se yalio, te homu ebawe? Te menio,” Jisasgo te po wali. ¹⁷ Tama Jisasgo wali wei ponani po te boi bidi dabe kone palama, tama augwaligo geda muani po me koneama, augwali hale yali. Tiali goli, te we bidi tigidali augwaligo Jisasgo bomai se yali sulama, augwaligo dwagi yai homu mu yali.

Tube nai ge mastet dwasianunu tede te po digi po begelama wali

(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Te Jisasgo te we bidibolo e nai mastetde po digi po weyu, te po wali, “Te Godigo we bidi tonalubo se, te magi se tiwai dawewe? Mena se agai ebo se tiwai dawewe? ¹⁹ Godigo we bidi tonalubo se te tubo nai nogi mastet ge tiwai dao. Te mastet ge da, te kemeni ge sabi si dao, dwasianunu mu dao. Tama bidi mego te mastet ge selama, agai gide tela yali. Tama te nai wai tedelama, te koliali. Koliama, te genuai holama, te ni tiwai pedelali. Tama te ba dabe augwa be te ni nologode se yani,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te bret bo dabode po digi po elasa pusali po

(Mat 13:33)

²⁰ Te Jisasgo po wadolama weyu, te po ma hanalu wali, “Te Godigo we bidi tonalubo se te mena se tiwai dawe? ²¹ Godigo we bidi tonalubo se te tubo nai nogi bret bo dabo nai yis tiwai da. We mego te yis selama, tama tubo plaua hauwa selama, te yis dali plaua dali si taluali. Tama taluama, te plaua tigidali bo dalio,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te po weyu, dage te dwasianu sunumi tomoba paibao po wali
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Te Jisas te Jerusalem be naniba pabo ma gagalali. Tama peyu, tomode dwasianu be nani dabeba saboloyu, tama agai te we bidi dabebolo Godigo po ola mani. ²³ Tama ebadi yaide, bidi mego aga hanalu wali, “Genuai Bidi, te Godigo ma sabo we bidi nisu nagawe? Hauwa ma sogowe? Deli deli ma sogowe?” wali. ²⁴ Te Jisasgo te we bidibolo te po wali, “Te be tu dwasianu goli, dage bomo elama, te sunumi tomoba pia. Magi baso meni. Eno dagebolo obao. We bidi hauwa Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pai hagede, ebadi, tiali goli te augwali usu egobeo. ²⁵ Tama te be page bidi hodaluama, te be sunumi palia sai madigi, tama dage te be mesalode bulu badu dolalueibao. Tama dolalubadi, dagego te be sunumiba bego bego wabo gagalama eyu, te po waibao, ‘Genuai Bidi, tu dayao, da tomoba asaio.’ Tiali goli, agai dagebolo te po wei ponaibao, ‘Dage menadu asaiwe, eno konebeo. Dage eno konebeo.’ ²⁶ Tama te sogo dagego e po wabo gagalaibao,

'Woo, dago nage dali nai tuyu, wę tuyu yali. Nago dago be nanide da po ola mani,' waibao. ²⁷ Tiali goli, te be page bidigo dagebolo te po waibao, 'Eno dagebolo obao, dage menadu asaiwe, eno konebeo. Dage piąo, dage tigidali dwai dwai sę ebo bage, dage enade gedao,' waibao ²⁸ Tama olama, dage tede bidiyu, te polobadu bidali bidi dabe te Abraham me, Aisak me, Jekop me, te Godigo po ola mabo profet bidi dabe me, augwali tigidali Godigo we bidi tonalubo madigi tomode bidibo dagego sueibao. Tiali goli, dage te bulu badu bidaibao. Dage bulu badu bidibaso, dage hwa waibao, duga kele gąųgo ma halua tueibao, te duga sębę ebaso tieibao. ²⁹ Tama we bidi augwali te giliga asobo badu me, te giliga dega sabo badu me, te not bogo badu me, te saut bogo badu me, te tigidali bulu badu we bidi augwali deliba aselama, Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pelama, nai tueibao. ³⁰ Suao. Me badu bidi megi te nosali sabi badu mu bidali bidi dabe da, te polasa pabo bidi yaibao. Me ma, megi me badu polasa pabo bidi goli, nosali te menio, te nosali tudi badu bidibo bage yaibao," Jisasgo te po wali.

Jisasgo te Jerusalemda bidali we bidi godolo mu yali

(Mat 23:37-39)

³¹ Te Jisasgo te we bidi dabebolo te po obadi yaide, te Farisi sibi bidi me badu aga pageba asai. Tama augwaligo agabolo te po wali, "Te genuai gavman bidi nogi Herot agai nage isilai hagede homu ebao. Tama tibaso, nage e bulu

taga pelama, pao,” te Farisi bidi dabe augwaligo te po wali.

³² Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Dage pelama, te bidi muma sabo te dwai uni yowi tiwai bidi Herot pageba pao, agabolo te po wao, ‘Edao, eno te dwai kauwa bidi sela şayu, te gasi yai we bidi dwagi yai ma ilibao, megi me, do me, te şe yaibao. Tama duba eno şe siminaibao.’ Agabolo te po wao. ³³ Tiali goli, eno pabo tų megi me, do me, duba me ena wali paibao. Magi baso meni. Godigo po ola mabo bidi me deli te gasa bulude isibaso da, te dwali. Tede isilamuo. Jerusalemde isigi sogo da, teda usu igi da. ³⁴ Aua, dage Jerusalem bage dao. God agai po ola mabo bidi dabe dageba tagala palali. Tialima, dagego augwali ela muani, te masigi dabe şayu, eleyu yali. Tama hauwa sogo eno homugo eno dage deliba sisinai hagede, pagia somainu, te ba kakaruk kimi aga gou dabe bogo dologode munama, bogogo bea sabo aq tiwai. Tiali goli dagego hagelabo wali. ³⁵ Edao! Megi dagego bidibo be nani Godigo tagalali, olo elalubao. Tama eno dagebolo obao, nosali dagego ena ma sugobeo. Dagego ena susiama bidu, hauwa sogo sia saibao. Tama sia selama, nosali me dagego ‘Dago te Godigo nogide asobo bidigo nogi ugwaba sao’ wabo si, teda dagego ena ma sueibao,” Jisasgo te po wali.

14

Jisasgo te tigi bo dabo gasi yai bidi dwagi yai ma ilali

¹ Me sogo Sabat Jisas pelama, te Farisi dabe augwa genuai tobolu bidigo beba nai tugi pai. Tama te bidi aga te Farisi sibigo genuai tobolu bidi bidibo dao. Agai bede me te Juda dabego bomo yai po mu koneai bidi dabe me, Farisi sibi dabe me, augwali bidiyu, augwaligo Jisas agai magi şe ebo weyu, tonaluali. ² Tama te bede me, nogo şağå tigi bo dae bidi me te Jisas pagede bidali. ³ Jisasgo te bidi sulama, te Juda bagego bomo yai po mu koneai bidi dabe me, te Farisi sibi dabe me, te hanibolo te po hanalu wali, “Te Sabat sogode dago te gasi yai bidi dabe usu ma iliyu dodolobo şe ebaso da, usu yaibawe?” ⁴ Tiali goli, augwaligo po wei ponebe. Tama Jisasgo te nogo şağå tigi bo dae bidi selama, dodolama, tagala palali. ⁵ Te bidi dodolama, tagala palama, Jisasgo te tonalubo bidi dabebolo te po wali, “Te dage tomode bidi mego ogwa me, kau kibu me wę geba te Sabat sogode tulalueibaso, te bidi me agai sulama, te aga ogwa isidali weyu, polo peyu, saibawe, ma te meniwe? Te kibu kau me, te wę geba tulalubaso, page bidigo sulama, te aga pelama, te Sabat sogode agai saibawe?. ⁶ Ma, te sogobewe?” wali. Tiali goli, augwaligo agai wali po wei ponogobeo. Augwaligo po me wabeo.

⁷ Te be page bidigo gasa bidi dabebolo nai tuagasişo wai dao. Tama te bidi dabe augwali te be tomoba aselama, augwaligo te nogi elalubo bidi duga yabo madigiba polo pelama, tede bidali. Tama Jisasgo augwaligo te kolesaga ebo sulama, augwalibolo e po digi po wali. Agai te po wali, ⁸⁻⁹ “Bidi mego we sabo side, tama augwali nage nai tuagasao wabo side, nage pelama, te

nogi elalubo bidi duga yabo madigiba dugwagi pigio. Magi basowe? Nage te nogi elalubo bidi duga yabo madigiba dugwagi pigi sogo da, te be page bidigo te genuai nogi yai bidi i olama, te bidi aselama, be page bidigo nagebolo e duga yabo madigi tagalao, e bidi ede dugwamainao, nage gasa be badu bidigi pao wagi da. Tama agai nagebolo te po wagi sogo da, nage hale eyu, te olo bidi duga yabo madigiba pigi da. ¹⁰ Te tiwai egimio. Augwaligo nage i wabo si, olo bidi duga yabo madigiba dugwagi pao. Tama tilama, te be page bidi aselama, sulama, agai nagebolo te po waibao, 'Abagi, nage te nogi elalubo bidi bidibo madigiba asao, tede duga yao.' Te wabo si yaide, te nai tuagasali we bidi tigidaligo gedude nago nogi ugwaba saibao. E po peni e dao. ¹¹ Niwai bidi aga nogi ugwaba sobaso da, teda Godigo te bidi nogi aiyaba elaluaibao. Ma, aga nogi ugwaba sisama bidali bidi, Godigo te bidigo nogi ugwa saibao," Jisasgo te po wali.

¹² Te Jisasgo te aga i wali bidibolo te po wali, "Naga nai hauwa te giligade uluyu, ma te piode uluyu elama, te naga abagi dede, ama dede, naga hani bidi me, kisalubo bidi dabe me, augwaligo nai hauwa elalubo bage, te tobage bidi dabe i wagio. Augwaligo nage nosali i olama, wei ponodali weyu, nago augwali i wagio. ¹³ Tiali goli, naga nai hauwa nogeainu ebaso, te nai meni yai bidi me, te nogo dwai bidi me, sağa dwai bidi me, gedu widai bidi me, te tobage we bidi i wao. ¹⁴ Te tobage we bidi nago i wabo si, Godigo nagebolo dwagi yai şe yaibao. Magi baso meni. Augwaligo nage ma wei mabo usu egobeo. Tama

te doloba pai we bidi te gu pagede ma hodolobo sogode, Godigo nage ma wei ponaibao,” Jisasgo te po wali.

*Tube nai hauwa nogeai po digi po
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Te nai tuabo saide duga yali bidi mego Jisasgo ola mani po odama, te bidigo Jisasbolo te po wali, “Te bidi me Godigo we bidi tonalubo madi tomoba pelama, tede nai tubaso da, teda dwagi yai homu pemene elama, tama bugagia bidada peyu, bidada paibao,” wali. ¹⁶ Bidi mego te po wali. Tialima, Jisasgo agabolo te po wali, “Te bidi mego tubo nai hauwa selama, nogeaiyu, we bidi hauwabolo agai po ola tolali, ‘Eno nai sisi ebo si, dage tuagasião,’ te po ola tolali. ¹⁷ Tama nosali te tubo nai sisi elama, te bidigo aga se ebo bidi tagala palali, te polobadu i wali we bidibolo e po omainu, ‘Megi asião. Te tubo nai sisi ela munama, tue hagede, megi dage asião wali.’ ¹⁸ Tiali goli, augwali deli deligo ena hagelabo homu eyu, ili po wali. Bidi mego te se ebo bidibolo te po wali, ‘Megi tama eno gi tq abelali. Tama te tq megi eno sugi paibao. Nago genuai bidibolo te po wao.’ ¹⁹ Bidi mego te po wali, ‘Eno se ebo kibu kau nogo si megi tama abelali. Tama eno te kibu dabe bomo elama, se bugagia ebowe weyu, sugi pobao. Nage pelama, nago genuai bidibolo te po pusao. Megi ena asogobeo.’ ²⁰ Tama bidi mego e po wali, ‘Eno we tamadi kewae dao. Tibaso, ena asogobeo,’ wali.

²¹ Tama tibaso, te se ebo bidi aga genuai bidi pageba ma pelama, augwaligo wali po pusigi

pali. Tama te genuai bidi şeşę elama, dwai homu yali, te i wali bidi augwalibolo. Aga şę ebo bidibolo te po wali, 'Polo pao. E moni taun genuai pabo tude me, dwasianu pabo tude me, tede bidibo nai meni yai we bidi oda sigi pelama, asao. Te tigi dwai we bidi me, gedu widai we bidi me, şaęa dwai we bidi me, tigidali oda sigi pelama, eba asao,' te po wali. ²² Tama te şę ebo bidi pelama, aga genuai bidigo yao wali şę elama, genuai bidi pageba ma aselama, te po wali, 'Genuai bidi, nago enabolo wali şę eno yalio. Tialima, be paęabeo, habuge yali,' wali. ²³ Te po odama, te genuai bidigo te po wali, 'Moni taun taga pelama, te moni pabo tude bidibo we bidi me, te dwasianu pabo tude bidibo we bidi me gegegi pelama, eno beba asięo po bomo elama wao, eno be paęamainu, eno sisi yali nai augwaligo tumainu yao. ²⁴ Eno nagebolo e po obao, eno hasia i wali bidi tigidali augwaligo eno sisi yali nai tugobeo,' te po wali," Jisasgo te po wai.

Bidi te Genuai Bidi Jisas wali peyu da, te bomoyai şę elalubao

(Mat 10:37-38)

²⁵ Te bidi Jisas te Farisi hani bidigo be taga pelama, Jerusalem be naniba pabo ma gagalali. We bidi me hauwa aga dali wali pai. Tama Jisas hobolu begelama, augwalibolo po pusali, te po wai, ²⁶ "Niwai bidi ena wali pai hagede homu ebaso da, te ena godolo mu tama eyu, ena wali pai hageda, te usu da. Tama agai aga ida aya dali, aga we wai puluba dali, aga ama dede, abe

dede godolo mu eyu, tama agai ena dwasianu godolo homu eyu da, tea te tobage bidi ena wali pogobeo. Tama te agai aga digi aiyaba munama, agai ena ugwaba muyu, aga ena wali pabo, te usu dao. ²⁷ Niwai bidi ena isibo hagelabo weyu tama aga ena wali pabo meni, te tobage bidi te eno hani bidi menio. Te ena wali pabo şe e tiwai dao. ²⁸ Bidi mego sigi be şe yainu da, hasia aga digi aga homude homu kone palobo, 'E be şe ebo ena usu egowe, usu egobewe? Eno mone ge usu egowe, usu egobewe?' ²⁹ Tama te bidi te homu hasia kone palisiabadi, te sigi be ni bulali da, tama agai te be şe ebo şe ebaso, te be şe siligobeo. Tama gasa bidi dabego te şe yali sulama, te agade posobo po weyu, te bo wabo po gagalama, ³⁰ te po waibao, 'Te bidigo e sigi be şe ebo gagalali. Tiali goli, agai e sigi be şe yani simanobeo.' Augwaligo te tobage po waidali weyu, agai hasia te be şe ebo bugagia koneama, usu baso, te be şe yao," Jisasgo te po wali.

³¹ Jisasgo e po me wali, aga wali pabo şede, "Te gasa bulude bidibo boi hwıbo genuai tuni bidi dali agai enesigi bidi dabe dali, augwali hwı yagasobo si, teda ede bidibo hwıbo tuni bidi hwıgi paibao, aga enesigi bidi dabe hodobo paibao. Tiali goli, hasia aga homude te po mobo waibao, 'Te asobo boi bidi aga hwıbo bidi hauwa mu 20,000 elalubao. Tama eno hwıbo bidi hauwa mu menio, 10,000 naga elalubao. Sabi si menio. Te bidi eno aiyaba elalugowe, elalugobewe, te eno konebe,' waibao. ³² Tama agai homude ena usu egobe wabo si, teda aga boi bidi digibulu bidibadi, agai po digi bidi tolaibao, boi pimainu

yaibao. ³³ Eno tamadi wali po deliba taluyu, tama te tiwai yaibao. Bidi mego aga doado bage tigidali tagalabo hagela baso, teda te bidi eno hani bidi menio,” Jisasgo te po wai.

Halea pali tamu po
(*Mat 5:13; Mak 9:50*)

³⁴ Te Jisasgo te po wali, “Te tamu da, pusu ebo wiegi yai nai dao. Tialima, te tamu pusu ebo te mu halea pobaso da, mena tama ma pusu yaibawe? ³⁵ Te mu halea pali tamu te olo nai tiwai dao, şe menio. Aga ili te tþba magobeo. Te gide holobo nai tau sabo şe me egobeo. Te kibu bulmakau di dali taluama, te gide muainu ebaso, usu me egobeo. Te bidi dabe augwaligo te tobage tamu olo sela şabo dao. Eno wabo po konebo bidi, agai eno po bugagia odao,” Jisasgo te po wali.

15

Kibu sipsip me deli hagawai po
(*Mat 18:12-14*)

¹ Te takis sabo bidi dabe dede, dwai kolesaga ebo bage me, augwali hauwa Jisas pageba asali, agai ola mabo po odainu hagede yali. ² Tama te Farisi bidi hani dabe me, te Juda dabego bomo yai po koneani bidi dabe me, augwaligo hagelabo po weyu, te po wai, “E bidigo te dwai şe ebo we bidi pagebo dao, augwali hodobo beba pelama, nai tugi pabo dao,” wali. ³ Augwaligo te po obaso, tama Jisasgo augwalibolo e po begelama pusuyu, te po wai, ⁴ “Dage tomode bidi mego te kibu sipsip bidi sese nogo a naga te 100

elalubadi, tama te sipsip me deli hagabaso, te bidigo mena şe yaibawe? Te kibu sipsip page bidi agai te bidalubo sipsip te tubo nai sabo madide osogo taga pelama, tama te hagawai sipsip gegegi paibao, nono ebo menio, bugagia gegebo. ⁵ Gegegi pelama, subaso, teda dwagi yai homu eyu, te kibu sipsip nagede auwasa paibao. ⁶ Tama pelama, aga beba sabolama, aga hani bidi dabe me, abagi dabe me i olama, deliba sisinama, augwalibolo te po waibao, 'Ena dali dwagi yai homu yao. Eno kibu sipsip hagawai. Te eno gegelama, eno salio. Dagego ena dali dwagi yai homu yao,' te sipsip page bidigo te po waibao. ⁷ Eno dagebolo obao, te tiwai te doloba pai we bidi hauwa olo bidibadi, teda dagalude te ensel dabe dwagi yai homu ebo dao. Tialima, dwai şe ebo bidi me deli aga homu begelama, te aga dwai şe yali tudiba mubaso da, teda te dagalude ensel dabego te moni dwagi yai homu pemene mu yaibao," Jisago te po wali.

Mone ge hagawai po

⁸ Jisago te po me wali, "Me ma, we mego mone ge nogo si elalubadi, te mone ge me deli te be tomode hagabaso, tama te wego magi şe yaibawe? Te wego sole domonama, te hagawai masigi te be tomode gegebo gagalaibao. Tama agai te be hogomu poalama, te pobeke bage dabe deliba sisiniyu, gegaibao, nono ebo menio, bugagia gegebo. ⁹ Gegelama, subaso, teda dwagi yai homu eyu, aga hani dabe me, abagi dede me i olama, deliba sisinama, augwalibolo te po waibao, 'Ena dali dwagi yai homu yao. Ena

hagawai masigi ma sali,' te wego te po waibao. ¹⁰ Eno dagebolo obao, dwai şe ebo bidi me deli aga homu begelama, dwai şe tudiba şabaso da, teda Godigo ensel bidi dabe augwali dwagi yai homu mu ebo dao, te wego te hagawai masigi ge gegelama ma sali gilama tiwai," Jisasgo te po wali.

Gesi bidi hagayali po

¹¹ Te Jisasgo te we bidi dabebolo po me weyu, te po wai, "Te bidi mego ogwa si bidali. ¹² Tama te i badu bidigo aga ayabolo te po wali, 'Aya, nago doado bage dobayao. Eno nosali saibao homu yali doado bage enabolo megi tama mao,' te nosali sabo hagela ebo homu elama, te po wali. Te i badu bidigo te po olama, aga ayago aga doado bage tigidali aga ogwa sibolo dobolama, mani."

¹³ "Te dwasianu bidama, i badu bidigo aga sali doado bage munama, tama gasa bidigo abelama, te i badu bidibolo masigi dabe mani. Tama te i badu bidi aga doado bagede sai mone tigidali selama, gasa digibulu tşba mu pelama, bidigi pai. Tede bidibadi, aga dwai dwai haniani şe eyu, hagoma homu ebo kolesaga elama, aga mone tigidali besela şanama dolama tagalalio. ¹⁴ Tama aga mone tigidali sia sali. Masigi sia selama, tama te sogo te tşde moni nasi yali. Tama te gesi bidi nai meni yai bidi bidali. ¹⁵ Nai meni baso, aga tede bidali tş page bidi me deli pageba pali, tubo nai sabo şe emainu yai. Tama te tş page bidigo te gesi bidi aga giba tagala palali, te aga kibu tonalubo şe emainu yai. ¹⁶ Tama te gesi bidi

moni nasi baso, agai te homu yali, 'Eno te kibu dabego tubo ni du dabe tugi sogo da, teda usu igi da,' wali. Tialima, bidi mego agabolo tubo nai mabe."

¹⁷ "Te aga homu kolesaga ma hasegelama, aga tedali homu ma yali. Aga te homu yali, 'Eno aya aga şe ebo bage augwaligo tubo nai hauwa mu munalubadi goli, ede ena nasigo tama isaibao.

¹⁸ Ena edu taga pelama, eno aya pageba paibao. Teba pelama, eno agabolo te po waibao, "Aya, eno Godigo gedude dwai şe yali, nago gabidide me eno dwai şe yalio. ¹⁹ Hasia ena nago ogwa bidali goli, ma eno dwai kolesaga yali. Te megi nago enabolo ogwa olamuo. Enawe nago şe ebo bidi bidagawe?" ' te gesi bidigo te homu yali."

²⁰ "Te homu elama, te bulu taga pelama, tama pelama, aga aya pageba painu yai. Tialima, digibulu aga tomode asodubadi, aga ayago aga asobo suali. Tama ayago agabolo homu dene eyu, aya aga ogwanu pageba udulama pali, te nogogo pageali, te gesabide nono nani. ²¹ Tama te gesi bidigo aga ayabolo te po wali, 'Aya, eno Godigo gedude dwai şe yali, nago gabidide me eno dwai şe yalio. Ena gesuai bidi menio, dwai bidi dao. Tama tibaso, nago enabolo te ogwa da po olamu dao,' te po wali. ²² Tiali goli, aga ayago aga wabo po togwali, te şe ebo bagebolo te po wali, 'Polo pao, te dwagi yai bobobage ugwa sela asao, aga tigide bulao. Dwagi yai nogo mou sela asao, aga nogode holoyu yao, şağā nadoba me aga şağāde buluyu yao. ²³ Te sa muani kibu kau wai selama, elao. Da dwagi yai homu eyu, genuai nai tuinao,' wali. ²⁴ 'Magi

baso meni. E bidi eno ogwanu isigi pai tiwai yai goli, tama megı ma bidıbao. Aga hagawai, tama megı eno ogwanu ma sualio,' ayago te po wali. Tama olama, augwali genuai dwagi yai homu ebo gagalali."

²⁵ "Te bidigo gomunai ogwa gıde bidali, te i badu bidi beba asali sogode. Tama te gomunai bidi aga be paa asıyu, te teıbi eyu habıdi elebo odali. ²⁶ Te teıbi ebo po odama, agai te se ebo bidi me deli i olama, agabolo hanaluyu, te po wai, 'Te dagego e teıbi magı baso ebawe?' te gomunai bidigo te tama po hanalu wali. ²⁷ Tama te se ebo bidigo agabolo te po wei ponani, 'Te nago amanu ma asali. Nago aya aga ogwanu sese ma asobaso, agai te sa muani tuabo kibu kau wai elao tuinao wali, dabolo,' te se ebo bidigo te po wali. ²⁸ Tama te po odama, te gomunai bidi see yali. Be tomoba pabo aga hagela yali. Aga aya te be bulu badu asai, aga homu dene baso, 'Nage be tomoba asao' wedu gebadi. ²⁹ Aga ayago 'Nage asao' wali goli, te gomunai bidigo aga ayabolo te po wei ponani, 'Nage eno wabo po homugo suao. Kibu be hauwade eno nago se yalio. Nago enabolo wali po eno sela sae, odalio. Ena tama tiali goli, ena dali, eno abagi dede da moni nai tumainu, nago kibu meme wai naga ena munu me mabe. ³⁰ Tiwai goli, u bidi nago ogwanu, agai nago mani doado bage te penani see bilibo we dabede olo silama, bidali. Aga te dwai se yali goli, aga eba ma asobo si, naga sa muani tuabo kibu kau wai ela mani, tumainu, nage dwagi yai homu ebaso,' te gomunai bidigo te po wali."

³¹ "Tama aga ayago te gomunai bidıbolo te po

wei ponai, 'Eno ogwa, tigidali sogo nage ena dali bidibo dao. Eno doado bage tigidali nago nogode mawai dao. ³² Megi da dwagi yai homu eyu, teşabi yabo si dao. Magi baso menio. E bidi nago amanu aga isigi pai tiwai yai yali, tama megı ma bidibao. Aga hagawai, tama megı eno ma sualı,' te ayago te po wali," Jisasgo te po wai.

16

Sę ebo bidi tonalubo bidigo aga genuai bidigo negeli elalubo bidide wei ponabo po begelama pusali

¹ Te Jisasgo aga wali asobo we bidi dabebolo e po begelai po pusa mayu, te po wai, "Te sibage siyu, genuai bidi me deli bidali. Tama aga doado bage genuai mu elalubaso, aga doado bage tonalubo bidi nigilai dao. Tama nosali gasa bidigo te genuai bidibolo te po wali, 'Nago doado bage tonalubo bidi agai sę bugagia esişbadi, nago nai dabe olo sela şabo dao,' wali. ² Tama te po odama, te genuai bidigo te doado bage tonalubo bidi i olama, agabolo te po wali, 'Te nago sęde bugagia ebo menio po eno odalio. Nago te bidigo wei ponabo po aşani buku tigidali dodolama, ena mao, eno sueio. Nago te sę ma egobeo, eno nage sela şawaibao,' te po wali."

³ "Te aga genuai bidigo wali po odama, te doado bage tonalubo bidigo e homu yali, "Te genuai bidigo ena te sęde sela şawanego da, eno magi masigi sabo sę yagawe? Gi sę yabo eno bomu usu egobeo. Te ena we bidibolo masigi gonobadi, ena hale yaibao. Magi sę yagawe?

⁴ E, eno konebao. Te genuai bidide negeli mani bage eno tau saibao. Tama nosali te genuai bidigo ena e sęde sela şanama, tama te negeli mani bage augwaligo enade dwagi yai homu eyu, ena te sese sana bidaibao,' agai homude te po wali. ⁵ Tama te homu elama, agai te genuai bidide negeli mani bage deli deli i wali. Tama te hasia asali bidibolo agai te po hanalu wali, 'Te eno genuai bidide te negeli mani nai nisu naga maniwe?' ⁶ Te negeli mani bidigo te po wai, 'Te eno nago genuai bidibolo te 100 dram wel eno negeli sali elalubao. Te eno denama hauwa wei ponaibao, te moni genagi nogo si olama, şaęa sese, me badu şaęa deli, denama paęanama, wei ponaibao,' te po wali. Tama te doado bage tonalubo bidi agai te po wali, 'E bukude e pepa yabe da, nago negeli wei ponabo po aşani pepa yabe dao. Tama nago e pepa yabede aşani namba po sela şayao, te denama genagi a naga olama, me badu nogo sela aşao, nago mani negeli te tiwai togwao,' wali."

⁷ "Te negeli mani bidigo te tiwai elama, tama te doado bage tonalubo bidi agai te genuai bidide negeli mani bidi mebolo te po hanalu wali, 'Nage me, eno genuai bidibolo te negeli mani nai nisu naga maniwe?' Te negeli mani bidigo te po wei ponani, 'Te moni kobi wa hauwa mu 1,000 selama, tubo nai nogi wit ge te wa dabe paęanama, tama eno te genuai bidibolo mayu, wei ponaibao,' te po wali. Tama te doado bage tonalubo bidigo agabolo te po wali, 'E bukude e pepa yabe da, nago negeli wei ponabo po aşani pepa yabe dao. Tama nago e pepa yabede aşani

namba po sela şayao, te gasa namba aşao, hauwa mu meni, hauwa naga 800. Te tiwai nago polobadu mani negeli togwao,' wali."

⁸ "Te genuai bidi agai aga doado bage tonalubo bidigo yali şe po odama, te nai tonalubo bidi nogi ugwaba siyu, te po wali, 'U bidi aga homu tedali yali, te negeli mane bage wi idali weyu, aga digi aga tigi bugagia tau sali,' wali. Te peni e dao. Te augwa homu wali pabo we bidi augwali homu bugagia mu eyu, augwa hasi tau siyu, augwa tigi tau sabo dao. Tialima, te ulade bidibo we bidi augwali homu eyu, augwa tigi bugagia tau sabo menio," Jisasgo te po wali.

⁹ Te po olama, Jisasgo po me maneyu, te po wali, "Te eno dagebolo e po obao, te sibage me doado bage me, me sogo te naigo we bidi te dwai kolesaga tomoba kekebo dao. Tiali goli, duga doado bagego we bidi bugagia tau siyu, abagi hauwa nigiliyu, bidao. Tama te tiwai elama, tama nosali te doado bage sia sobaso da, Godigo dage pageyu, 'Eno bidibo madi tomoba asia,' waibao. ¹⁰ Bidi mego dwasianunu nai bugagia tonalubaso da, teda te bidi da, genuai nai me bugagia tonalubo bidi dao. Ma, bidi mego dwasianunu nai tonaluyu, tama tibo po obaso da, teda te bidi da genuai naide me tibo po wabo bidi dao. ¹¹ Tama tibaso, nage e tode bidibo doado bage bugagia tonaluşbaso da, teda bidi mego nage te doado bage mu me magomeo. ¹² Tama, gasa bidigo doado bage nago nogode munama, tama nage te nai bugagia tonaluşbaso da, teda bidi mego nago nai nage me magomeo. ¹³ Nage te genuai bidi sigo tedali şe egomeo. Te

menio. Nage te genuai bidi me godolo mu eyu, aga wabo po odaibao. Tiali goli, nage te i badu genuai bidide dwai homu eyu, agai wabo po nago odogobeo. Nago homu Godide mubaso da, teda naga homu te doado bagede me mugomeo. Ma, naga homu te doado bagede mubaso da, teda naga homu Godide mugobeo. Nago homugo me deli sabo aş baso da, deli sao,” Jisasgo te we bidibolo te po wali.

¹⁴ Te Farisi bidi hani dabe augwaligo Jisasgo wali po odali. Augwali te mone dali pesa ebo bage bidali. Tama tibaso, Jisasgo agai po obadi yaide, augwaligo bo weyu bidali. ¹⁵ Tialima, Jisasgo augwalibolo te po wai, “Dagego homugo we bidi augwaligo dagede e homu yaibao, dage doloba pai bage dao. Tiali goli, God agai dagego homu kolesaga mu konebo dao. Tama we bidigo gedude wiegi yai nai dabe, te nai dabe Godigo gedude meda yai nai naga dao,” Jisasgo te po wali.

¹⁶ Te Jisasgo te po me wali, “Te polobadu bidali bidi Moses agai Godigo homo yai po bukude aşani. Tama Godigo wali po pusa mani bage augwaligo agai wali po me bukude aşani. Tama bidaluama, te po kibu be hauwa bidabo po mu dao. Tama te pogo dage ola mani. Tiali goli, te bidi nogi Jon ame nenama, genuai elama, tama agai Godigo po pusa mabo gagalali. Agai te we bidibolo gesi po dwagi yai po ola mayu, God agai we bidi tonaluyu, augwali aga bomode bidaibao, wali. Tama Jongo te po pusa mabo gagalama, hauwa we bidi Godigo be tomoba pai hagede bomu elama, tomoba pabo dao. ¹⁷ Eno te wali

goli, te dagalu me, te dagalude bidibo nai dabe me, e t̄o me, augwali tigidali olo hagawaibao. Tiali goli, Godigo bomo yai po me dwasianunu te munu me olo hagagobeo.”

¹⁸ “Niwai bidi aga we sela şanama, gasa we sobaso da, teda te bidigo penani ebo dao. Me ma, niwai bidi agai te gasa bidigo sela şawai we sobaso da, teda te bidi mego penani ebo dao,” Jisasgo te po wali.

Aga masigi daide bidali bidi me, te nai meni yai bidi me, te bidi side po

(Mat 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁹ Te Jisasgo augwalibolo te po wali, “Polodi te aga masigi daide bidali bidi bidali. Aga ugwa dabede wiegi yai daide bidai. Aga be dwagi yai bede bidu, te pusu nai me dwagi yai tuyu bidali, tigidali sogo. ²⁰ Tama te nai meni yai bidi me bidali, aga nogi Lasarus, te hobedagia bidai bidi. Aga tigde moni hai yai bidi. Te nai meni yai bidi nogi Lasarus gasa bidigo aga pagasa selama, te masigi daide bidali bidigo moni be t̄u mabo badu te sesegeba dualagasali. ²¹ Tede bididubadi, te genuai bidigo tubo nai sesemo dabe, te kagali dabe aga tuyu bidali. Te haego elae gasi bidi bididubadi, te yowi dabe aselama, te keni bole te hamenago awela tudu bidali, tigidali sogo. ²² Tama te tiwai bidama, tama te nai meni yai bidi isali. Te bidi isama, Godigo ensel bidi dabe augwaligo te isai bidi dagaluba tolasa pali, te polobadu bidali genuai bidi Abraham bogo badu bidigi pali, moni da tumainu yali. Te nosali aga masigi daide bidali

bidi me te isali. Isama, aga hani bidigo aga pubulali. ²³ Aga noma te dene ebo buluba bidigi pali. Tede dene dwasianu meni, moni dene mu eyu bidali. Tama te tiwai bidu, aga gedu ugwaba tonama, Abraham digibulu bidibo suali, te nai meni yai bidi Lasarus aga bogo badu bidibo me suali. ²⁴ Tama sulama, agai i weyu, te po wali, 'Eno aya Abraham, nago ena homu dene eyu, tau mao. Te bidi Lasarus nago tagala palama, agai nogo daniba wę mumainu, te eno hamenaba me yalawai wę muao, eno tigi kedau emainu. Magi baso meni. E siade eno tigi dene genuai mu ebuo,' te po wali."

²⁵ "Tiali goli, Abrahamgo te po wei ponani, 'Woo. Eno ogwa, polobadu bidali te kone palao. Nage tǝde bidali sogode naga te dwagi yai nai dabe tigidali siyu, e bidi Lasarus aga te dwai nai dabe naga sali. Tiali goli, megi aga ede bugagia bidibao. Nage tede dene mu siyu bidibao. ²⁶ Peni me elalubao. Dage bidibo madi me, da si ede bidibo madi me, te si tomode te moni genuai sau pado elalubao. Te moni genuai sau elalubaso, niwai bidi aga edu peyu, nage bidibo madiba sabolabo usu egomeo. Me ma, nago bidibo madide bidibo bidi te da bidibo madi asabo me usu egomeo, te moni sau tomode elalubao,' wali."

²⁷ "Abrahamgo te po olama, tama te masigi daide bidali bidi agai gela weyu, te po wali, 'Eno ma bomo elama, nagebolo hanalu obao, te bidi Lasarus eno ayago beba tagala palao. ²⁸ Tede eno ama a naga bidibao. Tama te bidi teba pelama, po mobo momainao, augwali e dene sabo buluba

asidali,' wali.”

²⁹ “Tiali goli, Abrahamgo po wei ponoyu, te po wali, ‘Woo, te menio. Polobadu Mosesgo bukude aşani po augwaligo elalubao. Te polobadu bidali bidi dabe me badu, augwaligo Godigo wali po we bidibolo ola mayu, te po bukude aşani. Te aşani po me nago ama dedego elalubao, konealubao. Te aşani po si augwaligo odoyu, bidimainao,’ Abrahamgo te po wali. ³⁰ Te aga masigi daide bidali bidi agai te po wali, ‘Eno aya Abraham, te menio, usu egobeo. Tiali goli, te bidi Lasarus te isi bidi bidibo madidu hodaloyu, eno ama dedeba pabo si, teda augwa homu begelama, dwai şe tudiba mawaibao,’ te po wali. ³¹ Abrahamgo agabolo po wei ponoyu, e po wali, ‘Mosesgo aşani po me, te Godigo po ola mani profet bidi dabego polobadu aşani po me, te po si nago ama dedego odisaşaso da, teda bidi me gu pagedu hodaloyu, augwaliba pedaluyu, tama ebo si, te usu egobeo, homu begelegobeo,’ Abrahamgo te tama po wali,” Jisasgo wali.

17

(Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Te Jisasgo aga wali asobo bagebolo te po wali, “Te haniani dwai şe ebo kolesaga mu elalubo. Tiali goli, dwai şe ebo sunumi dayabo bidi nosali moni dene mu saibao. ² Aga te tobage şe eidali weyu, augwaligo aga magede moni masigi bonogo keyu, te bidi te tamu aı tomoba şayı, aga tede isigi sogo da, teda te usu igi dao. Aga te tiwai isibası, tama dwasianu dene saibao. Me ma, te bidi bidiyu, agai e nogi meni yai we bidi

me deli te dwai şe ebo kolesaga tomoba gegeyu egi sogo da, teda agai te dwai şe mu egi dao. Te dwai şe eyu da, tama nosali Godigo agabolo moni dene mu mawaibao. Duga digi tobade te koneama, tonaluişo, dwai şe edugio menio, bugagia bidişo,” wali.

³ “Te kisalubo bidi agai nagede dwai şe ebaso da, teda nago agabolo ‘Te dwai şe igio’ wao. Tama olama, te dwai şe yali bidi aga homu begelebaso, agai yali dwai şe nago sela şayao.

⁴ Tama agai nagede dwai şe elama, tama nosali ‘Te ena nagede dwai şe yalide, te ena hobede ebaso’ nageba wagasu da, teda nago aga yali dwai şe sela şayao. Te bidi deli sogode te tiwai şe me badu nogo a naga olama, me badu nogo si ebaso da, teda nago aga yali dwai şe tigidali sela şayao, wei ponogio,” Jisasgo te po wali.

⁵ Te po sela pabo bidi augwaligo Genuai Bidi Jisasbolo te po wali, “Dena homu kolesaga nageba muani digi, da usube. Da tau sao, dena homu kolesaga tigidali nageba mumainu. Te tiwai munama, te usu yaibao,” te po wali. ⁶ Tama te Genuai Bidi Jisas agai augwalibolo te po wali, “Edao. Dagego kolesaga enaba mu daş wabo şe te dwasianunu kemeni ge tiwai dwasianu elalugi sogo da, teda e gasa nigo dagego wabo po odigi da. Dagego e gasa niba ‘Nage naga pedali dabe tşdu gudama, tama te tamu aşba pelama, naga digi teba buligi pao’ obaso da, teda te nigo te po odaibao, teba buligi paibao,” wali.

⁷ Jisasgo te po me wali, “Dage tomode bidi me deli agai şe ebo bidi elaluyu, tama te şe ebo bidi agai te gi tş elebo şe ebo da, ma te kibu

sipsip tonalubo dao. Tama te şe ebo bidi te şe silama, tama beba asobo si, nago agabolo 'Naga nai polo tuao' wabo dawe? Menio. ⁸ Me ma, nago agabolo te po waibao, 'Eno tubo nai nogeao. Nai nogeama, tama tubo nai mabo ugwa gulama, tama eno nai ena magasu, tau siyu, tiao. Tama nosali naga nai tuagameo,' te po waibao. ⁹ Te şe ebo bidi agai genuai bidigo nage te şe yao wabo po odoyu, te şe ebaso da, te genuai bidi agai nage usu da wabowe? Meni. ¹⁰ Te dage dali yaligiama, 'Te şe yao' po olama, tama te şe dagego silibo si, te po wao, 'Da da, şe ebo bage naga dao. Dabolo dage usu da po olamuo. Dago nogode muani şe naga dago yalio,' te po wao," Jisasgo te po wali.

Jisasgo oiyabe gasi sai bidi nogo si sese ma ilali

¹¹ Te Jisas te moni taun Jerusalemba pabo ma gagalama, te Samaria t̄ me, Galili t̄ me te bulu si tomo te d̄iba pali. ¹² Tama aga dwasianu be nani tomoba pai hagede, te oiyabe gasi sai bidi nogo sigo aga sunumide suali. Tama te oiyabe gasi sai bage digibulu gana dolaluali. ¹³ Tede dolalubadi, augwaligo i wali, "Jisas, Genuai Bidi, nago da homu dene eyu, da tau mao," wali. ¹⁴ Tama Jisasgo augwali sulama, tama agai augwalibolo te po wali, "Dage pīao, te pris bidi dabe pageba pīao. Te bageba pelama, duga tigi augwalibolo waseligi pīao," te po wali. Tama odama, te oiyabe gasi sai bidi dabe pabo gagalali. Augwali pebelayu subadi, augwa tigi sese ma yali suali, tomode. ¹⁵ Tama augwa tigi sese ma yali sulama, tama bidi me deli aga geasa pelama, i bomona wali, aga Godigo nogi ugwaba

siyu, Jisas pageba ma asali. ¹⁶ Tama Jisasgo şaęa pagede aga kidu pogulama, nage usu da weyu, "Nage dwagi yai bidi mu dao," wali. Te gasi meni yani, sese ma yali bidi da, te Samaria bulu bidi dao, Juda hani işawai bidi.

¹⁷ Te Jisas agai te we bidi dabebolo te po hanalu wali, "Eno te oiyabe gasi sai bage nogo si sese ma ilali. Tama te bidi me badu menadewe? ¹⁸ E Juda hani işawai bidi naga agaduba geasa aselama, Godibolo nage usu dao wagasali. Te eno sese ma ilali Juda dabe augwali magi baso nage usu da wagasobewe?" ¹⁹ Tama Jisasgo te nage usu dao wagasali bidibolo te po wali, "Nago naga homu kolesaga tigidali enaba mubaso, teda nago tigi sese ma yali dao. Tama tibaso, hodaloyu, naga beba pao," wali.

*Godigo we bidi tonalubo sogo asaibao
(Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Te Farisi hani bidi me badu augwaligo Jisas hanalu weyu, te po wali, "Te Godigo we bidi tonalubo sogo nisu asogowe?" wali. Tama Jisasgo te po wei ponani, "Te Godigo we bidi tonalubo sogo asobo sunumi te bidigo polo konegobeo, bidigo gedugo susiabo nai dao. ²¹ Godigo we bidi tonalubo şe dage tomode pedalubo te gagalai dao. Tama bidi dabe augwaligo 'Ede pedelali' ma 'Ude pedelali' po wagomeo," Jisasgo te po wali.

²² Te Jisasgo aga wali asobo bidi dabebolo te po wai, "Ena da Godigo Bidi Mu da. Te nosali sogode dagego ena deli sogo ma sue hagede, tiali goli dagego ena sugobeo. ²³ Tama bidi

dabe augwaligo geda muyu, dagebolo 'Aga ede bidibao' ma 'Aga ude bidibao' po augwaligo waibao. Tama dage augwali wali pigimio, sugi pigimio. Augwaligo wabo po odogimio. Dage kone dao. ²⁴ Te be sele eyu, te dagalude moni ula eyu ebo dao. Tama te tiwai Godigo Bidi Mu ma asobo sogo hania te tiwai yaibao," wali.

²⁵ "Tiali goli, hasia ena e tde bidibadi, te megı bidıbo we bıdı augwalıgo enabolo dene hauwa menama, ena sela şawaıbao, tudıba muaıbao.

²⁶ Ena da Godigo Bidi Mu dao. Tama ena pelama, tama ma asobo sogode, te tde bidıbo we bıdı augwali te polobadu bıdali bıdı Noa aga tde bıdali sogo bıdali we bıdıgo yalı şe tiwai yaıbao.

* ²⁷ We bıdı dabe augwalıgo te sogo God homu isayı, nai tuyu, wę ma tuyu, bıdali. Augwa we kęyu, we ma mayu, bıdali. Tama augwali te tiwai bıdıbadi yaıde, te bıdı Noa te moni geba tomoba peyu, tama te moni aı polo asıyu, te węgo te we bıdı tıgdalı eleyu yalı. *

²⁸ Ena e tba ma asobo sı, te polobadu bıdali bıdı me aga nogı Lot, aga tde bıdali sogo me tiwai yaıbao. We bıdı augwalıgo God homu isayı, nai tuyu, wę dabe tuyu, bıdali. Augwalıgo hanıanı nai dobuyu, gıde hanıanı nai buluyu, be dabe şe eyu, bıdali. Augwalıgo God tama homu isayı, bıdali. ²⁹ Tiali goli, te bıdı Lot aga te be nanı nogı Sodom taga pabo sogode, te moni sıa dabe me, bogoli ebo posolo masıgı dabe me, dagaludu tulalı, te Sodom bulu we bıdı tıgdalı ela muanı. *

* **17:26:** Gag 6:5-8 * **17:27:** Gag 7:6-24 * **17:29:** Gag 18:20-19:25

pedelaibao, nosali, ena e tɔba ma asobo sogode.

* ³¹ Tama te sogode niwai bidi aga be pedude bidiyu, agai doado bage be tomode munalubaso, tama aga sai hagede aba tɔba dulama, be tomoba pelamuo. Me ma, aga gide bidibo bidi me, aga bede muani doado bage sai hagede ma geasa pelamuo. ³² Te polobadu bidali bidi Lot aga we, tede koneao, te yaligia yabuo. Te we aga beba ma tonaluyu, isali.”

³³ “Niwai bidi aga e tɔde bidibo sogo aga tobade aga digi sese yai da homu eyu da, teda dowaiobao. Me ma, niwai bidi ena tobade aga tɔde bidibo sogo sia sobaso da, teda nosali ma bidaibao. ³⁴ Eno dagebolo obao, te Godigo tagala palai bidi ma asobo sogo hulide te bidi si be saide pila mubadi yaide, me naga oda siyu, me naga tagalaibao, te ensel dabe augwaligo. ³⁵ Te sogo ulade me, we si tubo nai sisilubadi yaide, me naga oda siyu, me tagalaibao,” Jisasgo te po wali. ³⁶ [“Bidi si gide bididubadi yaide, me naga oda siyu, me tagalaibao,” Jisasgo te po wali.] ³⁷ Tama Jisasgo aga wali po simanama, aga wali asobo bagego aga hanalu wali, “Genuai Bidi, te se yaibao wali menade yaibawe?” wali. Jisasgo augwalibolo te po begelai po weyu, te po wali, “Te ba kemodage dabe augwali te isali tigi munalubo madiba sisinaibao,” wali.

18

Te wilawe we dali, po tu dodolobo bidi dali po begelama wali po Jisasgo pusali

* **17:30:** Ena da Godigo Bidi Mu dao.

¹ Te Jisasgo aga wali asobo we bidibolo po begelai po me pusali. “Dagego sesemane sogo Godibolo gedu haluasa po weyu, nono meniama, tagalidali weyu, eno e po begelai po dagebolo pusubao,” wali. ² Jisasgo te po wali, “Te be nani mede te po tų dodolobo bidi me deli bidali. Te bidigo Godide wi isayı, we bidide me wi isayı bidali. ³ Tama te be nanide te bidi isai wilawe we me deli bidali. Tama te wilawe we te po tų dodolobo bidi pageba asidu geali. Asiyu, ‘Nago eno po tų odao, eno boi bidigo po aiyaba elaluaibao,’ te po wagasidu geali. ⁴ Tama te po tų dodolobo bidi hauwa sogo te wilawe wego wali pode ‘Menio’ wedu gebadi yali. Tiali goli, nosali aga homu begeleyu, aga homugo koneama, te po wali, ‘Eno God me, bidi me wi isabadi goli, ⁵ e we hauwa sogo asidu gebaso, eno aga po tų odama, tau mawaibao. Eno aga tau magi menigi sogo da, teda aga sesemane sogo asiyu, eno homo sia sagi dao,’ te homu yali,” Jisasgo te po wali.

⁶ Tama Genuai Bidi Jisasgo te po wali, “Dagego te gagea pai po tų dodolobo bidigo wali po odiao. ⁷ Te God aga sa muani we bidi augwaligo ulade me, hulide me aga hanalu wabo si, te God agai augwali tau magowe, ma magobewe? Agai bobenu bidama, tau sogowe? ⁸ Eno dagebolo obao, menio, augwaligo hanalu wabo po agai odoyu, tama te tau sabo bodolu asobo si, agai tau mawaibao. Tiali goli, ena Godigo Bidi Mu ena e tıba ma asobo si, enaba homu kolesaga mani we bidi eno sugowe?” Jisasgo te po wali.

Te Farisi hani bidi dali, takis sabo bidi dali sigo

po Jisasgo begelama pusali,

⁹ Te Jisas agai po begelai po me pusali. Te we bidi me badu augwaligo te tiwai homu yali, ‘Da naga doloba pai we bidi mu dao. Tiali goli, gasa we bidi tigidali te dwai we bidi dao,’ augwaligo te homu yali. Tama te homu yali we bidibolo Jisasgo e po begelai po pusali. ¹⁰ Agai te po wali, “Te bidi si te Moni Lotu Be tempel be tomoba pali, Godibolo augwa po omainu yai. Te bidi me te Farisi hani bidi da. Bidi me, te gavman takis sabo bidi dao. ¹¹ Tama te Farisi hani bidi doligulama, aga homu tomode te po wali, ‘O God, ena da te gasa bidi dabe tiwai meni baso, eno nagebolo nage usu dao obao. Gasa bage augwaligo doado bage pesa ebo dao. Augwaligo te gavmanigo bomo yai po sela şabo dao. Augwaligo penani ebo dao. Ena da u takis sabo bidi tiwai meni baso, eno nagebolo nage usu dao obao. ¹² Te Sarere deli tomode si sogo ena tubo nai gisilibo dao. Tama eno doado bage nogo si selama, te me deli nagebolo mabo dao, me badu nogo a olama, me badu nogo me si me si ena sabo dao,’ te Farisi hani bidigo te po wali.”

¹³ “Tiali goli, te gavman takis sabo bidi digibulu uba doligi pelama, tama aga gedugo dagaluba ogwaba tonalubeo. Ena dwai dwai şe yalio te homu eyu, homu dene eyu, aga hagawiaba nogogo eledu bidali. Agai te po wali, ‘God, enade homu dene eyu, tau mao. Ena dwai dwai şe ebo bidi dao,’ te po wali. ¹⁴ Eno dagebolo obao, e bidi aga beba ma peyu, Godigo aga yali dwai şe sela şawai bidi dao. U Farisi hani bidi te tiwai menio. Mena bidigo te aga nogi me ugwaba

sobaso, Godigo te bidi aiyaba elaluaibao. Ma, mena bidi imilasa bidibaso, teda Godigo te bidigo nogi ugwaba saibao,” Jisasgo te po wali.

Jisasgo te wai pulubabolo bugagia bidabo po te wali dao

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Te we bidi augwa wai puluba Jisas pageba magasali. Augwaligo agabolo te po wai hagede, ‘Nago nogo e wai puluba tobolude munama, bugagia bidabo po wao.’ Tiali goli, te Jisas wali pabo bagego te wai puluba dabe sela asobo sulama, tama te we bidibolo “Te şe ebo tagalao” po wali. ¹⁶ Tiali goli, Jisasgo te wai puluba aga pageba i wali, te aga wali pabo bidi dabebolo te po wai, “Te wai puluba enaba asomainao. Tagala wagio. Eno wabo po e wai pulubago odalio. Te baso augwaligo ena tia sali. Tama te tobage homu ebo we bidi augwali Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba asagameo. Konealuo. ¹⁷ Ogwa dali wegi dali augwaligo Godigo wabo po odama, tia sali. Tama te tobage homu işawai we bidi augwali Godigo we bidi tonalubo madigi tomoba pogobeo,” Jisasgo te po wai.

Masigi daide bidibo bidide po

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Te Juda dabe tomode bidai nogi yai bidi me Jisas pageba asali. Agai Jisas hanalu wali, “Po ola mabo dwagi yai bidi, eno mena şe ebaso, ena tigidali sogo bidibo ula selama bidaibawe, ma gamonabo ula selama, bidada paibawe?” wali. ¹⁹ Tama Jisasgo te bidigo po wei ponoyu, te po hanalu wali, “Enabolo magi baso dwagi yai bidi

waliwe? Te dwagi yai bidi me menio. Te God deli naga te dwagi yai bidi dao. ²⁰ Nago te Godigo mani bomo yai po koneani. Te bomo yai po te da, penani şe egio, bidi ela mugio, bidi nai wi sigio, tibo po wagio, naga aya ida nogi ugwaba sao,” Jisasgo te po wali. * ²¹ Tama te nogi yai bidigo te po wei ponani, “Ao, ena gesi ogwade bidibadi, te bomo yai po te eno wali pabo gagalali. Tama wali pelama, megi me tama te pode me bidibao,” wali. ²² Te Jisasgo te bidigo wali po odama, tama agabolo te po wali, “Magi nai me deli elalubuo, te şe nago ebeo. Nago beba pelama, naga doado bage tigidali selama, maketba munama, tama gasa bidi dabego abelaibao. Tama te doado bagede sali mone sobaso, te nai meni yai we bidi dobayao. Nago te şe ebaso, Godigo bidibo madide nago doado bage hauwa mu elaluaibao, nosali. Tama nago te şe elama, nage ena wali asao,” Jisasgo te po wali. ²³ Tiali goli, te nogi yai bidi agai Jisasgo wali po odama, aga homu şeşe mu yali. Magi baso meni. Agai sibage me, doado bage me, kisu delalubo, te nai tagalogobeo.

²⁴ Tama Jisasgo te bidi aga homu şeşe mu ebo suyu, te po wali, “Te walu hauwa munalubo we bidi, sibage hauwa munalubo bidi, augwali Godigo bomo tomoba pai hagede, te moni sinabo şe mu yaibao, tabiaibao. ²⁵ Te moni kibu kamel te ugwa hobolobo medabu agabele tomodu dula pabo si, teda sinabo şe eyu, tabigobeo, te masigi hauwa kisu munalubo bidi Godigo bomo tomo dologoba dula pai hagede, moni şe mu yaibao,

* **18:20:** Sai 20:12-16; Bom 5:16-20

tabiaibao,” Jisago te po wali.

²⁶ Jisago wali po odali we bidi noma siyu, augwaligo aga hanalu, te po wali, “Tama tibaso, Godigo mena we bidi ma dobola somainogo usu yaibawe?” ²⁷ Jisago te po wei ponani, “Te şe ebo, bidigo te şe yabo usu egobeo, te Godigo te şe ebo usu yaibao.” ²⁸ Tama te bidi nogi Pita agai Jisasbolo te po wali, “Suao. Dago be dabe tagalama, nage wali asobao,” wali. ²⁹ “Ao,” Jisago wali, “tama eno dagebolo e po obao, bidi mego aga be dabe, aga we, aga ama dede, aga ida aya, aga wai puluba tagalama, Godigo we bidi tonalubo şe tobade, ³⁰ tama te bidigo te tagalali nai genuai mu ma saibao, e tode bidibo sogode. Agai nosali sabo nai te polobadu tagalali nai te edelaibao. Tama nosali aga bida bida paibao, gamonaibao,” Jisago te po wali.

*Jisago aga isabo sogo po sela sogo wali
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Te Jisago aga wali asobo bidi nogo si olama, şağ me badu si selama, augwali te we bidi tagalama, augwa tedali bidali. Agai augwalibolo te po wali, “Edao. Da Jerusalem be naniba pobao. Tama da tede bidibadi, te polobadu bidai bidi dabego enade aşani po mu po pedelaibao. Ena da Godigo Bidi Mu dao. Augwaligo te Godigo enade wali po aşani, te po mu po pedelaibao, Jerusalem be nanide. ³² Te Juda dabe augwaligo ena te Juda hani isawai bagego nogoba mawaibao. Tama menama, te Juda hani isawai bagego enabolo usu saibao, dwai po weyu, ena tigiba pesa şawaibao. ³³ Augwaligo kibu wali

bigu ena tudi badu elaibao. Tama augwaligo ena ela muaibao. Tiali goli, giliga sela sogo elama, ena ma hodaluaiobao, bidaibao,” Jisasgo te po wali.

³⁴ Jisasgo te po olama, aga wali asobo bidi augwaligo te po page gisiga konebeo. Te po page geme dualali, tama Jisasgo magi naibolo waliwe augwaligo konebe.

Jisasgo gedu widai bidi gedu pedelama usu ma ilali

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Te Jisas tudu pobadi yaide, te dwasianu taun nogi Jeriko te paaba sabolama, te gedu widai bidi deli te tu sesegede dulaluyu, masigi gonodu bidali. ³⁶ Tama te gedu widai bidi agai te we bidi hauwa ela soabo u wabo odama, te po hanalu wali, “Magi ebawe?” wali. ³⁷ Tama augwaligo agabolo wali, “Te Nasaret bulu bidi nogi Jisas ela sobao,” wali. ³⁸ Te gedu widai bidigo i wali, “Jisas, te polobadu nogi yai bidi Devitgo Ogwa. Nage enade homu dene eyu, tau mao,” wali. ³⁹ Te polalubo bidi dabe augwaligo agabolo “Te po tagalao, sagia sao,” wali. Tiali goli, agai bomonama ma i wali, “Devitgo Ogwa, enade homu dene eyu, tau mao.” ⁴⁰ Tama tibaso, Jisas bilibo tagalali. “Te gedu widai bidi nogo tolasa asao,” wali. Tama te gedu widai bidi Jisas paaba asama, tama Jisasgo hanalu wali, “Nage eno magi se emainuwe?” ⁴¹ Te gedu widai bidigo po wei ponani, “Genuai Bidi, nago eno gedu ma dodolobaso, te eno gedu ma bulu ula bolo ma sueibao,” wali. ⁴² Tama Jisasgo te po wali,

“Suao. Nago enade tia sobaso, nago gedu dwagi yai ma ilai dao,” wali. ⁴³ Polo te bidigo gedu si dwagi yai ma pedelalio. Agai Godigo nogi ogwaba siyu, Jisas wali pabo gagalali. Tama te we bidi augwaligo Jisasgo agade yali şe sulama, tama augwaligo me Godigo nogi ogwaba sali.

19

Te Jisas dali, Sakius dali si po

¹ Te Jisas te be nani nogi Jerikoba sabolama, tama tomoba pai, te be nani ela pomainu yali.

² Te be nanide bidali bidi me agai nogi Sakius. Agai mone sabo şe te Rom gavman takis sabo şe yai. Tama aga te takis sabo bagego polalubo bidi dao, agai mone me doado bage me kisu delalubo.

³ Tama te bidi Sakius te Jisas asobo po odama, agai homu Jisas eno sueibao. Tiali goli te bidi Sakius te pewardage bidi yai elalubaso, Jisas te agai subeo. Magi basowe? Te we bidi hauwa ugwanu polasa dolalubaso, te sesela salio, tama Sakius agai Jisas subo usube. ⁴ Tama tibaso, Sakius polo udalama, pelama, polo te ni me deliba pai. Agai homu, ena e ni holama, te Jisas e ni paşa asobaso, eno aga sueibao. ⁵ Tama Jisas te ni paşa sabolama, ni sigiba ogwa tonali, Sakius suali. Jisasgo te po wali, “Sakius, nage polo dulao. Megi da si nago beba pinao, tede bidaibao,” wali. ⁶ Tama te po baso, Sakius polo dulali. Dwagi yai homu mu eyu, te Jisas agai beba odasa peyu, geseyu yai.

⁷ Te we bidi augwaligo te sulama, tama hage-labo po weyu, te po wali, “Jisas te dwai şe

ebo bidigo beba nai tugi pali.” ⁸ Tama Sakius doligulama, agai te Genuai Bidi Jisasbolo te po wai, “Genuai Bidi, sua. Eno masigi dabe, doado bage tigidali si bugwaibao. Si bugulama, nai meni yai we bidi dobawaibao. Tama bidi mebolo eno ili po olama, agai nai wi sali da, tama megi te nai eno me si me si elama, wei ponaibao,” wali.

⁹ Te Jisargo te bidi Sakiusgo wali po odama, tama Jisargo te po wali, “Megi tama Godigo e bede bidibo we bidi tau mayu, ma sali. Magi baso meni. E bidi da te polobadu bidali nogi yai bidi Abrahamgo ogwa mu dao. Polobadu Abrahamgo Godigo wali po odama, agai mu koneani, tia sali. Megi me, eno wali po odama, nago mu konealualio, tia sali. ¹⁰ Ena Godigo Bidi Mu da, tama Godigo ena tagala palobaso, ena asali. Te olo hagawai we bidi eno gegi asai, te eno augwali tau mayu, ma somainu ebao,” Jisargo te po wai.

Nogo si şe ebo bidi dabebolo mone ge dobayali po digi po

(Mat 25:14-30)

¹¹ Te we bidi augwaligo Jisargo wabo po odobadi, agai gasa po me augwalibolo pusali, te po digi po. Tama Jisas te be nani nogi Jerusalem paba sabalobaso, tama augwaligo geda muyu, te homu yali, Jisas te Jerusalem be naniba sabalobo si, Godigo we bidi tonalubo şe tamadi tama gagalaibao, augwaligo te homu yali. ¹² Tama tibaso, Jisargo augwalibolo e po digi po pusali, agai te po wai, “Te nogi yai bidi me deli digibulu gasa buluba osogo pai hagede. Tama tede bidibadi, te gavman genuai polalubo bidigo aga

te aga bulu genuai gavman bidi nigilaibao. Tama nigilama, aga page buluba ma bidagasaibao. ¹³ Tama te bidi aga pisabadi, agai se ebo bage nogo si i olama, augwali deli delibolo mone ni yabe nogo si mawai. Agai augwalibolo te po wai, 'Te ena gasa digibulu bulude bidibadi, dagego te mone sabo se yao, eno mawai masigigo tama tiao, tama nosali eno masigi hauwa ma saibao,' te po wai. ¹⁴ Tama te po olama, tama te digibulu gasa buluba pabo gagalali. Tiali goli, te genuai bidi dologode bidaibao wabo bagego bidi me badu tagala palu, te po wai, 'Dagego te gavman genuai polalubo bidibolo te po wao, "E bidi dago buludu asai bidi, da tonalubo bidi nigibo hagelabo" wao,' te po wali."

¹⁵ "Tiali goli, te bidi digibulu buluba sabolama, te genuai polalubo bidigo aga genuai gavman bidi nigali. Tama agai gavman se ebo bomo selama, aga buluba ma pali. Teba sabolama, agai polobadu masigi menama se yali bidi dabe i wali, augwaligo gasa masigi nisu naga sali te suai hagede. ¹⁶ Te hasia asai bidi aga pageba asama, te po wai, 'Genuai bidi, nago enabolo mani ni yabego te eno se ma elama, te 200 kina ma ugwadu daganabo profet mone salio,' te po wali. ¹⁷ Tama te genuai bidigo agabolo te po wei ponani, 'Nage dwagi yai se ebo bidi dao. Nago te se bugagia yalio. Eno nago nogode te dwasianu mone menama, tama nago te dwasianu naigo bugagia tonalubo se ebo bidi mu dao, te eno koneanio. Tama tibaso, megite be nani nogo si tonalubo bomono eno nagebobo mobao,' te po wai. ¹⁸ Tama i badu se ebo bidi aselama, te po wai,

'Genuai bidi, nago enabolo mani monego te şe ma elama, te eno mone te 100 kina sai dao,' wali. ¹⁹Tama te genuai bidigo agabolo te po wai, 'Nago me te be nani a naga te nago tonaluao.' "

²⁰ "Te nosali bidi asiyu, te po wai, 'Genuai bidi, nago enabolo mani mone e dao. E masigi eno ugwade tomogolama, bugagia muani. Magi baso meni. ²¹ Eno nagede wi yalio. Nage da, homu sesena pabo bidi dao. Te gasa bidi dabego munalubo nai, te nago sabo dao. Naga gide nai bulişama, te gasa bidigo gide bulali nai sabo bidi dao,' wali. ²² Te genuai bidigo agabolo po wei ponoyu, te po wai, 'Nage dwai şe ebo bidi, nago megi wali pogo eno nage aiyaba elaluaibao. Ena da homu sesena pabo bidi dao, nago koneani. Gide nai bulişama, eno te tubo nai naga sabo bidi dao, te me nago koneani. Gide nai bulişama, ena tubo nai sabo bidi dao, te me nago koneani. ²³ Nago koneani, ena te tiwai bidi yaibaso, te nago eno masigi te benkde magi baso mubewe? Nage eno masigi te benkde mugi sogo da, teda ena ma asali sogode ena gasa masigi me badu ma sigi da,' wali."

²⁴ "Tama te genuai bidigo tede dolalubo bagebolo te po wai, 'Te ni yabe nogo si masigi selama, te u bidi mao, te masigi bidi sese a naga 200 kina sali bidibolo mao,' wali ²⁵ Tama tede dolalubo bagego te po wai, 'Genuai bidi, te bidi agai bidi sese nogo a naga 200 kina polo sai dao,' wai. ²⁶ Te genuai bidigo te po wali, 'Eno dagebolo obao, te nai elalubo bidi agai nai me saibao. Tiali goli, te dwasianu nai elalubo bidigo nai gasa bidigo saibao. ²⁷ Tama eno boi bidi odasa asao. Augwali

ena dologode bidibo hagelabo wali. Tama te bage odasa asao, eno gabidide hwaço ela muao,' te genuai bidigo te po wali," Jisasgo te po wai dao.

Jisas te Jerusalem be nani tomoba pali
(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19*)

²⁸ Te Jisas agai po ola mena silama, tama agai te Jeriko be nani tagalali. Te aga te we bidi polasa peyu, Jerusalem moni taunba pabo ma gagalali, ogwaba. ²⁹ Tama pelama, tama te dwasianu be nani si paşa sabolali. Be nani me nogi Betfage, te be nani me nogi Betani, te si paşa sabolali. Tama sabolama, augwali te bulu du nogi Oliv te bulu duba sabolali. Teba sabolama, tama Jisasgo bidi si i wali, augwali si tagala palama pomainu yali. ³⁰ Augwali sibolo te po wali, "U be naniba pao. Tama te be nani tomoba pelama, tede dage sigo kibu donki wai sueibao, page bidigo haliga gebelalio. Te gesi donki wai te bidi munu me duasişawai donki dao. Te donki wai gebelali haliga pisigina şayao, ena pageba sesao. ³¹ Bidi mego dage sibolo dage te donki wai magi baso bono pisigawaniwe te po obaso, agabolo te po wei ponao, "Te Genuai Bidigo te donki waide şe elalubo,' te po wao," Jisasgo te po wai.

³² Tama tibaso, te tagala palai bidi si u be naniba pelama, Jisasgo wali po mu salio, augwali sigo te donki wai suali. ³³ Tama te bidi sigo aga gebelali haliga pisigabadi, te donki wai page bidi dabego hanalu wali, "Dage sigo te hos wai magi baso pisigabawe?" ³⁴ Tama augwali sigo te po wei ponani, "Te Genuai Bidigo te donkide şe elalubuo," wali. ³⁵ Tama augwali sigo te kibu

donki wai Jisas magasali. Augwa holobo ugwa dabe dilama, donki wai tudide pasugulali. Tama munama, augwaligo Jisas tau selama, te tudide dualai. ³⁶ Tama Jisas te tiwai pobadi, te we bidi aga soabo sunumi au iliyu, augwa holobo ugwa dabe te pabo gesabi badu tude dodolama, muani. Magi basowe? Genuai bidi asobaso tama muani.

³⁷ Te Jisas te Jerusalem be nani paaba sabolali, te bulu du nogi Oliv a odogoba pabo gagalali. Tama teba pobadi, aga wali asobo we bidi hauwa mu tigidali augwali dwagi yai homu mu eyu, bomonama i weyu, Godigo nogi ugwaba siyu yali. Augwaligo Jisasgo polobadu yali bomai se subaso, Godigo nogi ugwaba sali. ³⁸ Augwali e tobage po wali, "Dago te genuai bidigo nogi ugwaba mu sobao. Aga te Godigo nogide asali bidi dao. Dago homugo dagalude boi pibo sogo asomainao. Dago Godigo nogi ugwaba mu sinao," augwaligo te tobage po wali.

³⁹ Te we bidi tomode te Farisi bidi dabe me badu bidali. Tama augwaligo Jisasbolo te po wali, "Po ola mabo bidi, te nage wali asobo bidi dabebolo 'Te po tagalama, sagia sao' wao," wali.

⁴⁰ Jisasgo te po wei ponani, "Eno dagebolo obao, e we bidigo sagia sobaso, teda e masigi dabego te tobage po wabo gagalaibao, Godigo nogi ugwaba saibao," wali.

⁴¹ Te Jisas te Jerusalem moni be nani paaba asiyu, te be nani suyu, agai te be nanide bidibo we bidide homu dene eyu, gela wali. ⁴² Agai te po wali, "Ena wali asobo we bidi dabe augwaligo te boi pibo sunumi konebao. Megi eno homugo boi pibo te page Jerusalem bage dagego meg

koneaibao. Tiali goli, te page God agai geme dualali, dagego sube. ⁴³ Nosali te dwai bidibadi te asaibao. Boi bidi dabe augwaligo e be nani bobegelaibao, dage wi pidali weyu. Augwaligo te be nani moni obode te t̄q hauwa diganama, te t̄q hobolu badu dagana saibao. Tigidali badu bobegelaibao. ⁴⁴ Augwaligo dage Jerusalem dabe ela silaibao, te be dabe tigidali augwaligo mu h̄giaibao. Be nigali masigi me deli ug-wadu me munalugobeo, tigidali pepedelama, aba şawaibao, meba me tedali, tedali, besala paibao. Magi baso te şe yaibawe? Woo, te Godigo dage suagasu tau sabo sogo asali side te dagego konebeo,” Jisasgo te po wai.

Jisas te Moni Lotu Be tempelba pai
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Te Jerusalem be nani tomoba pelama, Jisas te Moni Lotu Be tempel teba pali. Teba sabolama, te lotu be tomoba peyu, te maket tiwai nai dabe te tempel be tomode muduali bidi dabe agai buluba ela gudulu sela şabo gagalali. ⁴⁶ Agai te bidi dabe sela şabadi, te po wali, “Te bukude te Godigo wali po tede noma muanio, te aşani po me deli e dao, ‘Eno be te we bidi enabolo gedu haluasa po wabo be elaluaibao,’ te po polobadu aşani. Tiali goli, dagego e be te nai wi sabo bagego geme dualubo ola be tiwai nigilalio,” Jisasgo te po wai. *

⁴⁷ Te Jisas agai te şe yali. Te deli deli sogo agai te we bidi dabebolo ola mani po wali, te Moni Lotu Be tempel tomode. Tama te pris tuni bidi dabe me, te Godigo polobadu wali po koneani

* **19:46:** Ais 56:7; Jer 7:11

bage me, augwaligo Jisas elabo tų gegali. Te Juda dabe tuni bidi dabe me, augwaligo Jisas elabo tų gegebo gagalali. ⁴⁸ Tiali goli, te Jisas elabo tų augwaligo sube. Magi baso meni. Te we bidi tigidaligo homo mu elama, Jisasgo wabo po odai hagede.

20

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Te me sogo Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode bidu, agai te we bidi ola mayu, augwalibolo Godigo dwagi yai po pusalio. Tama agai te po pusabadi, te pris tuni bidi dabe me, te Godigo polobadu wali po page koneani bage me, augwali agaba asali. Te Juda dabe genuai bage me asali. ² Tama aselama, augwaligo agabolo te po hanalu wali, “Nago mena bomogo naga te do yali se yaliwe? Te se dego nago nogode maniwe?” augwaligo te po hanalu wali. ³⁻⁴ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Ena me dagebolo po me deli hanalu waibao. Te bidi nogi Jon, agai te we bidi baptais mani. Dego te bidi Jon te seba tagala palaliwe, te Godigo tagala palaliwe, ma dego te seba tagala palaliwe? Dagego ena wei ponao,” wali. ⁵ Augwa hasi te po miyu, te po wai, “Te dago ‘Godigo Jon te seba tagala palali’ po obaso, teda Jisasgo dabolo te po hanalu waibao, ‘Dage Jongo wali po magi baso gisiga odobewe?’ ⁶ Tiali goli, dago ‘Woo, Jon aga homugo te baptais mabo se sali’ obaso, teda e we bidi tigidaligo masigi sayu, da ela muaibao. Augwaligo homu te bidi Jon da Godigo tagala palali bidi mu dao,” augwa hasi augwaligo te po wai. ⁷ Tama tibaso,

augwaligo Jisasbolo te po wai, “Dego te bidi Jon aga şeba tagala palaliwe, te dago konebeo,” wali. ⁸ Tama Jisago augwalibolo te po wai, “Eno hanalu wali po dagego wei ponosiąbaso, teda dagego enabolo hanalu wali po me eno wei ponogobeo. E şe eno nogode muani bidi nogi dagebolo eno wagobeo,” Jisago te po wali.

*Bono du gi po digi po
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Te Jisago te Juda dabe tuni bidi dabebolo agai wabo po silama, tama agai te olo we bidi dabebolo te bono du gi po digi po pusali. Agai te po wai, “Bidi mego bono du gi bulali. Tama aga te bono du gi te şe ebo dabego nogoba osogo muani, augwaligo te gi tonalumainu, te augwaligo masigi sabo şe dao. Tama elama, aga te gasa digibulu buluba bidigi pali, tede hauwa sogo bidai hagede. ¹⁰ Tama nosali, te bono du dabe tau ebo sogode, te gi page bidigo aga şe ebo bidi deli i wali, tagala pomainu. Agai te bidibolo te po wali, ‘Nage pao, te eno bono du gi tonalubo bagebolo te po wao, “Te bono dude sai masigi me badu mao, ena te gi page bidibolo magi paibao.” Te po wao.’ Tama te şe ebo bidi pelama, te giba sabolama, te gi page bidigo wali po pusali. Tiali goli, te gi tonalubo bidi dabe augwaligo masigi mabe. Augwaligo aga wąbigo elama, buluba sela şayı yali.”

¹¹ “Te nosali te gi page bidi agai şe ebo bidi me deli tagala palali, te digibulu giba. Te bidi me te gi tonalubo bagego wąbigo elali. Augwaligo te bidi hale yabo po weyu, buluba sela şayı

yali, masigi mabe. ¹² Tama nosali sela sogo weyu, aga şe ebo bidi tagala palali. Te bidi augwaligo elali, elali digi du yai. Tama te bidi me augwaligo buluba sela şawai. ¹³ Te şe yali po odama, te gi page bidigo te homu yali, 'Ena mena şe yaibawe? E, ena eno dwagi yai homu ebo ogwa mu te tagala palaibao. Te gi tonalubo bagego agai po sela şagobeo, bugagia odaibao,' te homu yali. ¹⁴ Tiali goli, meni. Te ogwa te digibulu giba sabolama, tama te gi tonalubo bagego aga sulama, augwa hasi te po wali, 'Aga aya isibo si, e bidigo te gi mu saibao. Tama tibaso, dago aga ela muinao. Nosali aga aya isibaso, teda dago te gi mu saibao,' te po wali. ¹⁵ Tama olama, augwaligo te gi page bidigo ogwa bono du gi bulu badu şawai, tede ela muani. Tama, dagego homu te gi page bidigo te bagebolo mena şe egowe? ¹⁶ Aga te giba asiyu, te gi tonalubo bage agai ela muyu, te gi te gasa bidi dabego nogoba muaibao, "Jisasgo te po wali. Tama agai wali po odali we bidigo te po wai, "Daba te şeşe maiabuo." ¹⁷ Tiali goli, Jisasgo augwali gedu bomonama tonaluyu, te po wali, "Godigo wali po bukude e po wabo da, 'Te be şe ebo bagego polobadu sela şawani masigi, te masigi nosali te be tolalubo masigi nigali.'

¹⁸ Te po page da, te ena te masigi dao. Tama eno dagebolo obao, niwai bidi te masigiba tulolubaso, aga tigi dwasianu gagawaibao. Me ma, te masigi bidiba tulolubaso, aga tigi mia paibao," Jisasgo te po wali.

¹⁹ Te Godigo polobadu wali po page koneani bidi dabe me, te pris tobolu bidi dabe me,

augwaligo suali, Jisas agai po digi po augwal-ibolo bomo yai naga walio, augwali aiyaba elalumainu. Tama tibaso, augwaligo te homu yai, "Megi tama dago e bidi Jisas nogo si dūwaibao." Tiali goli, tuni bidi augwaligo te we bidide wi baso, augwaligo aga nogo si dūbe.

Takis mabo po

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Te genuai tuni bidi pris hani bage, me te bomai po page koneai bidi dabe augwaligo Jisas nogo si dūşiaḅaso, augwaligo aga te moni gavman tobolu bidigo nogode muai hagede, te gavman bidi bomo hauwa mu elalubo bidi dao, we bidi tigidali tonalubo bidi dao. Te Jisas te bidigo nogode maiabo tū augwaligo gegali. Te şe eyu, augwaligo sa pabo bidi dabe Jisasba tagala palali. Tama Jisasba aselama, augwaligo agabolo tibo muma sabo abagi po weyu, agai wabo po odai hagede asobo bidi tiwai asali. Jisas agai pode geda mubaso, augwaligo aga nogo si dūwaibao. ²¹ Tama augwaligo agabolo tibo po weyu, te po wali, "Po ola mabo bidi, te nago naga ola mabo po dolo yai po mu naga wabo dao. Nago homude tigidali we bidi usu si dao. Nago homude bidi me ugwaba me diḅ holobo menio, bidi me aiyaba me elalugobe, tigidali we bidigo kolesaga te deli tama dao. Godigo bomu yai po nago te we bidibolo dolo mu ola mabo dao. ²² Te moni Rom gavman tobolu bidi Sisar, dago te bidibolo te takis moni mabo şe, te şe dwagi yai şe dawē, ma dwai şe dawē?" te po augwaligo hanalu wali.

²³ Tiali goli, Jisasgo augwaligo tibo po nigibo şe ebo homu agai polo koneani. ²⁴ Agai augwalibolo te po wai, “Te takis abelabo masigi enabolo waselao, eno sueio. Te masigide dego noma elalubowe? Mena bidigo po tede aşaniwe?” te po hanalu wali. Tama te sa pabo dabego te po wali, “Te gavman tobolu bidi Sisar agai noma te takis abelabo masigi daide elalubo, agai wali po tede aşani.” ²⁵ Tama Jisasgo augwalibolo te po wali, “Ao. Tama tibaso, te takis mabo şede, te bidi Sisarbolo agai nai dabe mao, tama te lotude me te Godibolo maiabo nai yai baso da, te God agai nai dabe da agabolo dolo mao,” wali. ²⁶ Tama augwaligo agai pode tugobeo, te we bidi gesabidide. Te sa pabo bagego noma siyu, sagia sai.

Augwaligo Jisasbolo hanalu wali, isai bidi ma hodaluabawe?

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Te Sadyusi bidi hani augwaligo homugo isai bidi ma hodalogobe. Sadyusi dabe me badu Jisas pageba asali. Tama augwaligo agade muma sabo homu eyu, te po wali, ²⁸ “Po ola mabo bidi, te polobadu bidi Mosesgo e bomo yai po me deli dabolo aşani. Tibaso, gomunai bidi me deligo we selama, tama agai sali wego wai ame nisawai, tama te bidi isibaso, teda aga amago te we ma sao. Te we selama, tama wai ame nobaso da, isai bidigo wai dao wao. Te şe yao, Mosesgo te bomo yai po aşani. Ao. * ²⁹ Me sogo ama a naga me badu si augwali bidai. Gomunai bidigo we sai,

* **20:28:** Bom 25:5

agai wai meni, te aga olo isali. ³⁰ Tama nosali aga ama tomo bidigo te we ma sali. ³¹ Nosali te bidi isilama, te tomo bidi tudi badu bidigo te we ma sali. Ama dede a naga me badu nogo si te we deli naga salio. Tiali, tigidaligo wai me ame nabe. Tilama, tigidali isalio. ³² Nosali te we me isalio. ³³ Te a naga me badu nogo si bidi te bage augwaligo te we selama, bidama, isali. Tilama, te isai we bidi ma hodalobo sogode te we mena bidigo we dawe?" augwaligo te po wali.

³⁴ Te Jisasgo te po wei ponani, "Dage we bidi e sogo megı we sabo dao. Megı tıde bidigo we dali bidi si augwa si sabo dao. ³⁵ Tigidali we bidi megı te tiwai ebo dao. Tiali goli, augwali we bidi Godigo po weyu, augwali hodaluama, te nosali sogode bidibo we bidi, augwali te sogode we sabo se ma egobeo. ³⁶ Augwali ma isigobeo. Augwali mobo bidi ensel tiwai bidaibao. Godigo augwali gu pagede hodolali. Tama tibaso, augwali Godigo wai boqu bidibo," Jisasgo te po wai.

³⁷ "Te Mosesgo aga po aşani, te po wai, 'Isai bidi gu pagede ma hodalobo dao.' Agai mena se elama, tama agai dabolo te po ola maniwe? Agai aşani po tomode te po elalubao, me sogo Mosesgo dwasianu ni pagede sia dilubo sualı. Moses agai noqu dabe polobadu isali goli, agai Godide te po aşani, 'Genuai God te Abraham, Aisak, Jekop te bagego God dao' wali. * ³⁸ Tama Godigo 'Ena da te bagego God dao' obaso, te dago kone dao, te God da, te isai bidigo God menio. Bidibo bidigo God dao. Tama Godigo gedude,

* **20:37:** Sai 3:6

bidibo we bidi me, isai bidi dabe me, te bidibao,”
Jisasgo te po wai.

³⁹ Jisasgo te po te Sadyusi bagebolo olama, augwali aiyaba elaluama, gasa bidi hani dabe, te Juda dabego bomo yai po koneai bage, augwaligo Jisasbolo te po wai, “Po ola mabo bidi, nago augwalibolo wei ponani po usu dao,” wali. ⁴⁰ Te Sadyusi dabe augwali agade wi baso, po me deli ma hanalu wabeo.

Jisasgo augwali te Godigo sa muani bidide hanalu wali

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Te Jisasgo augwalibolo te po hanalu wali, “Dagego te po wabo dao, ‘Te nosali asabo bidi Krai da, te polobadu bidi nogi Devit aga ogwa da.’ Dagego te po magi baso wabo dawe? ⁴² Buku me nogi Sam, te lotu teşabi po wabo buku tomode te bidi Devitgo te po aşani,

‘God agai eno Genuai Bidibolo te po wai, “Nage eno dolo nogo badude duayao. ⁴³ Nage tede duabadi, eno nago boi bidi dabe nago şağ şağ dologoba muaibao,

nago şağ şağ augwali tobolude agawaibao,” ‘ Devitgo te po aşani. ⁴⁴ Tama te po tomode Devit aga digi aga te Krai, te nosali asabo bidi, te bidide ‘Eno Genuai Bidi’ wali. Tama tibaso, Krai te Devitgo ogwa naga te menio, te agai genuai bidi mu dao,” Jisasgo te po wai.

Te bomo yai po ola mabo bidi dabego yali şe po

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Te we bidi tigidali augwali tede bidibadi, Jisasgo wali po odali. ⁴⁶ Tama Jisasgo aga po sabo bidibolo weyu, te po wai, "Dage dua dao, te bomo yai po koneai bidi dabede. Augwali godola pela bobobage ugwa gudama, bilama pabo dao, nogi yai bidi tiwai. Augwali godola pela te we bidigo bidi sisinibo pesagede augwalibolo siade dao omainogo, genuai bidi tiwai. Augwali mu godola pela lotu be tomode bidi gesabidide naga dualubo, genuai bidi tiwai. Augwali godola pela genuai nai tubo side augwali polalubo ni namide naga duawainogo ebo dao. ⁴⁷ Augwaligo te wilawe we dabego doado bage gisigilibo dao. Tiali goli, augwaligo tibo gedu haluasa po bobobage wabo dao. Tama nosali Godigo tigidali we bidide po tų ebo si, te tobage bidi dabe, te bomo yai po koneai dabe, augwaligo moni seęe mu saibao, te gasa we bidigo dwasianu seęe saibao," Jisasgo te po wai.

21

Magi nai meni yai wilawe wego aga mone ge dwasianunu Godibolo mani
(Mak 12:41-44)

¹ Te Jisas te Moni Lotu Be tempel tomode tonolo bilibadi, agai suali, te mone hauwa mu-nalubo bidi dabego augwaligo Godibolo masigi te halobage tomoba mubo agai suali. ² Tama Jisasgo suali, te magi nai meni yai wilawe wego dwasianunu nogeai mone ge si te halobage tomoba muani. ³ Tama sulama, Jisasgo tede bidibo we bidi dali te po wai, "Eno mu po dage dali obao, e magi nai meni yai wilawe wego mani

masigigo te tigidali we bidigo mani masigi aiyaba elaluali. ⁴ Te tigidali we bidi augwaligo masigi hauwa me badu munalubo. Augwaligo me badu naga Godibolo manio. Tiali goli, e we da masigi aga mu mina salio. Te we agai masigi tigidali Godibolo manio. Te we aga nai abela tuabo masigi mu mina salio,” Jisasgo te po wai.

Jisasgo te Moni Lotu Be tempel nosali dolaibao po wai

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Te bidi dabe me badugo te Moni Lotu Be tempel tede po wai, “Augwaligo te be dwagi yai masigigo auluai, te we bidigo Godibolo mani nai dabe me sisinama, te şe yai dao,” te po wali. Tialima, Jisasgo te po wali, ⁶ “E tõe elalubo nai dabe megi dagego subo, te sogo pedalobo side te dage dali boi bidi dabe augwaligo me gogologobeo masigi ugwadu munalubo masigi duluda aiyadu masigi agasi halo olama, tigidali pebedama, aiyaba şawaibao,” Jisasgo te po wai.

⁷ Te augwaligo Jisas hanaluyu, te po wali, “Po ola mabo bidi, te şe nisu pedalaibawe? E be dolabo maganubo side, te mena tiwai şe hasia pedalubo sulama, dago koneaibawe?” ⁸ Tama Jisasgo po weyu, te po wali, “Bidi hauwa asiyu, Jisas ena nogi waibao, Jisas asaibao wali, ena te Jisas ena e asalise, te po waibao, dage dali. Dage dua dao. Augwaligo dage ili po ola mawaibao. Tama augwaligo te po me waibao, ‘Asobo si te paba maga yagasobao.’ Tiali goli, dagego te po wabo bidi wali pigio. ⁹ Dagego odoyu da moni wabi hwibo po odobo si, teda dage didibili egio.

Ma, bidi dabe augwaligo te gavman sela şawai hagede wabi hwıbo po odobo si, te dage didibili egio. Te şe polo hasia pedaliyu polo yaibao. Tiali goli, te si polo siligobeo, tigidali nai silabo si polo asogobeo,” Jisasgo te po wai.

¹⁰ Jisasgo augwalibolo te po me wai, “Me bidi hanigo me bidi hani dali wabi hwıaibao. Te genuai bulude bidibo bidi hani mego te gasa genuai bulude bidibo bidi hani me dali hwıaibao. ¹¹ Genuai genuai geş e tşde pedalaibao. Me badu habu badu genuai nasi dali genuai gasi dali yaibao. Te dagalude te we bidi wi yabo moni haniani şe pedelaibao. ¹² Tiali goli, te tigidali şe pedalisişbadi, bidi dabe augwaligo dage tulama, dwai şe dage dali yaibao. Augwaligo dage te bomo yai po ola mabo be tomoba odasa pelama, po tş ela menama, tama augwaligo dage kalabus be tomoba muaibao. Eno nogi tobade dage şe ebadi, augwaligo dage te moni gavman tuni bidi gesabide odasa paibao. ¹³ Te dagego Godigo po wabo tş nigilu te eba. ¹⁴ Tama augwaligo dage dali te şe esişbadi, dagego te homu yao, te po tş ebo sogode duga digi tau sabo po dagego homude hasia dodola sigio. ¹⁵ Ena digi ena koneai bidigo po dage pedauwaliba muaibao. Te baso, dagego boi bidi dabego te po sela şanama aiyaba elalugobeo. ¹⁶ Dagego aya ida me, ama me, deli sibi dabe me, abagi me, augwaligo dage te gavman bidi dabego nogoba muaibao. Augwaligo dage me badu ela muaibao. ¹⁷ Tigidali we bidi augwaligo dage dali moni şeşe mu yaibao. Magi basowe? Eno nogi dage

dali bidibaso augwaligo tama tiaibao. ¹⁸ Tiali goli, dage bugagia mu bidaibao, dagego tobolude tobolu nisi me deli hagagobeo. Tama tibaso, wi egimio. ¹⁹ Dage bomo elama, bidao. Nono esisaşaso, dagego mu bidabo sogo nosali saibao,” Jisasgo te po wai.

Jerusalem hanu augwaligo dolaibao po Jisasgo wai

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Te Jisasgo te po me wai, “Te nosali dagego te ami bidi dabego Jerusalem be nani bagulibo maga dagego subaso, teda te Jerusalem hanu dolabo sogo paşa yagasali, te dagego koneaibao. ²¹ Tama te sogode te Judia tşde bidibo bage augwali te bulu duba wi pao. Tama te Jerusalem hanu tomode bidibo we bidi me, augwali te hanu taga peyu, gasa madiba wi pişo. Te bidi dabe hanu sesege badu bidibo bidi, augwali te hanu tomoba pelamuo. ²² Te sogode te Godigo te Juda we bidigo yali dwai şe wei ponabo sogo dao. Tama te side te Godigo bukude aşani po tigidali te nai igibilama walaibao. ²³ Tama te haliga yai we dabe dali, wai bşu ame megi tama mabo we me, te tobage webolo hobede yao. Genuai şeşş mu e tşde pedelaibao, te Godigo şeşş yai we bidi te sogo gegaibao. ²⁴ Tama te boi bidi dabego te Juda dabe me badu moni hwaşo ela muaibao, me badu nogo si dşlama, kalabus ilama, ođasa pelama, tama tigidali gasa tşba mugi paibao, tede mu bidimainu yaibao. Tama te boi bidi dabe, te Juda bidi hani isaşwai dabe, augwaligo te Jerusalem hanu mu dola silaibao, te aiyaba

elaluabao. Tama nosali te Juda hani isawai dabego Juda dabe aiyaba elaluabo si silaibao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

Nosali Jisas te Godigo Bidi Mu dagaludu asaibao

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-29)

²⁵ Te Jisasgo augwalibolo po me weyu, te po wai, “Te giligade me, te poluade me, te hode me te gasagi yai se pedelaibao, bidigo konesiabo se. Tama tode tigidali we bidi dwai homu elama, wi eyu, gela weyu, tebo side moni tamu ai dini asainogo u wabo augwaligo odoyu, wi yaibao.

* ²⁶ We bidi augwaligo homugo magi se e tode pedalogowe, te po waibao. Tibaso, augwali homude wi eyu, tigi aiyoge eyu, tibo isaibao. Magi basowe? Te dagalude ho dabe augwaligo tu mina sobaso, gegele bilaibao. ²⁷ Tama te ebo sogo ena te Godigo Bidi Mu ena gasa dagalu po medu asaibao, te eno moni bomo dali, moni ula dali asobo augwaligo te sogo sueibao. Te moni ula te giliga sesena pai nanobo tiwai yaibao. ²⁸ Hasia te se gagalama pedalubo side, te ebo sogo dage tobolu ugwanu elama, dolalua. Te side dage Godigo sabo silabo side paba yagasabao,” Jisasgo te po wai.

Kaiya solobo side te ebo sogo bodolu mabo po
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Te Jisasgo po me begelama, augwali dai wai. Agai te po wai, “Dagego kaiya dali gasa ni dabe me solobo subo dao. ³⁰ Tama dagego

* **21:25:** Ais 13:10; Ese 32:7; Jol 2:31; Ped 6:12-13

suju, gesi yabe pedalobaso da, te dagego konebo dao, te sogo poi pibo si tamadi pedalaibao. ³¹ Te tiwai me, te eno dagebolo megı pusali seęę pedalobo dagego subaso da, te dagego koneaibao, te Godigo we bidi tonalubo sogo polo paba asai yabo. ³² Eno mu po dage dali obao, megı e sogo bidibo we bidi augwali me badu bidibadi, te ebo sogo te seęę tigidali pedalaibao. ³³ Dagalı dali, tı dali tigidali pela silaibao, tiali goli eno po me munu me sia sogobeo,” Jisasgo te po wai.

Bugagia suao po

³⁴ “Te dage dua dao, bugagia suao. Dagego tigidali sogo bomai we tulama, aiyoge elamu dao. Tiyu dagego tigi tau sabo homu naga egio. Te tiwai kolesagago dage mesegelebaso da, teda te Bidi Mu asobo sogo dage polo asaibao, te enego hasa enebo tiwai yaibao. ³⁵ Te ena asobo sogo te tigidali tıde bidibo we bidibolo me te tiwai seę pedalaibao. ³⁶ Sesemane sogo dage bugagia suao, dua dao. Te seę eyu, tigidali sogo dage God hanalu wao, agai dagebolo aga bomo momainu yao. Tama tilama, tigidali te seę dageba pedelaino yali da, te dage geda munama ela soeibao. Tiyu da, dage ena gesabide bugagia dolaluaibao, ena da te Godigo Bidi Mu dao,” Jisasgo te po wai.

³⁷ Te tigidali sogo Jisasgo po augwali we bidi dali Moni Lotu Be tempel tomode ola mawai. Tilama, te hulide Jisas aga bulu du me nogi Oliv teba pigı pabo dao. ³⁸ Tigidali we bidi augwali kigamu mu aselama, te Moni Lotu Be tempel tomoba bulama, Jisasgo po odainogo yai, tigidali sogo.

22

Bidi me nogi Judas agai Jisas te tuni bidi dabego nogode mabo bodolu mani

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Te olo bidibo sogo me paba yagasaibao. Tama te sogo te Juda dabe augwaligo ‘Te polobadu mu Godigo dago wai nõu dabe mu ela soyu, elisawani sogo da’ weyu, augwaligo te sogo bo disawai nai bret tubo dao. Te olo bidibo sogo nogi Pasova dao. ² Tama te pris tuni bidi dabe me, te Juda dabego bomo yai po koneai bidi dabe me, augwaligo te Jisas elabo sunumi gegali. Tama augwali te we bidigo suidali weyu, wi yali. Tama tibaso, te we bidi suidali weyu, augwali te po geme miani.

³ Te dwai haubo noma bidi Satan agai te bidi me nogi Judas aga homu tomoba pai. Te Judas aga te Keriot bulu bidi dao. Tama Judas te Jisas wali tigidali sogo pabo bidi nogo si olama, sağa me badu si tomode bidali bidi dao. ⁴ Tama Satan te bidi Judas aga homu tomoba pelama, tama Judas pelama, te pris tuni bidi dabe me, te Moni Lotu Be tempel tonalubo se ebo tuni enesigi bidi dabe me augwali dali agai po miani. Agai te Jisas augwaligo nogoba mubo sunumi nigabo po wali. ⁵ Tibaso, augwali homu dwagi yai yali. Augwaligo po weyu, te po wai, “Nage dago mone ge mawaibao.” ⁶ Judasgo te po wali, “Dagego po usu dao.” Tama agai te Jisas augwaligo nogoba mubo sunumi gegebo gagalali. Agai tonaluali, me sogo te we bidi hauwa te Jisasde bidisiabaso,

tebo sogo agai Jisas te tuni bidi dabego nogoba muaibao.

Jisas wali pabo bidi sigo te Pasova tubo nai sisi egi pai

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Te bo disawai tubo nai bret tuabo olo bidibo side, deli sogo silama, te kibu sipsip wai elebo bodolu sogo yagasali. Sipsip wai eleyu, te Juda dabego ma koneani, 'Polobadu Godigo dago nõu dabe ela soyu, elebe.' ⁸ Tama Jisasgo aga bidi Pita dali Jon dali "Dage si pao" augwali sibolo weyu, te po wai, "Dage si pelama, te nai sisi egi pao, te dago Pasova tubo nai," te po wai. ⁹ Tama augwali sigo te po hanalu wai, "Nago homu da sigo te tubo nai menade sisi yaibawe?" ¹⁰ Jisasgo augwali sibolo te po wai, "Dage si te moni be nani tomoba pao. Tama tũdu pobadi, şe ebo bidi me deligo baketgo aĩ tulama, tolasa peyu dage si tiũa asaibao. Te bidi wali dage si pao. Tama be tomoba te bidi pobaso da, dage si me te be tomoba pao. ¹¹ Dage sigo te be page bidibolo wao, 'Po ola mabo bidigo nagebolo te po walio, "Nago be tomode te ena dali, eno bidi dabe dali, dage te Pasova nai tuabo be habu menadewe?" ' ¹² Tama te bidigo dage si ugwadu moni be habu ola mawaibao. Tede te nai tuabo ni nami me dua yabo ni nami me agai şe ebo bagego te sisila muai dao. Te be habude dage sigo te tubo nai sisila muao," Jisasgo te po wai. ¹³ Tama te bidi si pelama, Jisasgo wali po gilama, te şe pedalali. Tama augwali sigo agai wali po wali pelama, te tubo nai sisila muani.

*Jisas aga wali bilali bidi dabebolo diluai nai
bret me wain aı manio*

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)

¹⁴ Te Pasova nai tuabo sogo pedalali. Tama Jisas te beba aselama, te aga te nai tuabo ni namide dua yali, te aga po sela pabo bidi dabe te aposel bage augwali me tede dua yali. ¹⁵ Jisas augwalibolo te po wai, “Eno homugo godola pelama, te dago wai nõu hani te Israel dabe bugagia bidimainu sula tagalu ela soale side ma kone palu tubo nai Pasova dage dali megı tama tueibao. Tilama, nosali ena dene saibao. ¹⁶ Eno mu po dagebolo obao, eno e Pasova nai dage dali ma tugobeo. Tama e nai ma tusiabadi, te Godigo we bidi tonalubo sogo gagalama, e nai tuabo se page hania mu pedelaibao. Tama te sogo eno ma tueibao,” Jisasgo te po wai.

¹⁷ Te Jisasgo agai te bono du kaneme wain we pagawai kap selama, Godibolo usu da po olama, tama aga bidi dabebolo mayu, te po wai, “Dage te bono du kaneme wain we selama, duga hasi tomode dobola selama, tuo. ¹⁸ Eno dagebolo obao, megı tama gagalama, eno bono du wain we ma tugobeo. Tama tusiabadi, te Godigo agai we bidi tonalubo sogo pedalabo sogo eno e nai ma tueibao,” Jisasgo te po wai.

¹⁹ Te Jisasgo agai te diluai nai bret me selama, Godibolo nage usu dao olama, tama te nai bret nogogo togolama, aga bidi dabebolo dobawai. Agai te po wai, “E nai eno tigi mi dao. Eno dage tau somainogo mobao. Tuo. Ena isilama, dage nosali tama tuyu, ena konealu bidao,” te po wai.

²⁰ Te nosali genuai nai tulama, te Jisasgo agai te diluai nai bret dobayu yali tiwai egi pelama, te bono du kaneme wain wę me tama tiali. Agai te po wai, “E bono du kaneme da, te eno kaneme dao. Gesi tų eno kanemego nigaibao, dage God dali mu kęą somainogo, eno kaneme gelebao. *

²¹ Dagego suao. Ena te boi bidigo nogoba muabo bidi ena dali ede bidibao. ²² Ena da te Godigo Bidi Mu da. Ena te Godigo polobadu tų nigilai te tųdu paibao. Tiali goli, ena te boi bidi nogoba muani bidi tede ena hobede mu ebao,” wali.

²³ Te Jisasgo te po obaso, agai bidi dabe augwa hasi hanalua peyu, dego te kolesaga yaibawe, augwa hasi te po wai.

Da tomode de polalubo bidi dawe?

²⁴ Te Jisas wali pabo bidi dabe augwa hasi konila yali. Tama konila po weyu, te po wai, “Da tomode mena bidi te polalubo bidi dawe?”

²⁵ Jisasgo te po augwali dali wai, “Te Juda bidi hani isųwai dabego tobolu bidi dabe augwaligo bomo elalu, te we bidi tonalubo dao. Augwali genuai bidi bidibo dao. Augwaligo te we bidigo te tuni bidibolo wiegi yai bidi dao omainogo ebo dao. ²⁶ Tiali goli, te we bidi dabego te wabe. Tiali goli, dagego te tobage sę egio. Menio. Dage polalubo bidi homu ebaso da, teda dage nosali bidi tiwai bidao, gesi bidi tiwai. Dagego tobolu bidi bidabo homu eyu da, dage sę bidi tau sabo bidi bidao. ²⁷ Mena bidi polalubo bidi dawe? Te saide dualama nai tubo bidi dawe? Te sę tau sabo bidi nai poude togola magasobo bidi dawe?

* **22:20:** Jer 31:31-34

Te saide dualama nai tubo bidi naga te polalubo bidi dao. Tiali goli, ena dage tomode bidiyu dage şe tau sabo bidi dao,” Jisasgo te po augwalibolo wai.

²⁸ “Te polobadu te şe pedelama, enaba te haniani şeşe asainogo yai digi, dage ena dali bidai dao. Tama dagego ena taga soai menio. ²⁹ Eno Ayago we bidi tonalubo şe enabolo mawai. Tiali gilama, eno te şe dagebolo mobao. ³⁰ Nosali eno tigidali we bidi tonalubo side, dage ena dali hodobo nai tuagameo. Tama dage te tobolu bidigo duabo ni namide dualama, tama dagego te Israel bidi hani nogo si olama, şağa badu si te we bidi hani po dodolobo hani bidagameo,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai.

Jisasgo te po wai, “Pita, nago ena tudiba muaibao”

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ Te Jisasgo te bidi Saimonbolo weyu, te po wai, “Saimon, Saimon, nage odao. Te dwai haubo noma bidi nogi Satan agai dage dayu, usu sainogo, agai God hanalu wali. Tama Godigo ‘Ao’ wali. ³² Satango te şe yainogo yai digi, eno nage tau sainogo, God hanalu wali, ‘Saimon tau sao. Agai homu kolesaga tigidali nageba mubo şe tagalidali weyu, nago Saimon tau sao.’ Tama Saimon, nosali nage begasa, ma aselama, tama nago naga ama dabe bomo mayu daş walao,” Jisasgo te po wai. ³³ Pitago Jisasbolo wai, “Genuai Bidi, ena nage dali kalabus paibao. Ena nage dali isabo me sisi yalio,” Pitago te wai, Jisas dali. ³⁴ Jisasgo Pitabolo te po wai, “Pita, eno

nagebolo obao, e sogo hulide te ba kakaruk po wasiɓbadi, tama nago sela sogo waibao, 'Eno Jisas nogi konebe.' Te po nago waibao," Jisasgo te po wali.

Jisasgo sela po wai, gamugi dage masigi po dali, wa po dali, hwa ge po me

³⁵ Jisasgo te po aga wali bilali bidi dabe augwalibolo wai, "Polobadu eno dage te se egi pao weyu, duga gamugi dage masigi dali, wa dali, saɓa nadoba dali sela pigio, te po wai. Tiali sogo, dage nai me deli saɓa paidawe?" Jisasgo augwali dali te po wai, tama augwaligo "Menio," te po wai. ³⁶ Jisasgo augwali dali te po wai, "Tiali goli, megi te gamugi dage masigi munalubo bidigo te nai sao, te wa munalubo bidi me aga wa sao. Tama hwa ge meni yai bidi da, teda aga ugwa menama, gasa bidigo abelama, te ugwade sai masigigo te moni hwa ge sao," Jisasgo te po wai. ³⁷ "Magi basowe? Bukude wali po augwaligo te po wai, 'Augwaligo homude augwaligo aga dali dwai bidi dabe dali sisilai dao,' wali. Tama eno dagebolo obao, tigidali po bukude wali po tiwai ena dali nai gilama walaibao. Ena tɔde bidibo sogo tamadi sia saibao," Jisasgo te po aga bidi dabebolo wai. *

³⁸ Augwaligo te po wai, "Genuai Bidi, nago suao, dago moni hwa ge si e dao." Jisasgo sulama, augwalibolo te po wai, "Te tama usu dao."

*Jisasgo te Getsemani gide Godibolo po wai
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

* 22:37: Ais 53:12

³⁹ Te Jisas te be taga peyu, te bulu du nogi Oliv teba pali, aga polobadu hauwa sogo teba pai dao. Tama aga bidi dabe augwali aga wali pai. ⁴⁰ Tama Jisas te bulu du Olivba sabolama, aga bidi dabebolo te po wai, "Dagego Godibolo hanalu po wao, te Satango dage dwai se tomoba gegidali weyu." ⁴¹ Tama Jisasgo augwali taga peyu, aga dwasianu bobenu gana palio. Agai kidu toba sugunama, Godibolo po weyu, te po wai, ⁴² "Eno aya, nago homugo usu da wida, te sege enade elalubo dagala sayao. Tialima, nago eno homu wali pelamuo. Naga homu kolesaga naga wali pao," Jisasgo te po wai, aga Aya dali. ⁴³ [Tama Godigo se ebo mobo ensel bidi me deli dagaludu asiyu, pedelagaselama, te Jisasba bomo mayu tau sali. ⁴⁴ Jisas aga homu sege mu ebaso, Godibolo aga hanalubo po bomonama wai. Tama Jisasgo tigide te posolo we kisu yai, te we te toba tuloluai, te kaneme tiwai.]

⁴⁵ Te Jisasgo aga Godibolo wali po silama, tama hodaluama, tama aga bidi dabe pageba ma pali. Tama augwali godege pibo aga suali. Augwali homu sege mu ebaso, tama augwali godege piyai. ⁴⁶ Tama agai augwalibolo te po wai, "Ya, dage magi baso pibawe? Hodaluião. Godibolo hanalubo po wao, te Satango dage dwai se tomoba gegidali weyu," Jisasgo te po wai.

*Judasgo Jisas te boi bidigo nogoba muani
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)*

⁴⁷ Te Jisasgo aga po obadi yaide, tama genuai bidi hani paba asali. Te bidi Judas te Jisas wali pabo bidi nogo si olama, sağa me badu si tomode

bidali, te bidi polasa asai. Tama aga aselama, Jisas dali paba kisa sagasai. ⁴⁸ Tiali goli, Jisasgo agabolo te po wai, "Judas, ena da te Godigo Bidi Mu dao. Nago kisa sagasu, ena te boi bidi dabego nogoba mubawe?" ⁴⁹ Jisasgo bidi dabe augwaligo te şe pedalabo maga ebaso, augwaligo te po wai, "Genuai Bidi, nago usu da wida, dago te boi bidi dabe hwa gego elaibao," te po Jisas dali wai. ⁵⁰ Tama te tamadi asai bage tomode te pris tuni bidigo şe ebo bidi me deli bidai. Tama Jisas wali pabo bidi mego te bidigo dolo nogo badu olo moni kago hwa go togwa şawai, tama te olo toba tuloluai. ⁵¹ Tiali goli, Jisasgo te sulama, te po wai, "Tagalao. Me menio." Tama agai nogo te boi bidi oloba muai, tama te olo dwagi yai ma yai.

⁵² Te Jisasgo agai po wai, te pris tuni bidi dabe me, te Moni Lotu Be tempel tonalubo tuni enesigi bidi dabe me, te monu dabe me, augwalibolo agai po wai, augwaligo aga tuainogo asali baso. Agai te po wai, "Dagego moni kago hwa dabe, wabi dabe sesali da. Te dagego nai wi sai bidi nogo tulama, sela painogo asobo a go yaliwe?" Jisasgo te po boi bidi dali wai. ⁵³ "Tigidali sogo dage dali ena te Moni Lotu Be tempel tomode bidai dao. Te sogo dagego ena me sai menio. Tialima, megi e sogo dagego Godigo bodolu muani side dao, dagego duga homu wali pia. Megi Satango bomogo şe ebo side dao," Jisasgo te po te boi bidi dabe dali wai.

Pitago te po wai, "Jisas eno konebeo"
(*Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon*

18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Te Jisasgo aga po ola silibo si da, augwaligo aga nogo pageabi elama, sela pai. Augwaligo Jisas odasa peyu, te Godibolo te polalubo tuni pris bidigo beba pai. Tama Pita me augwali wali pai. Tiali goli, aga digibulu gana bidai. ⁵⁵ Te bage augwaligo sia te be mesalode nogai, sia kedau tuenu. Tama Pita me augwali dali dualama, sia te gogo tueinu dua yali. ⁵⁶ Te be tomode şe ebo wego Pita suai, te sia ulade. Te wego aga gedu diliasa tonaluyu, te po wai, "Te bidi me Jisas dali bidibo eno suai dao," te po wai. ⁵⁷ Hogwa siyu, Pitago te po wai, "Ena menio. We, nago wabo po eno te Jisas konebeo," Pitago te po wai. ⁵⁸ Nosali gana gasa bidi mego Pita sulama, te po wai, "Nage me te Jisasgo hani dao." Tiali goli, Pitago te po wai, "Abagi, ena mu menio." ⁵⁹ Nosali bidama, gesege elama, gasa bidi mego po bomonama, te po wai, "Mu tama dao. Te bidi me Jisas dali bidai dao. Te bidi Galili tş bidi tama dao, Jisas tiwai," te po wai. ⁶⁰ Tiali goli, Pitago te po wai, "Abagi, nago te wabo po eno konebeo." Agai te po tama obadi, ba kakaruk po wai. ⁶¹ Tama te kakaruk po ma wabo si, Jisasgo begelama, Pitaba tonani. Tama Pitago Jisasgo aga dali polobadu gana wali po ma koneama, "Te sogo hulide ba kakaruk po wasişbadi, tama nago sela sogo te po waibao, 'Eno Jisas konebeo,' waibao." ⁶² Tama Pita agai Jisasgo te wali po ma koneagasu, buluba pelama, moni gela mu wai.

*Augwaligo Jisas gisugu maiyu, eleyu yai
(Mak 14:65)*

⁶³ Te Jisas tonalubo bidi dabe augwaligo dwai dwai haniani po aga dali weyu, te aga eleyu yai. ⁶⁴ Augwaligo Jisas ugwago gedu haluama, nogogo elama, agabolo hanalu wali, “Dego nage elaliwe? Te nosali asabo nai konea pai profet bidigo wali po tiwai wao,” te po wai. ⁶⁵ Tama augwaligo bidi posobo dwai po hauwa Jisas dali wai.

Augwaligo Jisas kaunsil bidigo gedude po tu ela mawai

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Te nosali te giliga pedelai, tama te Israel bidi hani tobolu bidi dabe dali, te pris tobolu bidi dabe me, te Juda dabego bomo yai po page koneani bidi dabe me, augwali tigidali sisinai, tama augwaligo po kaunsil bidigo po wabo gilama, te po wainogo yai. Tama te Jisas tonalubo bage augwaligo Jisas kaunsil geduba odasa pai. Te kaunsil dabe augwaligo te po wai, ⁶⁷ “Nago dabolo wao, nage Godigo sa muai nosali asaibao wali bidi Krai dawewe?” Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, “Eno dagebolo weyu da, te dagego te po mu po dao homu egobeo. ⁶⁸ Tialima, eno dagebolo me dagego homu ena da te Godigo sa muai bidi dawewe hanalu da, te dagego eno po wei ponogobeo,” Jisasgo te po wai, augwali dali. ⁶⁹ “Tiali goli, meggi me, tigidali sogo nosali me, te Godigo Bidi Mu te bomo tigidali elalubo Godigo dolo nogo badu bidaibao, polalubo bidi bidabo madide. Ena da te Godigo Bidi Mu dao,” Jisasgo te po wai.

⁷⁰ Te bidi dabe tigidaligo te po wai, “Tama nage te Godigo Ogwa mu dawewe?” Jisasgo te po wai,

“Dagego enabolo wali po tiwai, ena tama dao.”
71 Augwaligo te po wai, “Dago magi baso gasa bidi i olama, te bidigo Jisasgo dwai se yali po pusaibawe? Te Jisas aga digi aga pedauwalidu ena da Godigo ogwa da wali dwai po te dago megi tama odalio,” te Juda bagego te po wai.

23

Juda dabe augwaligo Jisas augwa kiap tuni bidi gedude dodolama, po tu ela mawai
(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

1 Te genuai bidi dabe augwali tigidali hodalu, te po wai, “Jisas te kiap tuni bidi bidibo madi selasa pao,” wai. Te gavman tuni bidi nogi Pailat dao. 2 Augwaligo gagalama, Jisas tu ela mayu, te bidi Pailat gesabide. Augwaligo te po wai, “E bidigo da hanigo ebo kolesaga dolali. Jisasgo da dabe weyu, dago gavman tuni bidi Sisarbolo takis masigi magio homu ebo dao. Tama Jisasgo dabolo habu selebo po weyu, te po wai, ‘Ena da, Godigo sa muyu asaibao wali bidi Kraisi dao. Te ena tuni bidi dao,’ Jisasgo te po wai dao,” augwaligo te po wai. 3 Tama tuni bidi nogi Pailat agai Jisasbolo hanalu, te po wai, “Nage da, te Juda bagego tuni bidi dawewe?” Jisasgo te tuni bidibolo po weyu, te po wai, “Naga digi te po obao, ena tama dao,” Jisasgo te po wai. 4 Tama te tuni bidi Pailat agai te pris tobolu bidi dabe me, te sisinai Juda we bidi me, augwalibolo weyu, te po wai, “E bidi agai dwai se yali po page eno suali menio.” 5 Tiali goli, augwaligo po bomonama ma weyu, te po wai, “Agai po te Juda we bidibolo

mobaso, tigidali we bidi dwai homu hogodolai. Agai te po Galili bulude gagalama, te şe megi eba me sela asalio,” augwaligo te po Jisasde wai, te bidi Pailatbolo.

Augwaligo Jisas Herot bidibo digi odasa pelama, tu ela mawai

⁶ Te kiap tuni bidi Pailatgo augwaligo wali po odama, augwalibolo hanalu wai, “Te bidi Jisas te Galili bulu bidi dawew?” ⁷ Augwaligo “Aga te bidi Herotgo tonalubo tede bidibo bidi dao,” wali. Tama te po odama, Pailatgo “Aga Herotba sela pao, agai te po tu odomainogo,” wali. Tama te sogo Herot te Jerusalem be nanide osogo bidibadi dao.

⁸ Te bidi Herotgo Jisas sulama, agai homu dwagi yai yali. Agai Jisasgo ebo şe po odai, tama agai Jisas polobadu suainogo yai, hauwa sogo. Agai homugo eno te bidi Jisas agai bomai şe ebo eno sueibao, te homu polobadu yai dao. ⁹ Tama tibaso, Herotgo Jisasbolo po hauwa hanalu wai. Tiali goli, Jisasgo agai po me wei ponebeo. ¹⁰ Tama te pris tuni bidi dabe dali, te Juda dabego bomu yai po mu koneai bidi dabe me, augwaligo paaba aselama, augwaligo Jisas po tu bomonama mu wai. ¹¹ Tama Herot dali, aga enesigi bidi dabe dali, augwaligo Jisas dali dwai dwai haniani po olama, Jisas mu dolai. Augwaligo dwagi yai ugwa selama, Jisasbolo sabili mubo aq yai. Tama te tiwai elama, augwaligo gisugu wai. Tama elama, Herot agai “Jisas te kiap tuni bidi Pailatba ma odasa pao,” te po wai, tama augwaligo aga odasa pai. ¹² Polobadu Herotgo te kiap tuni bidi Pailat

dali augwa si wado yai. Tialima, megi augwali si abagi gagawai.

Kiap tuni bidi Pailat agai Jisas te ni agede elao wai
(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16*)

¹³ Te kiap tuni bidi Pailat agai te pris tuni bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe dali, te olo we bidi dali i wai, tama augwali sisinai. ¹⁴ Tama augwali sisinama, agai augwalibolo te po wai, "Dagego e bidi Jisas ena pageba sela asali dao. Dagego te po wai, 'Jisasgo dago we bidigo ebo kolesaga dolai,' te po wai. Eno aga te po hanalu wali, duga gesabide. Tama dagego odao. Eno Jisasgo yali magi seęę agai me ebeo. Dagego aga tų ela mani te agai seęę yali eno me subeo," Pailatgo te po wai. ¹⁵ "Herot agai Jisas dabolo ma tagala palali, dago Jisasde po tų odomainogo. Tama tibaso, dago koneani, Herot me agai Jisas agai seęę yali me subeo. Tama tibaso, dena Rom dabego bomo yai pode, e bidi dago elegobeo," Pailatgo te po augwali dali wai. ¹⁶ "Tama tibaso da, eno e bidi bięo naga elama, olo tagala palaibao," te po wai. ¹⁷ [Te tigidali sogo te Pasova nai tuabo olo bidibo side te Pailatgo kalabus bidi me deli te we bidibolo olo tagala palobo dao. Pailatgo augwaligo po wali pelama, bidi me augwaligo saibao wabo bidi augwalibolo tagala palobo dao.] ¹⁸ Tama tigidali we bidigo moni i mu wai, "Te bidi elao, tama te bidi nogi Barabas dabolo olo tagala palao," te we bidigo te po wai.

¹⁹ Te bidi Barabas agai gavman dali te hanu Jerusalem tomode wabi hwjai, tama agai bidi

me ela muai, tama augwaligo te bidi kalabus tomoba muai dao. ²⁰ Tama Pailatgo te we bidi dali po ma wai, agai Jisas tagala palainogo yai. ²¹ Tialima, augwaligo i weyu, te po wai, “Te bidi ni nami agede elao, te bidi ni nami agade elao,” te po ma weyu, ma weyu yai, te Juda we bidigo. ²² Tama Pailatgo sela sogo te we bidibolo wai, “Magi basowe? Te e bidi Jisasgo mena dwai se yaliwe? Eno agai dwai se yali me subeo. Tama tibaso, dena Rom dabego bomo yai pode, e bidi dago elegobeo. Tama aga eno bigo naga elama, olo tagala palaibao,” Pailatgo te po wai, te we bidi dali. ²³ Tiali goli, augwaligo bomo mu yai, augwaligo moni i bomonama mu wai. Te Pailatgo Jisas elamuo po augwalibolo omainogo, te augwaligo i wabo elabo pogo Pailatgo po aiyaba elalui. ²⁴ Tama tibaso, Pailatgo po weyu, te po wai, “Te usu dao. ²⁵ Eno dagego po naga odaibao.” Te bidi nogi Barabas te gavman dali wabi hwinama, bidi ela muai. Tama te bidi augwaligo kalabus tomoba muai dao. Te we bidigo te bidi Barabas ma augwaligo sainogo te po wai, tama Pailatgo te bidi augwalibolo tagala palai. Tama te Pailatgo te we bidigo homu wali peyu, tama Jisas augwaligo nogoba muai.

Augwaligo Jisas ni pedaide elai

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Te enesigi bidi dabe augwaligo Jisasbolo aga elabo ni pedai tola olama, tama aga tolasa pai, te aga elabo pesageba. Tama augwali Jerusalem be nani taga sobadi, tomode te bidi me nogi Saimon augwaligo suali. Te bidi aga page

bulu Sairini, tama megı aga Jerusalem tomoba painogo sobadi, tama te enesigi bidi dabego te bidigo Jisas tau selama, te ni pedai tolao wai. Tama geasa pelama, te bidigo te ni agai nagede tolama, Jisas wali pai.

²⁷ Te hauwa we bidi augwali Jisas wali pai. Tama te wali pabo we dabe hauwago Jisas hagede augwaligo gela weyu, te hobede ebo didigi weyu yai. ²⁸ Tialima, Jisas begelama, te we dabe dali te po wai, "Dage Jerusalem we dabe, dage ena hagede gela wagio. Tiali goli, duga hagede gela weyu, duga wai bõu hagede gela weyu yao. ²⁹ Odao. Nosali te sogo pedelaibao, tama augwaligo te po waibao, 'We dabe augwali wai ame nisiãbo we dali, te wai ame nisiãwai we dali, te we dabe augwali wai ame masiãwai we dali, te augwali dwagi yai homu mu yagameo.'

³⁰ Tama tebo sogo da, augwaligo te bulu dubolo te po waibao, 'Te bulu du, dage daba degasa dulao.' Tama te dwasianu bulu dubolo me te po waibao, 'Dagego da mesega sao,' te po waibao. * ³¹ Megi da dwagi yai si digi, augwaligo enabolo dwai şe ebao. Tama nosali te dwai si dageba asobo si, augwaligo dagebolo dwai şe mu yaibao," Jisasgo te po wai.

³² Te ami enesigi bidi dabe augwaligo gasa bidi me si te sela asai. Te bidi sigo dwai şe yai, augwaligo te bidi si Jisas dali elainogo sela asai.

³³ Augwali bulu meba sabolai, te bulu nogi diligo

* **23:30:** Hos 10:8; Ped 6:16

tobolu dao. Te bulu dude augwaligo Jisas ni nami pedaide neligo enama, te ni nami pedaide dađ dagana ulai, te ni tōba bulai. Augwaligo te dwai se yai bidi si me ni namide neligo enama, te ni pedai si tōba bulai. Te bidi me Jisas dolo nogo badu muai, me bidi Jisasgo pobase nogo badu muai.

³⁴ Te Jisasgo te po wai, “Aya, nago augwaligo dwai se yali sege sela sayao. Augwaligo enade ebo se sege augwaligo konebeo.” Tama te ami bidi dabe augwaligo satu gagali elama, Jisasgo gudubo ugwa dabe augwa dobola sai. ³⁵ Tama te Juda we bidi augwali dololaluyu, tigidali se tonolaluyu bidai. Te tobolu bidi dabego Jisas dali dwai po haniani wai, “Jisasgo gasa bidi dabe naga tau salio. Aga Godigo mu sa muyu asaiba wali te bidi Krai mu da wida, te Jisas aga digi ma tau sao,” te tobolu bidi dabego te po Jisas dali wai. ³⁶ Te ami enesigi bidi dabe augwaligo me Jisas dali dwai haniani po wai. Augwaligo paaba aselama, Jisas dwai ha ebo ai mawainogo yai. ³⁷ Augwaligo po weyu, te po wai, “Mu tama, nage te Juda we bidigo tuni bidi da wida, teda naga digi naga ma tau sao,” augwaligo Jisas dali te po wai.

³⁸ Tama te dwasianu ni namide aseyu, te po wai, “Te bidi te Juda we bidi dabego tuni bidi dao,” tama olama aseai. Tama te dwasianu ni namide augwaligo aseani po te ni pedai ugwađu daide neligo enai.

³⁹ Te dwai se yali bidi me si augwaligo ni namide walai me bidi deligo Jisas dali dwai po wai, “Jisas, nage da we bidi tau sai hagede sa

muani bidi Kraisa da wida, naga digi tau siyu, dadi si me tau sao,” Jisas dali ni namide walai bidi mego te po wai. ⁴⁰ Tialima, me bidigo te po odama, te bidi dali wado po wai, “Nago God dali wi ebewe? Nago sege Jisasgo sege tiwai sali. ⁴¹ Augwaligo da si elali da, te augwaligo doloba pai kolesaga yalio. Da sigo sege sali da, te usu tama da si yali sege tialio. Tiali goli, e bidi Jisas da, agai magi dwai se deli ebeo,” Jisas dali elali bidi mego te po wai. ⁴² Tama te nosali po wali bidigo Jisasbolo te po wai, “Jisas, nosali nage tuni bidi pedelama bidibo side, nago te sogo ena kone palao,” te bidi mego Jisas dali te po wai. ⁴³ Tama Jisasgo agabolo weyu, te po wai, “Eno nage dali mu po obao, megi tama nage ena dali bugagia bida bida pabo bulude bidaibao,” Jisas te po te bidi dali wai.

Jisas ni pedaide mu isai

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Megi te sia tomode dao, tiali goli te sia ge isai, tama be hulua sabo aq yai. Tigidali tq mu hulua siyu ebo tiwai elalubadi, sia ge pio mu egi pai yali. ⁴⁵ Tama te genuai ugwa te Moni Lotu Be tempel tomode walaluali ugwa te tomode mu togwa pai, tama pedai si nigai. * ⁴⁶ Tama Jisasgo i bomonama mu wai, “Aya, ena mobo eno naga nogoba mubao,” Jisas te po tama olama, tama aga mu isai. ⁴⁷ Te enesigi bidi dabego tuni bidigo te se suai, tama agai Godigo nogi ugwaba siyu, agai te po wai, “Mu tamao, te bidi Jisas doloba pai bidi mu dao,” te bidigo te po wai. ⁴⁸ Tama

* **23:45:** Sai 26:31-33

tigidali we bidi sisinama, te bidi sela elai hagede baso, tonaluai. Augwaligo te Jisas isibo suali. Tama homu dene eyu, augwa nogo pagasa, tama augwa beba pai. ⁴⁹ Tiali goli, Jisas aga abagi dabe dali, te we dabe me Jisas wali Galili buludu asai, augwali digibulu gana dolaluai. Tama augwaligo te şę tigidali suai, te we bidi dabego.

Augwaligo Jisas tigi selama, masigi dedage tomoba muai

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰ Te bidi me deli bidai, te bidi nogi Josep. Te bidi aga Judia tų hanu bidi dao, te hanu nogi Arimatea. ⁵¹ Aga dwagi yai doloba pai bidi bidai. Agai te Godigo we bidi tonalubo sogo asobo tonaluyu bidali. Tama aga te Juda dabego kaunsil digi, agai te meba kaunsil dabego Jisas elabo homude ao wabeo. ⁵² Te bidi Josep te gavman tuni bidi Pailat bidibo digi pelama, te po wai, "Eno Jisas tigi saio," wai. ⁵³ Tama Pailatgo "Sao," wai. Tibaso, Josep pelama, Jisas tigi tųba sela dulai. Tama Jisas wiegi yai tedela yai nami ugwago belai, tama Jisas gų page meba mugi pai. Te gų page augwaligo moni genuai masigi tomode nigai. Tama polobadu augwaligo bidi me musiųwai digi, gesi mu dao. ⁵⁴ Te sogo Fraide dao, te Juda dabego Sabatde tuabo nai sisi ebo sogo dao. Tama te Sabat tamadi tama pedalainogo ebao.

⁵⁵ Te we dabe augwali Galili buludu Jisas dali asai, augwali Josep wali pai. Tama augwaligo te gų page suai. Tama Josepgo Jisas tigi mena tama mubo, te me te we dabe augwaligo suai.

⁵⁶ Augwaligo polo suai, tama te we dabe augwali augwa beba ma pai. Tama te we dabe augwaligo wel dabe me, denami yai dwagi yai nai me sisila muai, te Jisas tigide mumainogo, aga tigi daumua pidali weyu.

Te Sabat sogo gagalali. Tama tibaso, Godigo bomo yai po wali peyu, augwali olo bidiyu, toma tuali.

24

Jisas gu pagede ma hodaloai
(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10*)

¹ Te Sabat sogode olo bidama, te sogo kigamu Sande kigamu augwali te we dabe gu pageba ma pai. Augwaligo te dwagi yai denami yai nai me, wel dabe me sela pai, polobadu augwaligo sisila muai. ² Tama augwali te gu pageba sabolama, te gu page sunumi daŋ wali genuai masigi augwaligo suai, te gu page sunumide munalubo sube, te masigi augwaligo hogogo bele pelama bogo badude munalubo suai. Tama tibaso, te we dabe augwali te gu page tomoba pai. ³ Tiali tama, augwaligo Genuai Bidi Jisas tigi munalubo subeo, te ola be masigi tomode. ⁴ Te we dabe augwaligo te tiwai subaso, tama augwali homu hauwa mu yai. Tama augwali we dabe kolesaga tuŋ pelama, umula pela muai. Tama augwaligo tonalubadi yaide, bidi si polo pedelama, tede dolalualai. Te bidi sigo ugwa da mu udula pela muai. ⁵ Tama te we dabe augwali wi elama, augwa gesabidi tŋba tonolualai. Tialima, te bidi sigo augwalibolo te po wai, “Magi baso dagego te bidibo bidi

te isai bidi gų pagede gegebawe? Te Jisas ede bidibeo. Jisas ma hodaloai dao. ⁶⁻⁷ Dagego Jisas agai dagebolo mani po ma kone palao, Jisas Galili bulude bidiyu te po wai, 'Ena da te Godigo Bidi Mu dao. Tama augwaligo ena te dwai şe ebo bidi dabego nogoba mawaibao. Tama augwaligo ena te age sai nide elama, tama sela sogo gų pagede munaluama, ma hodaluaiobao,' agai te po wai," te bidi sigo te po wai, te we dabebolo. ⁸ Tama te we dabe augwaligo Jisasgo polobadu wali po ma augwaligo koneai.

⁹ Te we dabe augwali ma pai, tama augwaligo Jisas wali pabo bidi nogo si olama, şağ badu deli bidi dabebolo te augwaligo odali po dali, suali şe dali pusali. Tama augwaligo gasa we bidi dabebolo me te yali şe po wai. ¹⁰ Tama te po wagi pali we dabe augwaligo nogi e dao. We me nogi Maria, te Makdala bulu we dao. Te we me aga nogi Joana. Te we me aga nogi Maria, aga ogwa nogi Jems. Te we dabe augwali bidai, augwali te we dabe dali gasa we dabe me bidai, te we dabe augwaligo te po Jisas aga wali pabo bidi dabe dali wai. ¹¹ Tiali goli, Jisasgo bidi dabe augwaligo homu te we dabego wali po olo tama me te obao, homu yai. Tama augwaligo te we dabego po homuba dağ olama mube, augwaligo homugo tibo po wabao homu yai.

¹² Tialima, Pita polo pelama, gų page sugi pai. Tama Pita te gų pageba sabolama, tudi basia selama, te masigi tomoba suai. Tama agai suali, te wiegi yai telela ugwa dabe naga munalubo suai. Agai Jisasgo tigi sube. Tibaso, Pita beba ma

pelama, te pedelali seđe aga homu hauwa mu yai.

*Bidi sigo Emeus buluba pabo tųde Jisas suai
(Mak 16:12-13)*

¹³ Te sogo digi tamao, bidi me si te dwasianu bulu me nogi Emeus teba painogo augwali si te tųdu pai. Te bidi si Jisas wali pabo bidi si dao. Te tų Jerusalem tagalama, Emeusba pabo tų te pųde naga. ¹⁴ Te bidi si te tųdu pai, tama augwali sigo tigidali se Jisas dali pedelama yali se te po mimi pai. ¹⁵ Te bidi si te po ola peyu, augwa hasi hanalua peyu, pai. Tama Jisas aga digi te bidi si pųde pedelama, augwali hodobo pai. ¹⁶ Te bidi si augwaligo gedugo Jisas suali, tiali goli augwaligo konebe, e Jisas te yaba, te homu ebe, te bidi sigo. ¹⁷ Te Jisasgo augwali sibolo te po wai, “Dage si magi po ola peyu pobawe?” te bidi si dali Jisasgo te po wai. Tama te bidi si dolaluai, tama augwa si homu seđe mu yai. ¹⁸ Tama te bidi me nogi Kliopas, te bidigo Jisasbolo te po wei ponoyu, te po wai, “Gasa bulu bidi dabe hauwa augwali megı Jerusalem bulude bidibao. Tama nage deligo nago te se Jerusalemde pedalobo nago subewe?” te bidigo Jisas dali te po wai. ¹⁹ Te bidi agai tama wai, tama Jisasgo augwali sibolo hanalu wai, “Magi sewe?” Tama te bidi sigo Jisas dali te po wai, “Te se te Nasaret bidi Jisasde pedalai. Te bidi Godigo nosali yabo se po wabo bidi, Godigo po ola mabo bidi. Tama te bidigo agai bomai se dali, bomai po dali Godigo gedude dali, te we bidigo gedude dali te se yai,” te bidi sigo Jisas dali te po wai.

²⁰ “Tama te pris tuni bidi dabe dali, te tobolu bidi dabe augwaligo te bidi te moni gavman tunibolo augwaligo nogoba muai. Tama gavmanigo po weyu, ‘Te bidi elao,’ te po wai. Tama augwaligo te bidi ni pedaide elai. ²¹ Tiali goli, polobadu dago homu tama yai, te bidigo agai da Israel we bidi te Rom gavman nogode bidali tagalama, agai da tonalumi yaibao. Dago te homu polobadu yai dao. Tiali, menio. Tama gasa po me tama telaluaio, te şe pedelai, tama megı te bidi duba elali, sela sogo bidibao,” te bidi si Jisas dali te po wai.

²² “Te şe eyu, gasa şe me pedelali, megı. Tama megı da hani we dabe me badu augwaligo da midigi sabo şe yai. Kigamu mu te we dabe augwali te bidi muani gı pageba augwali pai,” te po Jisas dali te bidi sigo wai. ²³ “Tama augwaligo Jisasgo tigi subeo. Tama augwali ma asai, tama augwaligo te po wai, ‘Dago Godigo şe ebo ensel bidi dabe naga sualio,’ tama te ensel bidi dabe augwaligo te po wai, ²⁴ ‘Te Jisas aga ma bidibao,’ wai. Tama da tomode bidi meba augwali pelama, te gı page sugı pai. Tama augwaligo te we dabego wali po tiwai tama sualı. Tiali goli, Jisas aga tigi te augwaligo subeo,” te bidi sigo Jisas dali te po wai.

²⁵ Te Jisasgo te tama po augwali sibolo wai, “Ao, dage sigo homu kolesaga meniwe? Dage sigo homu te polobadu Godigo şe nosalı pedelabo po ola mani bidigo po naga konealuaı dawe?” Jisas po augwali si dali wai. ²⁶ “Magı basowe tama tiyu dage sigo konealı meniwe, Godigo sa muanı bidi Kraıs aga dene bolo selama, isilama, tama nosalı

aga genuai nogi mu saibao,” Jisasgo te po wai. ²⁷ Tama Jisasgo Mosesgo aşani pode gagalama, tama tigidali Godigo şe nosali pedelabo po ola mani profet bidi dabego po Jisasgo te bidi sibolo ola mawai. Tigidali po buku dabede wali po Jisas aga tigde digi yali şe po wai. Te Jisas aga dali po page mu te bidi si dali ola mawai.

²⁸ Te augwali pelama, te bidi si pabo bulu teba sabolai. Tama Jisas agai mu pabo aş naga yai. ²⁹ Tialima, te bidi sigo Jisas “Pigio,” te po wai, “nage dadi si dali bidao,” wai. “Giliga iba dega sainogo ebo, tama pade digi tama be hulua saibao,” wali. Tama tibaso, Jisas augwali sigo be tomoba pelama, augwali si dali bidai. ³⁰ Nosali augwali nai tuainogo, tama Jisas augwali si dali dulaluai. Tama Jisasgo te giguai nai bret selama, Godibolo hanaluyu usu da wai, tama te nai togolama, augwali sibolo mawai, Jisasgo. ³¹ Jisas agai tama tiwai tama augwali sigo gedu pedelebo tiwai ilali, tama te bidi sigo Jisas koneai. Tama Jisas polo hagawai, tama te bidi sigo Jisas ma subeo. ³² Tama te bidi si augwa hasi po weyu, te po wai, “Dadi si tudu asai, tama Jisas agai dadi si dali po ola asai, tama Jisas agai bukude po page dadi si dali hania ola mawai, te sogo dadi sigo homu mu hogodaluai,” te bidi sigo te po wai.

³³ Te bidi sigo te po wai, tama te sogo tama te bidi si augwa si Jerusalem buluba ma pai. Tama te bidi sigo te Jisasgo bidi nogo si olama, şaşa badu deli bidi augwalibolo te bidi sigo te bage aga abagi dabe dali augwali deliba sisinama, bidalubo suai. ³⁴ Tama augwaligo te bidi sibolo te

po wai, “Mu tamao, Genuai Bidi ma hodaloai, aga ma pedalobo Saimongo suai,” augwaligo te bidi si dali te po wai. ³⁵ Tama augwali sigo te tigidali se augwali sigo tuđe suali po augwali dali wai. Tama te bidi sigo te po wai, “Jisas agai te giguai nai bret togolama, da si mawai, tama dadi sigo te sogo megi koneai, te Jisas dao,” augwali sigo te po wai.

Jisasgo bidi dabe augwaligo Jisas suai

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)

³⁶ Augwaligo te po odubadi, tama Jisas aga te augwali tomoba polo dolagasai. Agai augwalibolo, “Homu tegaluama, bugagia bidiąo,” wai. ³⁷ Tialima, augwali gegemani siyu, augwali homu hogodaluai, tama augwali wi yai. Augwali te homu yai, augwaligo Jisas isi bidi subo, tama tiyu augwali wi yai. ³⁸ Tama Jisas agai augwalibolo te po wai, “Magi baso dagego homu hogodalualiwé? Magi baso dagego homu si ebawé?” Jisasgo te po wai, aga bidi dabe dali wai. ³⁹ “Dagego eno nogo saęa suao. Ena ena digi bidibao. Dagego nogo ena tigiba munama, suao. Isi bidi da, mi meni yai, dili meni yai. Tiali goli, ena da dili dali, mi dali elalubao,” Jisasgo te po aga bidi dabe dali wai. ⁴⁰ Jisasgo te po olama, tama aga nogo dali saęa dali augwali bidibolo waselai. ⁴¹ Augwaligo Jisasbolo homu munama, te Jisas dao augwaligo me konebe. Augwali dwagi yai homu mu yai digi, augwali noma sai. Tama Jisas agai augwalibolo te po wai, “Tama dagego tubo nai ede me munalubowe?” Jisasgo augwalibolo hanalu wali. ⁴² Tama augwaligo siade ulai suęu

dage te Jisas manio. ⁴³ Tama Jisas agai te sugu selama, tubo tama augwaligo suai, Jisas wali pabo bidi dabego.

⁴⁴ Te Jisasgo augwalibolo te po wai, "Polobadu ena dage dali bidibadi, tama eno dagebolo wai dao, tigidali po te polobadu bidi Moses bidibo side aşani, te polobadu Godigo po pusa mani bidi dabego aşani bukude me, te buku nogi Sam tede me aşani po me, te enade aşani po tigidali nai igilama mu walaibao wai," Jisago te po wai. ⁴⁵ Tama Jisasgo augwalibolo homu ula ilai, tama augwaligo Godigo aşani po page hania konemainogo yai. ⁴⁶ Tama Jisasgo augwalibolo te po wai, "Godigo bukude tama te tobage po wai, 'Godigo sa muani bidi Krai dene polo selama, isilama, tama sela sogo aga gu pagede bidama,

⁴⁷ tama hodaluama, tama aga nogigo bomogo aga se ebo bidi dabe augwaligo agai po tigidali bidi hanibolo ola mawaibao, te we bidi augwaligo

homu begelemainogo yaibao. Augwaligo homu begelama, tama Godigo augwaligo yali dwai dwai

se sela sawaibao. Te Godigo sa muani bidi agai se ebo bidi dabego te tobage po tigidali bidi hanibolo

wagi paibao, te se augwaligo Jerusalem bulude gagalaibao.'

⁴⁸ Te po bukude aşai dao. Tama dagego eno te yali se tigidali suai, eno wali po tigidali odali. Tama dagego we bidibolo eno wali po me, yali se po me, te pusa mawaibao. ⁴⁹ Te nai polobadu eno

Aya God agai dagebolo mawaiba wali nai, te eno megı dagebolo tagala palaıbaı. Tialıma, dage te Jerusalem hanude bıdıaı. Dage bıdıbadi, tama te dagaludu bomo dageba dulaıbaı,” Jıasgo augwalıbılo te po wai.

Godigo Jıas dagaluba sela holai
(Mak 16:19-20; Tpi 1:9-12)

⁵⁰ Te Jıasgo agai bıdı dabe augwali odasa, bulu me nogı Betanı paba sabolai. Tama Jıas agai nogı ugwaba selama, tama bugai homu ilabo po augwalıbılo wai. ⁵¹ Tama agai te bıdı dabebılo te po madubadi, tama Jıasgo augwali taga pai, tama Godigo Jıas dagaluba sela holai. ⁵² Tama te bıdı dabe augwalıgo Jıasgo nogı ugwaba munama, tama dwagi yai homu mu eyu, Jerusalem buluba ma geasa peyu yai. ⁵³ Tama tıgdalı sogo augwali te Monı Lotu Be tempel te be tomoba pelama, tama augwalıgo Godigo nogı ugwaba mu sai, Jıasgo se ebo bıdı dabego tama tiwai, God dali.

Godigo dwagi yai po buku
The Holy Bible in the Dadibi Language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tok ples Dadibi long Niugini

copyright © 1987, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dadibi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f3fb5335-7c77-5120-883d-cc05478d7362